

Informatīvais ziņojums
Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam
īstenošanas starpposma novērtējumu

Rīga,
2019. gada janvāris

Satura rādītājs

Izmantoto saīsinājumu saraksts	3
Ievads	4
Pamatnostādnēs definēto rezultātīvo rādītāju izpilde	7
Pamatnostādnēs ietverto uzdevumu izpildes novērtējums	16
Sasniegtie politikas rezultāti	48
Rekomendācijas Pamatnostādņu īstenošanas tālākajam periodam	51
Pielikums Nr. 1. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2016. gadā	53
Pielikums Nr. 2. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2017. gadā	55
Pielikums Nr. 3. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2018. gadā	57
Pielikums Nr. 4. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2016. gadā atbalstītie projekti	59
Pielikums Nr. 5. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2017. gadā atbalstītie projekti	66
Pielikums Nr. 6. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2018. gadā atbalstītie projekti	72

Izmantoto saīsinājumu saraksts

AIM	Aizsardzības ministrija
ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ĀKK	Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstis
ĀM	Ārlietu ministrija
CAEP	Centrālāzijas izglītības platforma
CONCORD	Eiropas Palīdzības un attīstības nevalstisko organizāciju apvienība
CRS+++	OECD DAC oficiālās attīstības palīdzības uzskaites sistēma
EAF	Eiropas Attīstības fonds
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
GENE	<i>Global Education Network Europe</i> (Globālās izglītības tīkls Eiropā)
IAM	ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi
IDA	Pasaules Bankas grupas Starptautiskā Attīstības asociācija
IEM	Iekšlietu ministrija
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
KSA	korporatīvā sociālā atbildība
LAPAS	biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai”
LM	Labklājības ministrija
LPS	biedrība “Latvijas Pašvaldību savienība”
NAP2020	Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam
NKI	nacionālais kopienākums
NVO	nevalstiskās organizācijas
OAP	Oficiālā attīstības palīdzība
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OECD DAC	OECD Attīstības palīdzības komiteja
PBG	Pasaules Bankas grupa
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
PSIA	politikas saskaņotība ilgtspējīgai attīstībai
PSO	pilsoniskās sabiedrības organizācijas
SM	Satiksmes ministrija
TM	Tieslietu ministrija
UNDP	ANO Attīstības programma
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAV	vismazāk attīstītās valstis (<i>Least Developed Countries, LDCs</i>)
VK	Valsts kanceleja
ZM	Zemkopības ministrija

Ievads

2016. gadā Ministru kabinets apstiprināja Attīstība sadarbības politikas pamatnostādnes 2016.-2020. gadam (turpmāk – Pamatnostādnes), kurās definēti attīstības sadarbības politikas mērķi un galvenie darbības virzieni un prioritātes. Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020.gadam īstenošanas starpposma novērtējumu” (turpmāk – Informatīvais ziņojums) sagatavots saskaņā ar 2016. gada 14.septembra rīkojuma Nr. 523 “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņēm 2016.-2020. gadam” 4.punktā doto uzdevumu Ārlietu ministrijai (turpmāk – ĀM) iesniegt Ministru kabinetā starpposma novērtējuma informatīvo ziņojumu par Pamatnostādņu īstenošanas gaitu.

Informatīvajā ziņojumā aktualizēta informācija par Pamatnostādņu īstenošanā iesaistīto pušu veicamo uzdevumu izpildi izvirzīto mērķu sasniegšanai laika posmā no 2016.-2018. gadam, kā arī vērtēta Pamatnostādņēs noteikto rezultātīvo rādītāju izpilde.

Latvijas attīstības sadarbības politikas mērķis ir sniegt ieguldījumu Dienaskārtības 2030 ieviešanā attīstības valstīs, jo īpaši Latvijas prioritārajās partnervalstīs, veicinot ilgtspējīgu attīstību un nabadzības izskaušanu, tiesiskumu un labu pārvaldību.

Pamatnostādnes ietver galvenos politikas mērķus, tiem atbilstošus sešus rīcības virzienus, kā arī 26 uzdevumus un galvenos pasākumus izvirzīto mērķu sasniegšanai. Informatīvais ziņojums strukturēts atbilstoši Pamatnostādņēs noteiktajiem rīcības virzieniem un uzdevumiem:

1. Sniegt maksimālu atbalstu ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstu ilgtspējīgai attīstībai caur ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības finansējuma instrumentiem;
2. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības prioritāšu īstenošanu daudzpusējās sadarbības ietvaros, jo īpaši ES, ANO, Pasaules Bankas grupas un OECD, tādējādi veicinot Latvijas attīstības sadarbības politikas saskaņotību visos formātos;
3. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības politikas veidotāju un īstenotāju profesionalitāti, saskaņotību un darbības ilgtspēju;
4. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības caurskatāmību un atbilstību starptautiskajiem ziņošanas standartiem;
5. Veicināt sabiedrības izpratni par attīstības sadarbības nozīmību, līdzdalību un atbalstu politikas īstenošanai;
6. Īstenot visaptverošu un saskaņotu Latvijas pieeju partnervalstu ilgtspējīgas attīstības atbalstam.

Pamatnostādņēs Latvija ir apņēmusies laika posmā no 2016. līdz 2020. gadam turpināt pakāpeniski palielināt oficiālās attīstības palīdzību (turpmāk – OAP) līdz 0.17% no nacionālā kopienākuma (turpmāk – NKI), tiecoties sasniegt 0.33% no NKI līdz 2030.gadam, kas ir Dienaskārtības 2030 īstenošanas laika ietvars. Starptautiskās saistības paredz, ka 0,15-0,20% no NKI jānovirza vismazāk attīstītajām valstīm (turpmāk – VAV). Latvija atbalstu VAV sniedz caur daudzpusējiem attīstības sadarbības instrumentiem. Vienlaikus, Pamatnostādņēs norādīts, ka, lai veicinātu stabilitāti, mieru, un drošību Latvijas ārpolitikai prioritārajos reģionos, ir īpaši svarīgi palielināt finansējumu divpusējai attīstības sadarbībai. Līdz ar attīstības sadarbību Latvija veic brīvprātīgas iemaksas starptautiskajās organizācijās humānās palīdzības finansēšanai ar mērķi glābt cilvēku dzīvības un sniegt palīdzību cilvēku izraisītu konfliktu, dabas katastrofu vai klimata pārmaiņu ietekmes upuriem attīstības valstīs saskaņā ar starptautiskajiem humānās palīdzības sniegšanas principiem.

Pamatnostādņēs noteikts, ka Latvija, īstenojot attīstības sadarbību – kā divpusēji, tā daudzpusēji – vadās pēc sekojošiem principiem: partnervalstu galvenā atbildība pār to nacionālo attīstību; koordinācija un partnerība; rezultātu ilgtspēja un atbalsta paredzamība; caurskatāmība un

politikas saskaņotība ilgtermiņai attīstībai. Viens no pamatprincipiem ir horizontālo jautājumu – labas pārvaldības, demokrātijas, cilvēktiesību ievērošanas, dzimumu līdztiesības un vides ilgtspējas – īstenošana visās attīstības sadarbības aktivitātēs.

Pamatnostādnes nosaka, ka galvenās Latvijas attīstības sadarbības jomas visos attīstības sadarbības formātos ir publiskās pārvaldes attīstība un spēju stiprināšana, uzņēmējdarbības attīstība un eksportspējas stiprināšana, konfliktu novēršana un risināšana, miers un drošība, demokrātiskas līdzdalības veicināšana un pilsoniskās sabiedrības attīstība un izglītība.

Saskaņā ar starptautiski noteiktiem palīdzības efektivitātes principiem Latvija attīstības palīdzības sniegšanā turpina koncentrēties uz nelielu valstu skaitu, priekšroku dodot valstīm, ar kurām jau ir izveidojusies veiksmīga sadarbība, labas projektu iestrādes vai kurās tiek pieprasīta tieši Latvijas ekspertīze: par Latvijas attīstības sadarbības politikas prioritārajiem reģioniem ir izvirzītas Eiropas Savienības (turpmāk – ES) Kaimiņattiecību politikas Austrumu partnerības valstis (Ukraina, Gruzija, Moldova), Centrālāzijas valstis (Tadžikistāna, Uzbekistāna, Kirgizstāna), kā arī tās valstis, kurās atrodas Latvijas militārais kontingents vai nosūtīti civilie eksperti.

Lai īstenotu Pamatnostādnēs noteiktos mērķus, pārskata periodā tika izstrādāti ikgadēji Attīstības sadarbības politikas plāni (turpmāk – Plāns), paredzot divpusējās attīstības sadarbības aktivitātes ikgadējā piešķirtā finansējuma ietvaros. Ar Plāniem tiek veicināta visu, jo īpaši divpusējo, Latvijas attīstības sadarbības aktivitāšu saskaņotība. 2017. gada Plānā pirmo reizi līdz ar Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības budžeta programmas īstenošanu tika ietverti arī citi – kopskaitā 21 – attīstības sadarbības pasākumi, ko plānoja īstenot 12 publiskās pārvaldes iestādes. 2018. gada Plānā šī pieeja tika turpināta (16 publiskās pārvaldes iestāžu īstenots 31 attīstības sadarbības pasākums), tādējādi sekmējot dažādu aktivitāšu sasaisti un redzamību. Ikgadējos Plānos iekļauto divpusējās attīstības sadarbības aktivitāšu īstenošanu ĀM nodrošina no valsts budžeta programmā 07.00.00 “Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība” paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem; par atsevišķo plānos ietverto pasākumu izpildi noteiktās atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas to īstenošanu nodrošina atbilstoši sev piešķirtajiem budžeta līdzekļiem.

Pārskata periodā (2016. gads – 2018. gads) kompleksi tiek īstenoti visi Pamatnostādnēs iekļautie uzdevumi; to izpildē iesaistīts nozīmīgs skaits valsts pārvaldes iestāžu, pašvaldību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju. Galvenie pārskata periodā sasniegtie politikas rezultāti:

- attīstības sadarbība turpina nostiprināt savu lomu kā svarīgs un praktisks Latvijas ārpolitikas instruments;
- Latvijas sniegtā attīstības sadarbība tiek pozitīvi novērtēta no partnervalstu puses; tai ir pozitīva ilgtermiņa ietekme uz partnervalstu ilgtermiņīgu attīstību;
- ir palielinājusies publiskās pārvaldes iestāžu savstarpējā sadarbība projektu īstenošanā, kā arī sadarbība ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām; turpina pieaugt Latvijas attīstības sadarbības projektos iesaistīto ekspertu zināšanas un profesionalitāte; Latvija arvien vairāk iesaistās kopprojektos ar citiem donoriem, līdz ar to stiprinot Latvijas sniegtās attīstības sadarbības efektivitāti un redzamību;
- laika posmā no 2016. gada ar ĀM divpusējā attīstības sadarbības budžeta atbalstu ir īstenoti 63 projekti: no ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības budžeta 57% novirzīti prioritāro ES Austrumu partnerības valstu atbalstam, 19% - prioritārajām Centrālāzijas valstīm, 15% - citām valstīm un teritorijām, 9% - PSO atbalstam, sabiedrības informēšanas aktivitātēm un attīstības (globālās) izglītības projektiem;
- īstenoto vidū ir arī vairāki ilgtermiņa (vairākgadu) attīstības sadarbības projekti, lielākā daļa no tiem ar piesaistītu citu donoru finansējumu līdzvērtīgā apmērā;
- vienlaikus ĀM pārvaldītais divpusējais attīstības sadarbības budžets Pārskata periodā atpaliek no Pamatnostādnēs paredzētā, līdz ar to ietekmējot Latvijas iespējas izpildīt starptautiskās saistības, kavējot pēctecības nodrošināšanu iepriekšējos gados īstenotajiem

attīstības sadarbības projektiem, kā arī negatīvi ietekmējot mērķorientētas politikas īstenošanu un ilgtspējīgu rezultātu sasniegšanu. Tas ietekmē arī Latvijas kā partnera un donora atpazīstamību un paredzamību.

Turpmākajā Pamatnostādņu darbības laikā turpināsies darbs pie tajā iekļauto uzdevumu izpildes, īpaši pievēršoties attīstības sadarbības jomu regulējošo normatīvo aktu pilnveidošanai, divpusējās attīstības sadarbības novērtēšanas sistēmas pilnveidošanai, kā arī sabiedrības informēšanas aktivitātēm, lai sekmētu izpratni par attīstības sadarbības nozīmi un Latvijas lomu Dienaskārtības 2030 īstenošanā.

Pamatnostādnēs definēto rezultātīvo rādītāju izpilde

Lai novērtētu attīstības sadarbības politikas īstenošanu, Pamatnostādņu 3.sadaļā ir definēti vairāki rezultātīvie rādītāji un to sasniedzamās rezultātīvās vērtības 2020. gadā. Šajā nodaļā sniegts vērtējums par rezultātīvo rādītāju izpildi, Latvijas oficiālo attīstības palīdzību, Latvijas divpusējo un divpusējo attīstības sadarbības finansējumu, kā arī sabiedrības informētību par attīstības sadarbību saskaņā ar Pamatnostādņu 3.sadaļā iekļautajiem rādītājiem.

Rezultātīvie rādītāji ļauj izvērtēt rīcībpolitikas rezultātus gan attiecībā uz finansējuma novirzīšanu prioritārām jomām, spēju piesaistīt citu donoru finansējumu, kā arī apmēru, kādā divpusējās attīstības palīdzības īstenošanā iesaistītas Latvijas un partnervalstu pilsoniskā sabiedrība. Tabulā Nr.1 atspoguļoti Pamatnostādņu 3.sadaļā 2020. gadam nospraustie mērķi un to faktiskā izpilde 2016., 2017. un 2018. gadā.

Tabula Nr. 1. Pamatnostādnēs 2020. gadam definētie mērķi un to faktiskā izpilde

Latvija veicina labu pārvaldību, iekļaujošu ekonomisko izaugsmi un drošību prioritārajos reģionos atbilstoši partnervalstu vajadzībām¹²						
Rezultatīvais rādītājs	2015 (bāze)	2016	2017	2018¹	2019	2020
1.1. % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kas izlietots publiskās pārvaldes attīstībai un spēju stiprināšanai, t.sk. pretkorupcijai	62%	67%	69%	74%		65%
1.2. % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura atbalsta uzņēmējdarbības attīstībai un eksportspējas stiprināšanai	14%	10%	18%	30%		18%
1.3. % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura galvenais mērķis ir dzimumu līdztiesība	0%	6%	9%	0%		8%
1.4. % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura galvenais mērķis ir atbalsts tieslietu un iekšlietu sistēmas, t.sk. muitas un robežas struktūru, stiprināšanai	6%	13%	15%	18%		10%
1.5. Latvijas īstenotajos attīstības sadarbības projektos piesaistītais citu donoru finansējums attiecībā pret ĀM pārvaldīto OAP (neskaitot administratīvās izmaksas un globālo izglītību), %	425%	99%	77%	241%		500%
1.6. ĀM piešķirtais līdzfinansējums Latvijas pilsoniskās sabiedrības organizāciju un pašvaldību īstenojamiem	5%	11%	12%	10%		10%

¹ Indikatīvais rādītājs saskaņā ar piešķirto finansējumu; gala rezultāts būs zināms pēc visu projektu gala atskaišu saņemšanas un pārbaudes.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums "Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu"

<i>EuropeAid</i> attīstības sadarbības un globālās izglītības projektiem, % no projekta kopējā finanšu apjoma						
1.7. % no ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kurā iesaistīta partnervalsts pilsoniskā sabiedrība	76%	75%	78%	48%		80%
Sasaiste: Dienaskārtība 2030; Adisabebas Rīcības Programma (2015); Busānas deklarācija (2011), Akras Rīcības Dienaskārtība (2008); Parīzes Deklarācija (2005); Romas deklarācija (2003); OECD DAC ietvaros pieņemtie attīstības palīdzības principi, noteikumi un vadlīnijas, jo īpaši OECD Attīstības Palīdzības izvērtēšanas principi (1991); OECD Attīstības sadarbības izvērtēšanas kvalitātes standarti (2010); OECD DAC rekomendācija par pret-korupcijas pasākumiem divpusējās attīstības palīdzības projektos ietvaros (1996); ES Padomes secinājumi par dzimumu līdztiesību attīstības sadarbībā (2015), ES Pārmaiņu Programma (2011); Valsts aizsardzības koncepcija; Parīzes nolīgums (2015); OECD ārējo ekspertu novērtēšanas norāžu ceļvedis (<i>reference guide</i>); Eiropas Vienprātība attīstībai (2006); ES Dzimumu līdztiesības rīcības plāns (2015); ES Padomes secinājumi "Privātā sektora stingrāka loma attīstības sadarbībā: uz rīcību vērsta perspektīva" (2014); ES Padomes secinājumi par vietējām pašvaldībām attīstībā (2013); ES Stratēģija par palīdzību tirdzniecībai: stiprinot ES atbalstu ar tirdzniecību saistītām jaunattīstības valstu vajadzībām (2007).						

Latvijas oficiālā attīstības palīdzība (OAP)

OAP ir viens no attīstības sadarbību raksturojošajiem lielumiem. OAP apjoms tiek uzskaitīts pēc OECD DAC izstrādātiem kritērijiem. Atbilstoši šiem kritērijiem tiek aprēķināts sniegtās palīdzības apjoms attiecībā pret valsts NKI. Latvijas attīstības sadarbības finansējuma mērķi līdz 2030. gadam izriet no ANO 2015. gada jūlijā pieņemtās Adisabebas Rīcības programmas un ES ietvaros apstiprinātajām izrietošajām finanšu saistībām. Atbilstoši šīm saistībām ES un tās dalībvalstis ir kopīgi apņēmušās līdz 2030. gadam attīstības sadarbībai veltīt 0.7% no NKI, no kā 0.15-0.2% OAP/NKI jāvelta VAV. Saskaņā ar šīm saistībām Latvijai līdz 2030. gadam attīstības sadarbībai jāatvēl 0.33% no NKI, bet vispirms Pamatnostādnēs tika ietverta apņemšanās pakāpeniski palielināt Latvijas OAP, lai 2020. gadā sasniegtu 0.17% no NKI.

Līdz ar to OAP apjoms attiecībā pret NKI un divpusējās attīstības sadarbības finansējums ir vieni no Pamatnostādnēs definētajiem rezultātīvajiem rādītājiem (tabula Nr.2).

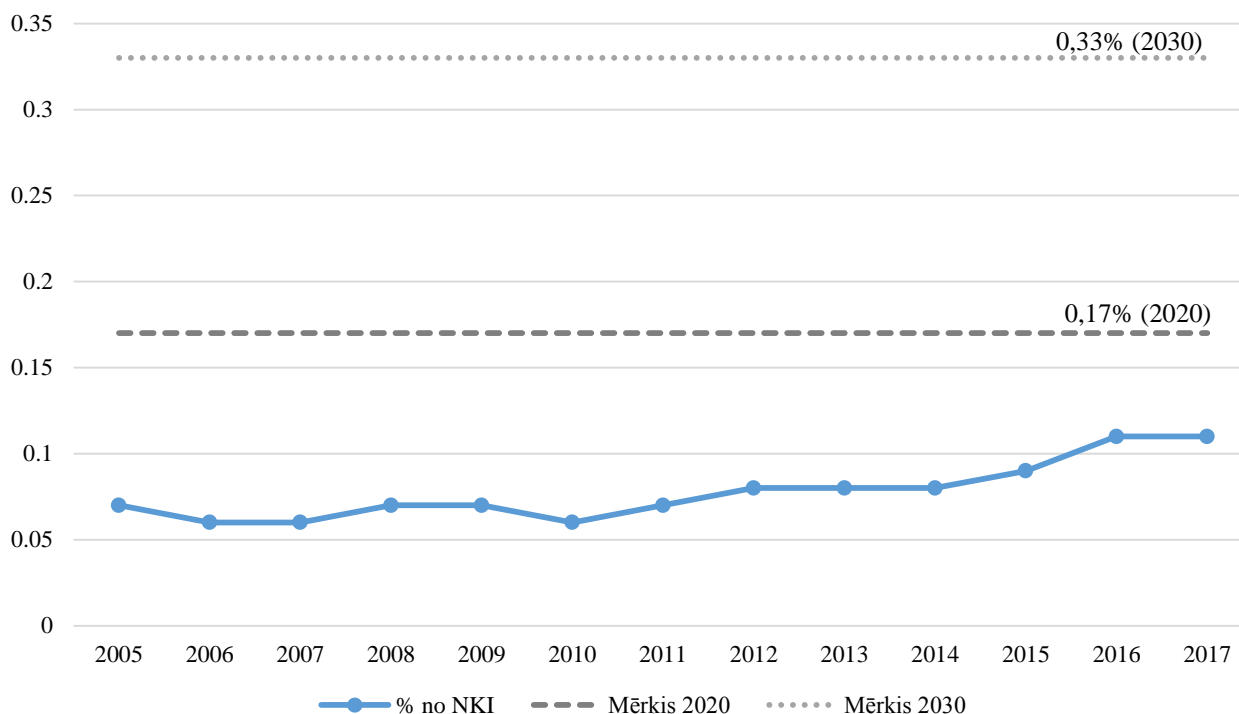
Tabula Nr.2. Pamatnostādnēs definētais OAP apjoms attiecībā pret NKI un divpusējās attīstības sadarbības finansējums

Pildot starptautiskās saistības, Latvija tiecas palielināt OAP finansējuma apjomu līdz 0.33% no NKI līdz 2030. gadam						
Rezultatīvais rādītājs	2015 (bāze)	2016	2017	2018	2019	2020
OAP apjoms no NKI	0.09%	0.09%	0.1%	0.12%	0.14%	0.17%
Latvijas divpusējās attīstības sadarbības finansējums, tūkstoši <i>euro</i>	0.566	0.592	1.092	1.592	2.092	2.592
Sasaiste: Dienaskārtība 2030; Adisabebas Rīcības programma (2015); ES Padomes secinājumi "Jauna globāla partnerība nabadzības izskaušanai un ilgtspējīgai attīstībai pēc 2015.gada" (2015); Monterrejas Vienprātība par finansējumu attīstībai (2002); Dohas Deklarācija (2008); Busānas Deklarācija (2011); Akras Rīcības dienaskārtība (2008); Parīzes Deklarācija (2005); Romas Deklarācija (2003); ANO Rīcības programma vismazāk attīstītajām valstīm 2011-2020 (Stambulas Vienprātība 2011); Eiropas Vienprātība attīstībai (2006); Eiropas Vienprātība par humāno palīdzību (2007); OECD DAC rekomendācija par pret-korupcijas pasākumiem divpusējās attīstības palīdzības projektos ietvaros (1996).						

Latvijas OAP apjoms pārskata periodā veidojās no finansējuma, kas tika novirzīts divpusēji un daudzpusējos formātos:

- Pārskata periodā Latvijas OAP divpusēji veido aptuveni 10-14% no kopējā OAP apjoma un ietver:
 - ĀM budžeta līnijā “Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība” paredzētos līdzekļus;
 - Citu valsts iestāžu divpusējai attīstības sadarbībai novirzīto finansējumu (līdzfinansējums projektos, valsts iestāžu finansētas pieredzes apmaiņas, mācības attīstības valstu ekspertiem u.c. aktivitātes);
 - *Ad hoc* veidā sniegto palīdzību un humāno palīdzību;
 - Valsts stipendijas mācībām vai pētniecībai (t.sk. valsts budžeta līdzfinansējums Erasmus+ programmai) attīstības valstu pārstāvjiem;
 - Izmaksas, kas saistītas ar bēgļu un patvērumu meklētāju uzturēšanos Latvijā (atbilstoši OECD DAC kritērijiem);
 - Kā arī iemaksas dažādos speciālam mērķim izveidotos starptautiskos fondos, mehānismos, kas atbilstoši OECD DAC vadlīnijām uzskaitāmas kā divpusējā palīdzība.
- Latvijas OAP daudzpusējā formātā veido vidēji 86-90% no kopējā apjoma un ietver šādas starptautiskās iemaksas:
 - Latvijas iemaksas ES budžetā;
 - Latvijas iemaksas Eiropas Attīstības fondā;
 - Obligātās un brīvprātīgās iemaksas ANO aģentūrās, Pasaules bankas grupas un citās starptautiskajās institūcijās, iniciatīvās un trasta fondos, t.sk., humānai palīdzībai.

Attēls Nr. 1. **Latvijas OAP (% no NKI/ gads) un mērķis saskaņā ar Pamatnostādnēm un starptautiskajām saistībām.** (Avots: OECD)

2016. gadā Latvijas OAP veidoja 0.11% no NKI, kas pārsniedz Pamatnostādņēs noteikto rezultātīvo rādītāju 2016.gadam – 0.09%. 2017. gada mērķis ir izpildīts un Latvijas OAP saglabājies 0.11% no NKI līmenī. Vienlaikus, ņemot vērā, ka tiek prognozēts NKI pieaugums, bet netiek prognozēta būtiska divpusējās attīstības sadarbības finansējuma palielināšana, pastāv risks, ka turpmākajos gados līdz Pamatnostādņu termiņam rezultātīvie rādītāji netiks sasniegti.

Būtiski atzīmēt, ka Latvijas OAP jau ilgāku laiku ir bijis viens no mazākajiem ES dalībvalstu vidū gan procentos no NKI, gan absolūtos skaitļos. Piemēram, 2016. un 2017. gadā ES dalībvalstu vidū² Latvijai bija otrs mazākais OAP attiecībā pret NKI – mazāks bija tikai Horvātijai (attiecīgi 0.07% un 0.10%). 2017. gadā līdzvērtīgs OAP attiecībā pret NKI bija Bulgārijai, Ungārijai un Rumānijai.

Latvijas daudzpusējā attīstības sadarbība

Pārskata periodā 86-90% no Latvijas OAP veidoja obligātās un brīvprātīgās iemaksas starptautiskajās organizācijās atbilstoši OECD DAC kritērijiem.

Kā lielāko apjomu no iemaksām daudzpusējos formātos var uzskaitīt Latvijas iemaksas ES vispārējā budžetā, kuras attiecinot pret izdevumiem, kuri veikti 4.izdevumu kategorijā (Heading 4) “Globālā Eiropa”, iespējams provizoriski noteikt Latvijas proporcionālo ieguldījumu:

- 2016. gadā – 17 548 400 *euro*,
- 2017. gadā – 17 302 400 *euro*.

No dalībvalstu veiktajām iemaksām tiek finansētas ES ģeogrāfiskās un tematiskās atbalsta programmas attīstības valstīm dažādos pasaules reģionos, izņemot Āfrikas valstis leļpus Sahāras, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna attīstības valstis.

Latvija kopš 2011. gada veic ikgadējas obligātās iemaksas Eiropas Attīstības fondā (EAF), no kura tiek finansētas attīstības programmas Āfrikas valstu leļpus Sahārai, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) attīstības valstu atbalstam. Dažādu starptautisku izaicinājumu dēļ, tostarp migrācijas krīze, Latvijas iemaksa EAF ir ar pieaugošu tendenci:

- 2016. gadā – 3 088 565 *euro*,
- 2017. gadā – 4 255 239 *euro*,
- 2018. gadā – 5 110 498 *euro*.

Laika posmā no 2014.-2020. gadam ir spēkā 11.EAF ar kopējo finansējumu 30 506 000 000 *euro*. Latvijas iemaksu apjoms šajā posmā ir 35 423 567 *euro*³. Līdz ar iemaksām EAF ir ievērojami palielinājies Latvijas finansiālais ieguldījums vismazāk attīstīto valstu atbalstam.

Tāpat daudzpusējos formātos Latvija veic obligātās un brīvprātīgās iemaksas ANO aģentūrās, Pasaules Bankas grupā un citās starptautiskās institūcijās, iniciatīvās un trasta fondos. Piemēram, 2012. gadā Latvija uzsāka iemaksas PBG iekļautajā Starptautiskajā Attīstības aģentūrā un ik pēc trīs gadiem piedalās IDA resursu papildināšanā (skat. sadaļu 2.5.).

² Starp ES dalībvalstīm, kas iesniedz datus OECD DAC.

³ Saskaņā ar “Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu valdību pārstāvju iekšējo nolīgumu par ES palīdzības finansēšanu atbilstīgi daudzgadu finanšu shēmai laikposmam no 2014.gada līdz 2020.gadam saskaņā ar ĀKK un ES partnerattiecību nolīgumu un par finansiālas palīdzības piešķiršanu aizjūras zemēm un teritorijām, kurām piemēro Līguma par ES darbību ceturto daļu”, <http://m.likumi.lv/doc.php?id=265117>

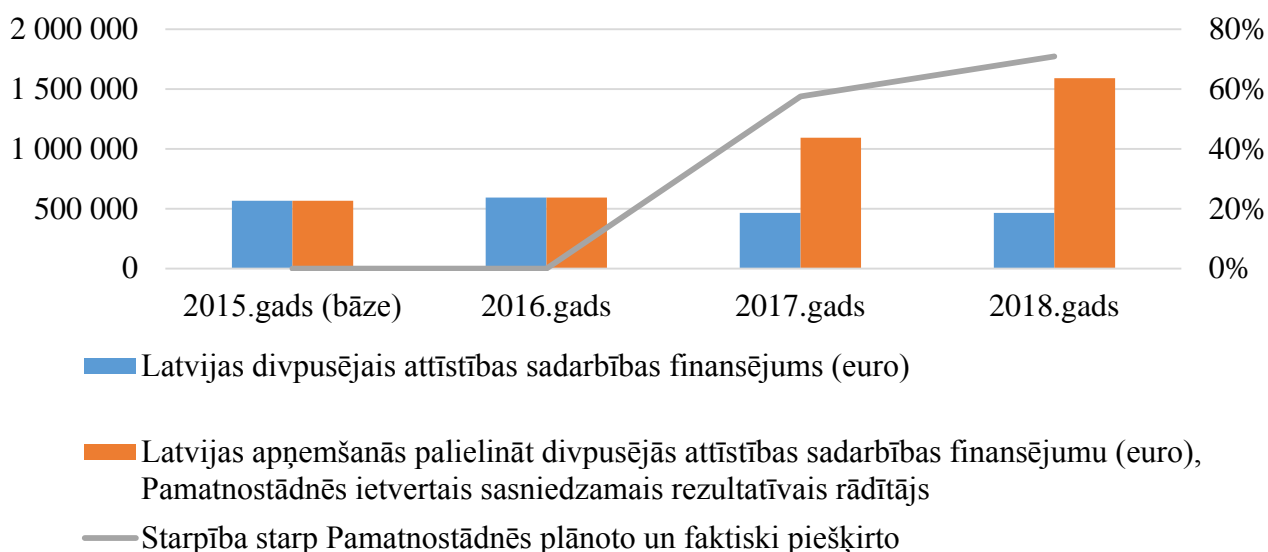
AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

Latvijas divpusējā attīstības sadarbība

Pārskata periodā ĀM pārvaldītais Latvijas divpusējās attīstības sadarbības budžets, salīdzinot ar bāzes gadu, ir samazinājies, turklāt tas ievērojami atpaliek no Pamatnostādnēs nospraustajiem rezultātīvajiem mērķiem (skat. tabulu Nr.3). 2018. gadā divpusējās attīstības sadarbības finansējums bija gandrīz 3,5 reizes mazāks nekā Pamatnostādnēs plānotais, līdz ar to turpmāk tas varētu ietekmēt arī Latvijas iespējas sasniegt izvirzītos OAP mērķus un izpildīt starptautiskās saistības (0.30 % no NKI 2030.gadā).

Tabula Nr.3. Latvijas divpusējai attīstības sadarbībai piešķirtais budžeta apmērs 2015.-2018. gads salīdzinājumā ar apņemšanos

	2015. gads (bāze)	2016. gads	2017. gads	2018. gads
Latvijas apņemšanās palielināt divpusējās attīstības sadarbības finansējumu (<i>euro</i>), Pamatnostādnēs ietvertais sasniedzamais rezultātīvais rādītājs	566 000	592 000	1 092 000	1 592 000
Latvijas faktiskais divpusējais attīstības sadarbības finansējums (<i>euro</i>)	566 000	592 400	463 813	463 813
Starpība starp Pamatnostādnēs plānoto un faktiski piešķirto	0%	0%	57,5%	70,9%

Latvijas divpusējās attīstības sadarbības finansējuma apjoms ir joprojām zemākais starp Baltijas valstīm (skat. tabulu Nr. 4) un viens no zemākajiem Eiropas Savienībā.

Tabula Nr.4. **Baltijas valstu divpusējās attīstības sadarbības apjoms 2016.-2018. gadā (euro)**

	2016. gads	2017. gads	2018. gads
Igaunija	8 200 000	8 500 000 ⁴	<i>tiek precizēts</i>
Latvija	592 400	463 813	463 813
Lietuva	1 900 000	1 900 000	<i>tiek precizēts</i>

Pārskata periodā lielākais finansējums divpusējās attīstības palīdzības īstenošanai tika piešķirts 2016. gadā – 592 400 *euro*. Tas ir arī lielākais attīstības sadarbības īstenošanai piešķirtais finansējums kopš 2008. gada, kad finanšu un ekonomiskās krīzes rezultātā attīstības sadarbības īstenošanai atvēlēties resursi tika būtiski samazināti. 2016. gada finansējumu veidoja sākotnēji ĀM budžeta programmā “Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā sadarbība” piešķirtie 451 400 *euro* un papildus no budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” piešķirtie 141 000 *euro* Ukrainas atbalstam. Ar šiem līdzekļiem ĀM 2016. gadā atbalstīja kopā 24 dažādus projektus (skat. pielikumu Nr.1). Galvenās darbības jomas bija partnervalstu pārvaldes attīstība un spēju stiprināšana, t.sk. demokrātiskās līdzdalības veicināšana, tieslietu un iekšlietu sistēmas stiprināšana un cīņa pret korupciju, kā arī decentralizācija un uzņēmējdarbības attīstība. Šajā gadā piesaistītais ārvalstu finansējums sasniedza 730 053,40 *euro*.

2017. gadā ĀM budžeta programmai “Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā sadarbība” tika piešķirti 463 813 *euro*, kas ļāva atbalstīt 18 dažādus attīstības sadarbības projektus (skat. pielikumu Nr.2). Kopējais citu donoru līdzfinansējums atbalstītajiem projektiem 2017. gadā bija 401 845,28 *euro*. Tāpat kā 2016. gadā, arī 2017. gadā galvenā darbības joma bija partnervalstu labas pārvaldes attīstība un spēju stiprināšana.

2018. gadā divpusējās attīstības sadarbības finansējuma apjoms bija tāds pats kā 2017. gadā – 463 813 *euro*, ar kuriem tika atbalstīts 21 projekts, tai skaitā atbalsts divām PSO un sabiedrības informēšanas pasākumiem (skat. pielikumu Nr.3). Neskatoties uz to, ka 2018. gadā divpusējās attīstības sadarbības budžets saglabājies iepriekšējā gada līmenī, pateicoties citu donoru līdzfinansējumu piesaistei stratēģiskajiem projektiem, izdevās novirzīt lielāku finansējuma apjoma granta projektu konkursiem un atbalstīt vairāk projektus.

Vienlaikus ir novērots, ka sabiedrībai ir pieprasījums pēc lielāka divpusējās attīstības sadarbības finansējuma. Uz to norāda izmantotās iespējas piesaistīt finansējumu no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem gan attīstības sadarbībai, gan humānajai palīdzībai, kā arī granta projektu konkursam iesniegto pieteikumu skaits un pieprasītā finansējuma apjoms, kas katru gadu pārsniedz konkursā pieejamo finansējumu 3-4 reizes (skat. sadaļu 1.4.). Vairāk par sabiedrības atbalstu attīstības sadarbībai skatīt zemāk šajā sadaļā.

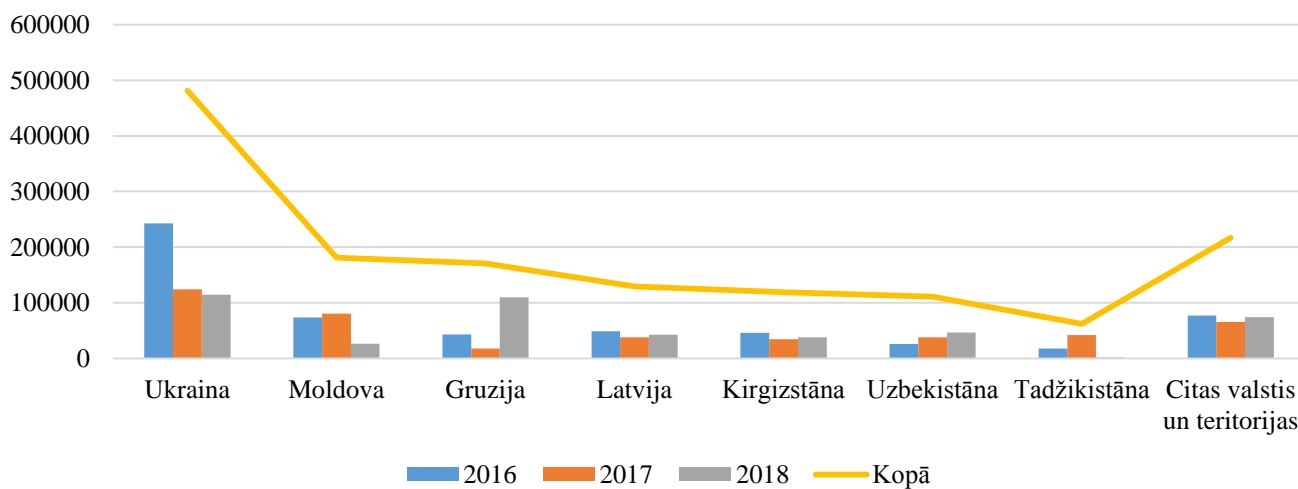
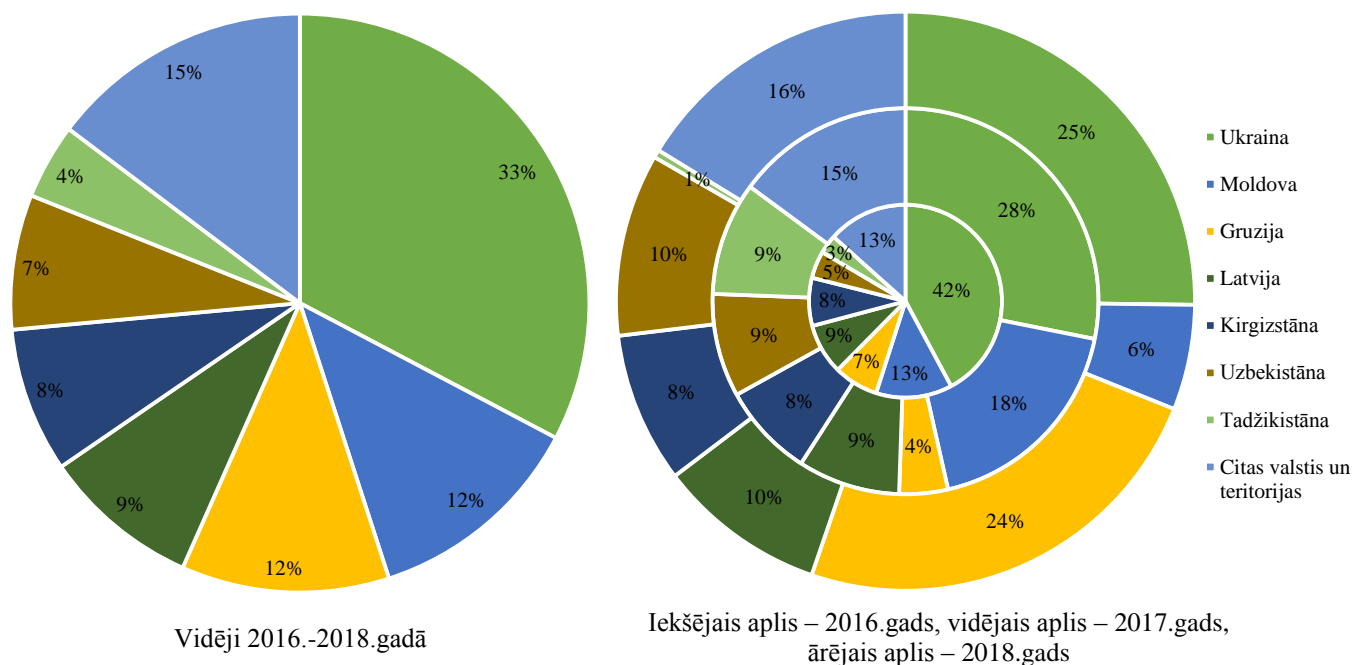
Sadalījums pa reģioniem

Pārskata periodā lielākais attīstības sadarbības finansējuma apjoms novirzīts attīstības palīdzībai prioritārajām ES Austrumu partnerības valstīm (kopā 2016.-2018. gadā 57% no visas palīdzības), īpaši Ukrainai (vidēji 33%), bet ikgadēji ar dažādu īpatsvaru no 25% 2018. gadā līdz 42% 2016. gadā, kad tika rīkots papildu granta projektu konkurss projektiem Ukrainā (skat. attēlu Nr.2).

⁴ <https://vm.ee/en/overview-estonian-development-cooperation>

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

Attēls Nr. 2. Attīstības sadarbības finansējuma sadalījums prioritārajām partnervalstīm 2016.-2018. gadā

Sabiedrības atbalsts attīstības sadarbībai

Viens no Pamatnostādņēs noteiktajiem rīcības virzieniem ir sabiedrības izpratnes veicināšana par attīstības sadarbības nozīmību, līdzdalību un atbalstu politikas īstenošanai. Attiecīgi šim rīcības virzienam definēti arī rezultatīvie rādītāji 2020.gadam, kas atspoguļoti tabulā Nr.5 (2017., 2018.

gadam – Attīstības sadarbības politikas plānos definētie sasniedzamie rezultatīvie rādītāji gada griezumā).

Tabula Nr. 5. Sabiedrības atbalsts attīstības sadarbības politikas īstenošanai – plānošanas dokumentos definētie rādītāji

Pieaugošs Latvijas sabiedrības atbalsts attīstības sadarbības politikas īstenošanai						
Rezultatīvais rādītājs	2015 (bāze)	2016	2017	2018	2019	2020
Sabiedrības īpatsvars, kas uzskata, ka ir svarīgi palīdzēt attīstības valstīm	67%	n/a	69%	77%		73%
Sabiedrības īpatsvars, kas ir informēti par ilgtspējīgas attīstības mērķiem	34%	n/a	36%	37%		40%

Sasaiste: Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.; Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam; Noteikumi par valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām (2012); Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem (2014); Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu, mācību priekšmetu standartiem un izglītības programmu paraugiem (2013), Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādnes 2012.-2018.

Ņemot vērā pārskata periodā publicēto Eirobarometra sabiedrības aptauju datus, iespējams secināt, ka Pamatnostādnēs nospraustais mērķis 2020. gadam jau šobrīd tiek sasniegts. 2018. gadā 74% sabiedrības uzskata, ka ir svarīgi palīdzēt attīstības valstīm. Tas ir vērtējams kā nepārprotams atbalsts attīstības sadarbībai, vienlaikus, vērtējot aptauju rezultātus Eiropas Savienībā kopumā, jāsecina, ka Latvijā atbalsts tomēr ir zemāks nekā ES vidēji (89%). Jānorāda arī tas, ka pārskata periodā sabiedrības atbalsts ir nedaudz samazinājies. 2016. gadā 77% uzskatīja, ka svarīgi palīdzēt attīstības valstīm – par trīs procentpunktiem vairāk nekā 2018. gadā. Šim samazinājumam iespējami vairāki skaidrojumi. Iespējams, Pamatnostādņu sākuma periodā sabiedrībā bija lielāka informētība par attīstības sadarbības jautājumiem, ņemot vērā, ka 2015. gadā tika panāktas vairākas globālas vienošanās attīstības jautājumos (ANO Dienaskārtība 2030 un ilgtspējīgas attīstības mērķi) un 2016. gadā vēl turpinājās sabiedrības informēšanas aktivitātes, kas aizsāktas 2015. gadā - Eiropas attīstības gadā. 2015. gadā Latvija bija arī prezidējošā valsts ES Padomē un tai bija nozīmīga lomu ES kopējās pozīcijas veidošanā attīstības jautājumos, kas nodrošināja papildus publicitāti. Otrs iespējams skaidrojums atbalsta mazināšanās tendencei ir saistīts ar migrācijas krīzi, iedzīvotāju labklājības līmeņa izmaiņām un drošumspējas līmeni. Lai izvērtētu sabiedrības atbalsta tendences, būtu lietderīgs atsevišķs pētījums.

Saskaņā ar 2018. gada Eirobarometra datiem gandrīz puse Latvijas respondentu (49%) uzskata, ka nabadzības apkarošanai attīstības valstīs būtu jābūt vienai no ES galvenajām prioritātēm (salīdzinājumā ar 71% ES vidēji). Vienlaikus tikai 23% Latvijas respondentu uzskata, ka nabadzības apkarošanai attīstības valstīs būtu jābūt vienai no Latvijas valdības galvenajām prioritātēm (salīdzinājumā ar 54% ES vidēji).

Tāpat ES kontekstā Latvijas respondenti ir starp tiem, kuri vismazāk piekrīt apgalvojumam, ka privātajam sektoram būtu jābūt svarīgai lomai attīstības valstu ilgtspējīgas izaugsmes veicināšanā (64%).

54% Latvijas respondentu piekrīt apgalvojumam, ka finanšu palīdzība attīstības valstīm ir efektīvs nelikumīgas migrācijas novēršanas veids, kas ir arī samazinājums par septiņiem procentpunktiem kopš 2016. gada. Līdzīgs skaits respondentu (55%) uzskata, ka finanšu palīdzība ir efektīvs veids nabadzības novēršanai attīstības valstīs, savukārt 51% pauž viedokli, ka finansējums palīdzībai būtu jā saglabā pašreizējā apmērā, 15% uzskata, ka tas būtu jā palielina, bet 25% – ka jāsamazina.

Gandrīz trīs ceturtdaļas (74%) respondentu Latvijā uzskata, ka ES attīstības sadarbības politikā uzmanība jāpievērš sieviešu un vīriešu vienlīdzībai. No šiem respondentiem 69% pauž viedokli, ka prioritātei ir jābūt vardarbības pret sievietēm un meitenēm apkarošanai, 47% uzskata, ka prioritātei jābūt diskriminējošas attieksmes pret sievietēm apkarošanai, savukārt 38% kā prioritāru min sieviešu ekonomisko iespēju veicināšanu. **Latvija ir viena no tikai trīs valstīm, kur atbalsts sieviešu ekonomisko iespēju sekmēšanai ir starp pirmajām trim atbildēm.**

Latvijas respondenti ir arī starp tiem, kas vismazāk piekrīt apgalvojumam, ka tiem kā indivīdiem ir svarīga loma nabadzības mazināšanā attīstības valstīs (21%). Šim apgalvojumam pilnībā nepiekrīt 46% Latvijā aptaujāto. Tikai 15% ir atbildējuši, ka ir personīgi iesaistīti palīdzības sniegšanā attīstības valstīs (salīdzinājumā ar 42% ES vidēji).

Latvijas respondenti vairumā gadījumu informāciju par attīstības sadarbību iegūst no televīzijas (72%), tiešsaistes sociālajiem tīkliem (46%) vai citām tīmekļa vietnēm (40%). Salīdzinājumā ar ES vidējiem rādītājiem, Latvijas respondenti ir starp tiem, kas vismazāk piemin tiešsaistes sociālos tīklus, tīmekļa vietnes vai mediju kampaņas kā informācijas iegūšanas avotu, kas būtu vērā ņemami fakti, plānojot jaunas sabiedrības izglītošanas aktivitātes un kampaņas.

Pamatnostādnēs ietverto uzdevumu izpildes novērtējums

1. Sniegt atbalstu ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstu ilgtermiņai attīstībai caur Ārlietu ministrijas pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības finansējuma instrumentiem

1.1. Nodrošināt Latvijas divpusējās attīstības sadarbības finansēto aktivitāšu sasaisti ar citu donoru aktivitātēm un finansējumu, paplašinot Latvijas sniegtā atbalsta ilgtermiņu un redzamību (ĀM/ nozaru ministrijas)

Pārskata periodā papildus granta projektu konkursiem (skat. pie šī uzdevuma zemāk (līdzfinansējuma granta projektu konkurss) un 1.4.uzdevumu (granta projektu konkurss)) ĀM turpināja sniegt atbalstu stratēģiskiem attīstības sadarbības projektiem – projektiem, kas tiek īstenoti sadarbībā ar citiem donoriem vai sniedz ilgtermiņa ieguldījumu kādas partnervalsts attīstībā⁵. Šie projekti tika iekļauti 2016., 2017. un 2018. gada Plānos atbilstoši šādiem apsvērumiem: 1) trīspusējās sadarbības projektu un/vai aktivitāšu īstenošana, kam ir piesaistīts citu donoru līdzfinansējums vismaz 50% apjomā; 2) ilgtermiņa attīstības sadarbības projektu atbilstoši partnervalstu izteiktajām vajadzībām un Latvijas eksportēzei.

Pārskata periodā ir sniegts atbalsts vairākiem stratēģiskajiem projektiem tādās jomās kā publiskās pārvaldes spēju stiprināšana, pretkorupcija, demokrātiskas līdzdalības veicināšana, atbalsts izglītības sektora reformām un uzņēmējdarbības un eksportējas veicināšana.

Tabula Nr. 6. Faktiskais finansējums stratēģiskajiem attīstības sadarbības projektiem

	2016. gads	2017. gads	2018. gads
<i>Padziļinātā un Intensīvā programma Eiropas Tiesībās un ekonomikā; Rīgas Juridiskā augstskola un partneri – Latvijas Universitāte, Rīgas Ekonomikas augstskola, Latvijas Ārpolitikas institūts, Eiropas Publiskās administrācijas institūts</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>	110 000	109 549,78	70 000
<i>Piesaistītais citu donoru finansējums (euro)</i>	485 539	145 000	871 402
<i>Pavasara skola Ukrainas studentiem “Eiropas Savienības studijas – iekšpolitika un ārpolitika”; Latvijas Universitāte</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>	40 000	40 000	40 000
<i>Gruzijas, Moldovas un Ukrainas Augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (ISSAI) integrācijas procesā; Valsts kontrole</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>	31 694,47	31 990,32	33 986,24
<i>Piesaistītais īstenotāja vai citu donoru finansējums (euro)</i>	4078,47 (Valsts kontrole)	~34 000	~34 000

⁵ Piemēram, 2015. gadā tika aizsākti vairāki projekti Ukrainas atbalstam.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

Latvijas ekspertīzes nodošana citu donoru (UNDP) projektos; <i>Ārlietu ministrija</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>	4257,45	5913,92	4981,96
<i>Piesaistītais citu donoru finansējums (euro)</i>	17 487,35	8828,02	~20 712
Ukrainas lauksaimniecības sektora mazo un vidējo uzņēmumu eksportspējas attīstība, attīstot un stiprinot lauku konsultatīvo sistēmu; <i>Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>		23 834,24	33 910,12
<i>Piesaistītais citu donoru finansējums (euro)</i>		23 834,24	33 910,12
Atbalsts izglītības jomas reformām un sadarbības veicināšanai ar Centrālāzijas valstīm; <i>Izglītības un zinātnes ministrija (IZM)</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>			10 000
<i>Piesaistītais īstenotāja un citu donoru finansējums (euro)</i>			11 378,64 (IZM; Akadēmiskās informācijas centrs)
Pretkorupcijas reformu iedrošināšana Ukrainā. Politisko partiju finansējumu kontrole, caur iestāžu stiprināšanu un pilsoniskās sabiedrības kontroli; <i>Rīgas Juridiskā augstskola un Sabiedrība par atklātību "Delna"</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>		33 864,77	
<i>Piesaistītais citu donoru finansējums (euro)</i>		35 338,66	
Atbalsts Moldovas Ziemeļu reģionālās attīstības aģentūrai teritoriju attīstības plānošanas, īstenošanas un uzņēmējdarbības veicināšanas jautājumos; <i>Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM)</i>			
<i>Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības finansējums (euro)</i>	19 999,32		

Vairāk par stratēģiskajiem projektiem, kas atbalstīti no ĀM divpusējā attīstības sadarbības budžeta, skatīt pielikumā Nr. 4, pielikumā Nr. 5 un pielikumā Nr. 6.

Līdzfinansējuma granta projektu konkursa īstenošana

Pārskata periodā ikgadēji tika organizēti arī līdzfinansējuma granta projektu konkursi "Atbalsts Eiropas Komisijas un citu starptautiskās palīdzības finansētāju finansētiem attīstības sadarbības un attīstības (globālās) izglītības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs un Latvijā", lai sniegtu atbalstu PSO, kas ieguvuši finansējumu no

starptautiskajiem donoriem attīstības sadarbības projektiem partnervalstīs vai attīstības (globālās) izglītības projektiem Latvijā.

Līdzfinansējuma granta projektu konkursā pieejamā finansējuma apjoms pārskata periodā bijis nemainīgs – 25 800 *euro*, taču 2017. un 2018. gadā finansējums netika izmantots pilnā apjomā, jo netika iesniegts pietiekams projektu iesniegumu skaits. 2016., 2017. un 2018. gadā līdzfinansējuma granta projektu konkursā katru gadu finansējums piešķirts pieciem projektiem un katru gadu piesaistīts finansējums 148,6 tūkst. līdz 203,5 tūkst. *euro* apmērā (skat. tabulu Nr.7).

Tabula Nr. 7. **Līdzfinansējuma granta projektu konkursi 2016.-2018. gadā**

		2016. gads	2017. gads	2018. gads
Līdzfinansējuma konkursā kopējais pieejamais finansējums (<i>euro</i>)		25 800	25 800	25 800
Konkursā piešķirtais kopējais finansējums (<i>euro</i>)		25 800	18 604,74	23 010,80
Projektu ietvaros piesaistītais finansējums kalendārajā gadā no Eiropas Komisijas vai citiem starptautiskajiem donoriem (<i>euro</i>)		203 508,05	165 604,53	148 638,07
Konkursā iesniegto projektu skaits		6	7	5
Konkursa rezultātā atbalstīto projektu skaits		5	5	5
No tiem	- Attīstības sadarbības projekti, īstenoti partnervalstu atbalstam	0	2	1
	- Sabiedrības informēšanas / attīstības (globālās) izglītības projekti, kas īstenoti Latvijā	5	3	4

Tāpat kā iepriekšējos gados arī pārskata periodā lielākā daļa līdzfinansējuma granta projektu konkursā iesniegto projektu ir sabiedrības informēšanas un attīstības (globālās) izglītības projekti, kas tiek īstenoti Latvijā. Latvijas PSO joprojām pastāv šķēršļi projektu iesniegumu sagatavošanā Eiropas Komisijas⁶ un citu starptautisko donoru attīstības sadarbības konkursiem, kas būtiski un negatīvi ietekmē Latvijas PSO konkurētspēju un izskaidro to, kādēļ attīstības sadarbības projektu jomā ir zems projektu iesniegumu skaits. Tādēļ līdzfinansējuma granta projektu konkursā ir palicis spēkā nosacījums, ka konkursā var pieteikties tikai PSO, kā arī pārskata periodā nav ticis palielināts kopējais konkursā pieejamais finansējums.

1.2. Nodrošināt aktivitāšu īstenošanu ar dažādu ieinteresēto pušu (publiskā pārvalde, pilsoniskā sabiedrība, privātais sektors u.c.) iesaisti (ĀM/ nozaru ministrijas)

Pārskata periodā īstenotajos projektos un aktivitātēs ir iesaistīts plašs valsts pārvaldes institūciju, pilsoniskās sabiedrības organizāciju, un atsevišķos gadījumos arī privātā sektora organizāciju klāsts gan Latvijā, gan partnervalstīs. Lai arī lielākajai daļai projektu ir viens īstenotājs, vairāki projekti tiek īstenoti, sadarbojoties divām vai vairākām institūcijām. ĀM ir veicinājusi sadarbību starp dažādiem īstenotājiem, partneriem un ieinteresētajām pusēm, lai konsolidētu sniegto atbalstu un palīdzētu veidot sinerģijas. Piemēram, pārskata periodā īstenoti šādi projekti ar diviem vai vairāk īstenotājiem:

- Padziļinātā un Intensīvā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā, kuru īsteno Rīgas Juridiskā augstskola sadarbībā ar konsorcijs partneriem – Latvijas Universitāti, Rīgas

⁶ EK noteikti minimālie projektu īstenošanas sliekšņi, piemēram, 2018.gada projektu konkursā sliekšnis ir 2 milj. *euro*. AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums "Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu"

Ekonomikas augstskolu, Latvijas Ārpolitikas institūtu un Eiropas Publiskās Administrācijas institūtu,

- Rīgas Juridiskās augstskolas un Sabiedrības par atklātību “Delna” projekts Ukrainā pretkorupcijas jomā (2017. gads),
- Latvijas Lauku foruma un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas projekti Moldovā reģionālās attīstības jomā (2016., 2017. un 2018. gads),
- Maza mēroga projektos, kas atbalstīti no Plānu pozīcijām Latvijas pieredzes nodošanai citu donoru projektos (t.sk. ANO Attīstības programmas), iesaistītas dažādas institūcijas un organizācijas, lai nodrošinātu vispusīgu pieredzes un ekspertīzes nodošanu (piemēram, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Latvijas Pašvaldību savienība, Valsts administrācijas skola, u.c.).

Daudzu projektu īstenošanā tiek iesaistītas institūcijas un organizācijas ar konkrētai aktivitātei atbilstošu un nepieciešamo ekspertīzi. Piemēram, pārskata periodā atbalstītajos apmācību programmu projektos – Latvijas Universitātes Pavasara skola Ukrainas studentiem un Rīgas Juridiskās augstskolas Padziļinātā un Intensīvā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā – papildus mācībām, kas organizētas lekciju un semināru veidos, organizētas vizītes un dažādām Latvijas valsts pārvaldes (piemēram, LR Saeima, Valsts prezidenta kanceleja, ĀM, Valsts kanceleja u.c.) un Eiropas Savienības institūcijām. Arī Rīgas Juridiskās augstskolas īstenotajos projektos likuma varas jomā⁷ piesaistītas valsts pārvaldes institūcijas un PSO ar atbilstošu ekspertīzi un pieredzi (piemēram, Saeima, Tieslietu ministrija, Iekšlietu ministrija, Valsts kanceleja, Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB), Ģenerālprokuratūra, Augstākā tiesa u.c.). Tāpat arī citos projektos īstenotāji nodrošinājuši dažādu pušu iesaisti – Latvijas Pašvaldību savienība projektos aktīvi iesaista pašvaldības, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs projektos iesaista kā lauksaimniecības jomā strādājošās publiskās pārvaldes institūcijas, tā arī uzņēmējus – lauku saimniecības, uz kurām tiek organizētas pieredzes apmaiņas vizītes. Partnerības veicinātas un īstenotas arī grantu projektos, to īstenotājiem piesaistot partnerus Latvijā, piemēram, 2017. gadā biedrības “Centrs Marta” sadarbība ar “Access Lab” u.c.

1.3. Veicināt Latvijas ekspertu iesaisti civilajās, konsultāciju u.c. misijās attīstības valstīs (ĀM/ nozaru ministrijas)

Latvija šobrīd piedalās vairākās civilajās un apmācību misijās: ES padomdevēja misijā Ukrainā (3 civilie eksperti), lai sniegtu atbalstu civilā drošības sektora reformās; ES novērošanas misijā Gruzijā (5 civilie eksperti) spriedzes mazināšanai konfliktā iesaistīto pušu starpā; un EDSO Speciālajā novērošanas misijā Ukrainā (8 civilie eksperti) Minskas vienošanās izpildes novērošanai un miera veicināšanai. Tāpat vairāki Latvijas pārstāvji ir strādājuši vai joprojām strādā kā padomnieki ES Augsta līmeņa padomnieku misijā Moldovā (šobrīd 2 eksperti). Latvija sniedz

⁷ 2016.gada maijā Rīgas Juridiskā augstskola, saņemot finansējumu no ASV *Emerging Donors Challenge Program*, un sadarbībā ar ĀM, īstenoja trīs dienu pretkorupcijas programmu “*Implementing Transparency and Good Governance: the Latvian Experience for Uzbekistan*”, kuras ietvaros deviņi Uzbekistānas valsts institūciju pārstāvji ieradās pieredzes apmaiņā Latvijā. Balstoties uz šī projekta pieredzi, 2018.gadā ar ASV finansējumu no *Emerging Donors Challenge Program* un ĀM atbalstu tika īstenota paplašināta sešu mēnešu pretkorupcijas programma Centrālāzijas valstīm, kas tika uzsākta 2018.gada janvārī un noslēdzās 2018.gada jūnijā. Katru mēnesi Rīgā tika organizēti katrai Centrālāzijas valstij īpaši pielāgoti semināri un kopējs noslēguma seminārs jūnijā, kurā piedalījās visu Centrālāzijas valstu pārstāvji, tai skaitā Turkmēnistānas, kas no specifiskā semināra atteicās. Semināru tēmas: Uzbekistāna (15 dalībnieki): “Civil service reforms and transparency”, Tadžikistāna (15 dalībnieki): “Court system reforms and anti-money laundering”, Kirgizstāna (12 dalībnieki): “Tieslietu reformas kontekstā ar Latvijas pieredzi Hāgas konvencijas ieviešanā”, Kazahstāna (24 dalībnieki): “Empowering judicial reforms in Kazakhstan: Lessons from Latvia”; Noslēguma sesija (18 dalībnieki): “Latvian Experience in Modernisation of Judicial System: Lessons to Central Asia”.

atbalstu arī Mali, piedaloties ES apmācības misijā (3 militārie eksperti), sniedzot atbalstu Mali bruņoto spēku karavīriem, kā arī ANO daudzpusējā integrētajā stabilizācijas misijā (9 militārpersonas), attīstot tās drošības spēkus. Afganistānā Latvija piedalās NATO padomdevēja un apmācību misijā *Resolute Support* (40 militārpersonas), lai stiprinātu Afganistānas nacionālo aizsardzības un drošības spēku spējas aizsargāt savu valsti.

TAIEX (*Technical Assistance and Information Exchange unit*) ekspertu datubāzē reģistrējušies 84 eksperti⁸ no Latvijas publiskās pārvaldes institūcijām un augstākās izglītības institūcijām, lielākā daļa no tiem reģistrējušies pēdējo četrus gadus laikā, kas liecina par pieaugošu interesi un spējām iesaistīties tehniskās palīdzības sniegšanā partnervalstīm. Pārskata periodā kopš 2016. gada Latvijas eksperti piedalījušies apmēram 130 dažādās TAIEX aktivitātēs, tai skaitā 42 īstermiņa ekspertu misijās⁹. *Informāciju par Twinning projektiem skatīt sadaļā 3.2.*

Latvijas eksperti piedalās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Pretkorupcijas nodaļas ietvaros izveidotā Pretkorupcijas tīklā Austrumeiropai un Centrālajai Āzijai (*OECD Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia – OECD ACN¹⁰*) pasākumos, kas ļauj sniegt ieguldījumu šī reģiona attīstībā, izmantojot Latvijas ekspertīzi, un dalīties ar labo praksi. Šajā periodā Latvijas pārstāvji kā novērtējuma eksperti piedalījās divos valstu izvērtējumos (*country monitoring*), sniedzot vērtējumu par sasniegto pretkorupcijas jomā Ukrainā (piedalījās Valsts kancelejas pārstāvis)¹¹ un Kirgizstānā (piedalījās Ģenerālprokuratūras pārstāvis).¹² Abos ziņojumos norādīti Latvijas eksperti monitoringa komandā. Tāpat OECD ACN ietvaros tiek regulāri rīkoti semināri par dažādām ar korupcijas novēršanu un apkarošanu saistītām tēmām, piedaloties Austrumeiropas un Centrālās Āzijas valstu atbildīgajām amatpersonām. Piemēram, 2017. gada oktobrī seminārā tiesībaizsardzības iestādēm no reģiona valstīm kā eksperts piedalījās un uzstājās Latvijas prokurors, daloties ar Latvijas pieredzi¹³.

Pamatnostādņu 1.2. uzdevuma ietvaros ir paredzēta VA “Civilās aviācijas aģentūra” (CAA) palīdzība Austrumu partnerības valstīm un Centrālāzijas valstīm aviācijas drošības jautājumos, tas ir, attiecīga eksperta nosūtīšana pēc pieprasījuma. Saskaņā ar CAA sniegto informāciju līdz šim šādi pieprasījumi nav saņemti.

Savas kompetences ietvaros vairākas publiskās pārvaldes iestādes nodrošinājušas ekspertu dalību arī citās konsultāciju un pieredzes apmaiņas aktivitātēs ar partnervalstīm, piemēram, Labklājības ministrija pārskata periodā ir prezentējusi Latvijas pieredzi darba tirgus informācijas sistēmu pilnveidē, cilvēku ar invaliditāti iesaistīšanu nodarbinātībā, institucionālajiem mehānismiem dzimumu līdztiesības nodrošināšanai utt.

1.4. Īstenot grantu projektu konkursus atbilstoši partnervalstu vajadzībām, 50% no grantu projektu konkursa līdzekļiem novirzot PSO sektora īstenojamiem projektiem (ĀM)

Pārskata periodā saskaņā ar Starptautiskās palīdzības likuma 5.panta 1.daļu un atbilstoši Pamatnostādņu 4.2.sadaļā noteiktajām prioritārajām partnervalstīm un jomām katru gadu ir ticis īstenots granta projektu konkurss “Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs” ES Austrumu partnerības valstu – Ukrainas, Moldovas un Gruzijas, kā arī Centrālāzijas valstu – Uzbekistānas, Kirgizstānas un Tadžikistānas – atbalstam (vairāk par granta projektu konkursos apstiprinātajiem projektiem skatīt pielikumā Nr.4, pielikumā Nr.5 un pielikumā Nr.6).

⁸ EK dati uz 2018. gada jūliju.

⁹ <https://webgate.ec.europa.eu/TMSWebRestrict/resources/js/app/#/library/list>

¹⁰ <http://www.oecd.org/corruption/acn>

¹¹ <http://www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-4th-Round-Report-Ukraine-ENG.pdf>

¹² <http://www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-Kyrgyzstan-4th-Round-Monitoring-Report-2018-ENG.pdf>

¹³ <http://www.oecd.org/corruption/acn/OECD-ACN-8th-Law-Enforcement-Network-2017-Agenda-ENG.pdf>

Pārskata periodā lielākais granta projektu konkursā pieejamais finansējuma apjoms bija 2016. gadā, kad tika rīkoti divi granta projektu konkursi – sākotnēji ar 190 000 *euro* finansējumu prioritāro ES Austrumu partnerības valstu un Centrālāzijas valstu atbalstam un vēlāk ar 141 000 *euro* finansējumu no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem projektiem Ukrainā.

2017. gadā granta projektu konkursā pieejamais finansējums samazinājās, sastādot 157 000 *euro*. 2017. gadā granta projektu konkursā tika iesniegts 21 projektu iesniegums, no kuriem pēc projektu iesniegumu izvērtēšanas ĀM finansējums tika piešķirts pieciem attīstības sadarbības projektiem.

2018. gadā tika rasta iespēja palielināt granta projektu konkursā pieejamo finansējumu līdz 213 013 *euro*, nemainoties kopējam divpusējās attīstības sadarbības budžeta apjomam (463 813 *euro* gan 2017., gan 2018. gadā). Lai gan salīdzinājumā ar 2016. gadu granta projektu konkursam pieejamais finansējums 2018. gadā ir samazinājies par 35,6%, konkursā iesniegto projektu iesniegumu skaits ir samazinājies tikai par 3 projektu iesniegumiem jeb 10% (skat. tabulu Nr. 8). Līdz ar to, salīdzinot ar 2016. gadu, 2018. gadā granta projektu konkursā iesniegto projektu iesniegumu izvērtēšanas komisijas darba apjoms saglabājās gandrīz nemainīgs. Vienlaikus 2018. gadā atbalstīto projektu skaits, salīdzinot ar finansējuma apjomu, samazinājies līdzvērtīgā apmērā – 2018. gadā granta projektu konkursā finansējums piešķirts septiņiem projektiem, 2016. gadā – 11 projektiem (skat. tabulu Nr.8).

Tabulā Nr.8. **Granta projektu konkursi 2016.-2018. gadā**

		2016. gads	2017. gads	2018. gads
Granta projektu konkursā pieejamais finanšu apjoms (<i>euro</i>)		331 000	157 000	213 013
Apstiprināto projektu skaits		11	5	7
Kopā iesniegto projektu summa (<i>euro</i>)		968 021,21	662 646,37	896 768,67
Kopā iesniegto projektu skaits		30	21	27
No tiem	Valsts institūcijas un pakļautības iestādes, tai skaitā valsts izglītības iestādes	12	8	7
	PSO	12	12	18
	Privātais sektors	6	1	2

Ir iesākts darbs pie konkursa regulējuma pilnveidošanas un grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr. 2 “Kārtība, kādā īsteno granta projektu konkursus” (grozījumi izsludināti 2018. gada martā, VSS-227), lai atvieglotu iespējas veikt izmaiņas un pielāgotu aktuālajai situācijai detalizētās konkursa prasības, atvieglotu uz granta projekta iesniegumiem attiecināmās prasības, kā arī mazinātu granta projekta konkursa īstenošanas birokrātisko slogu.

2. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības prioritāšu īstenošanu daudzpusējās sadarbības ietvaros, jo īpaši ES, ANO, PBG un OECD ietvaros, tādējādi veicinot Latvijas attīstības sadarbības politikas saskaņotību visos formātos

2.1. Paaugstināt Latvijas publiskās pārvaldes iestāžu un PSO iesaisti Latvijas pozīciju formulēšanā par aktuālajiem starptautiskās attīstības sadarbības politikas dienaskārtības jautājumiem, jo īpaši 4.1. sadaļā minētajām jomām (ĀM/ PSO, nozaru ministrijas)

Sadarbībā ar nozaru ministrijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir formulētas Latvijas nacionālās pozīcijas par aktuālajiem starptautiskās un ES attīstības politikas dienaskārtības jautājumiem, kā arī informatīvie ziņojumi par ES Ārlietu padomes attīstības sadarbības ministru

sanāksmēs izskatāmajiem jautājumiem un dažādi nostājas dokumenti interešu pārstāvībai ES Padomes darba grupās, EK ekspertu komitejās u.c., tostarp par dažādiem pārsektoru jautājumiem. Piemēram, attīstības sadarbība un migrācija; enerģētika un attīstības sadarbība; inovatīva sadarbība ar vidēja ienākuma līmeņa valstīm (*Middle Income Countries*, MICs); privātā sektora iesaiste attīstības sadarbībā; dzimumu līdztiesība un attīstības sadarbība; finansējums attīstībai, attīstības sadarbības un humānās palīdzības sasaisti u.c. Pārskata periodā tiek uzturēts dialogs ar Saeimas Eiropas lietu komisiju par aktuālajiem attīstības sadarbības politikas jautājumiem, gatavojoties ES Ārlietu padomes attīstības sadarbības ministru sanāksmēm, gan ES Ārlietu ministru sanāksmēm, kuru darba kārtībā iekļauti ES attīstības sadarbības jautājumi. Īstenota Saeimas informēšana pēc pieprasījuma par dažādiem attīstības sadarbības jautājumiem, piemēram, par Latvijas sadarbību ar Āfrikas valstīm.

Pārskata periodā izstrādātās nacionālās pozīcijas ES attīstības sadarbības politikas un humānās palīdzības jomā:

- **2016. gads:**
 - “Par Pasaules Humānās palīdzības samitu”;
 - “Par Eiropas Savienības kopējo attīstības sadarbības plānošanu”;
 - “Par Eiropas Fondu ilgtspējīgai attīstībai (EFIA) un EFIA galvojuma un EFIA galvojuma fonda dibināšanu”.
- **2017. gads:**
 - “Par jaunu Eiropas vienprātību attīstības sadarbībai “Mūsu pasaule, mūsu cieņa, mūsu nākotne””;
 - “Par atjaunotu partnerību ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna (ĀKK) valstīm pēc 2020.gada”;
 - “Palīdzība tirdzniecībai: labklājības panākšana ar tirdzniecības un investīciju palīdzību”.
- **2018. gads:**
 - “Priekšlikums Padomes lēmumam, ar ko pilnvaro sarunu sākšanu par Partnerattiecību nolīgumu starp Eiropas Savienību un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu grupu (post-Kotonū)”;
 - “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu”.

Atbilstoši Dienaskārtībai 2030, PKC ir iesaistīties ANO Attīstības sistēmas stiprināšanā, un pārskata periodā ir nodrošināta PKC dalība ES Padomes ANO darba grupā (WPIEI Global/CONUN/CODEV) 2016. un 2017. gadā, 2018. gadā izveidotajā ES Padomes darba grupā *Dienaskārtība 2030*, kā arī Eiropas Komisijas organizētos pasākumos attiecīgajā laika periodā. 2017. gadā WPIEIGlobal/CONUN/CODEV sagatavoja Padomes secinājumu projektu “Ilgtspējīga Eiropas nākotne: ES atbilde 2030 Dienaskārtībai ilgtspējīgai attīstībai”, kas tika apstiprināts 2017. gada jūnijā. PKC iesaistījās Padomes secinājumu projekta izstrādē, piemēram, iestājoties par pašvaldību lomas plašāku atspoguļošanu secinājumu projektā.

ES Padomes darba grupas *Dienaskārtība 2030* strādā ar pārsektoru jautājumiem, koordinējot ES viedokli attiecībā uz starptautisko forumu (piemēram, ANO) darba kārtībā iekļautiem Dienaskārtības 2030 jautājumiem. Šajā darba grupā ir piedalījušies gan PKC, gan ĀM pārstāvji. Šobrīd norisinās darbs pie ES kopīgā ziņojuma par dalībvalstu rīcību, kas veicina attīstības valstu ilgtspējīgu attīstību (*Joint Synthesis Report on Contribution to 2030 in Developing Countries*). Ziņojumu EK plāno publicēt 2019.gadā un prezentēt ANO Augsta līmeņa politikas forumā.

Nozaru ministrijas atbilstoši savai kompetencei pēc nepieciešamības izstrādā instrukcijas Latvijas dalībai starptautiskos forumos.

2.2. Nodrošināt Latvijas 4.sadaļā minēto prioritāšu iekļaušanu ES attīstības sadarbības politikā, tajā skaitā kopīgās plānošanas procesā un aktivitāšu īstenošanā Latvijai prioritārajās partnervalstīs (ĀM/ VARAM)

Latvijas iesaiste ES attīstības sadarbības politikas veidošanā tiek nodrošināta, piedaloties ES Padomes darbā un komitoloģiju procesos. Latvijai ir pastāvīgais pārstāvis ES Padomes darba grupās, kas atbild par ES attīstības sadarbības politikas jautājumiem, attiecībām ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīm un humāno un pārtikas palīdzību. Tāpat ĀM pārstāvji iespēju robežās piedalās EK attīstības sadarbības instrumentu komitejās (saskaņā ar Latvijas prioritārajām partnervalstīm) un EK organizētajos semināros. Politiskā līmenī Latvijas dalība tiek nodrošināta, piedaloties formālajās un neformālajās ES Ārlietu padomes attiecības sadarbības ministru sanāksmēs (četras ministru līmeņa sanāksmes gadā).

Līdz ar ES kopīgās attīstības sadarbības plānošanas procesa uzsākšanu 2011. gadā, ES īsteno mērķtiecīgu daudzgadu pieeju atbalsta sniegšanai dalībvalstīs, īstenojot ES Kopīgās plānošanas (*Joint programming*) procesu. Latvija piedalās Kopīgās plānošanas darba grupās un semināros, jo īpaši reģionālajos ģeogrāfiskajos semināros, kas attiecas uz Latvijas divpusējās attīstības sadarbības prioritārajiem reģioniem. Notiek regulāra informācijas apmaiņa ar Latvijas vēstniecībām partnervalstīs, kas ir iesaistītas Kopīgās plānošanas procesā partnervalstīs uz vietas (ES Kopīgās plānošanas process dažādās partnervalstīs norisinās atšķirīgā intensitātē, ņemot vērā katras konkrētās valsts un tajā darbojošos donoru specifiskās iezīmes). Latvijas vēstniecības partnervalstīs piedalās ES Kopīgās plānošanas darba grupās attiecīgajās valstīs.

Pārskata periodā bija aktīva arī pilsoniskās sabiedrības darbība 4.sadaļā minēto prioritāšu iekļaušanai ES attīstības sadarbības politikā. LAPAS aktīvi strādā ES līmenī caur Eiropas Palīdzības un attīstības nevalstisko organizāciju apvienību CONCORD, pārstāvot Latvijas nevalstisko organizāciju intereses, piemēram, jautājumos par attīstības sadarbības programmās paredzēto finanšu pieejamību ES13 valstīm. Tāpat Latvijas nevalstisko organizāciju priekšlikumi un laba prakse tiek iekļauta Eiropas līmeņa pozīcijās un materiālos.

LAPAS aktīvi strādā arī globālā līmenī, tai skaitā, pārstāvot Eiropas NVO globālā tīkla *IFP/Forus* padomē. Informācija par Latvijas NVO darbu tiek izplatīta gan starptautiskos pasākumos, gan notiek līdzdarbība dažādu dokumentu un vadlīniju izstrādē.

Arī Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) aktīvi darbojas Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību un to nacionālo asociāciju tīklā PLATFORMA¹⁴, kas ir aktīva attīstības sadarbības jomā, pārstāvot Latvijas vietējo pašvaldību intereses un piedaloties kopēju dokumentu izstrādē.

2.3. Nodrošināt Latvijas iesaisti tās prioritārajos jautājumos ANO Ģenerālās Asamblejas 2.komitejā (makroekonomikas un ilgtspējīgas attīstības jautājumi), tostarp par sieviešu līdztiesības, likuma varas un labas pārvaldības, informācijas sabiedrības jautājumiem, attīstības sadarbību ar Austrumeiropas un Centrālāzijas valstīm, ANO Attīstības sistēmas stiprināšanu atbilstoši Dienaskārtībai 2030 (ĀM/ PKC, VARAM)

¹⁴ PLATFORMA izveidota 2008.gadā, un tā ir Eiropas mēroga 30 vietējo un reģionālo pašvaldību koalīcija, ietverot arī pašvaldības pārstāvošas asociācijas nacionālā, Eiropas un globālā mērogā. LPS darbojas PLATFORMĀ kopš 2009.gada. PLATFORMAS mērķis ir dalīties labās prakses pieredzē starp PLATFORMAS biedriem par attīstības sadarbības aktivitātēm, kā arī stiprināt PLATFORMAS stratēģisko lomu institucionālajā dialogā Eiropas līmenī, lai veicinātu un optimizētu vietējo un reģionālo pašvaldību pievienoto vērtību attīstības sadarbībā un dalītos Eiropas līmenī ar inovatīviem viedokļiem.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums "Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu"

2017. gadā ANO ģenerālsēkretārs nāca klajā ar apjomīgu reformu piedāvājumu miera un drošības, attīstības sistēmas un vadības jomās. Latvija aktīvi piedalījās konsultāciju procesos par visiem trim reformu virzieniem un kopīgi ar citām ES dalībvalstīm atbalstīja ANO ģenerālsēkretāra reformu iniciatīvas. ES Padomes ANO darba grupā Latvija kopā ar citām ES dalībvalstīm izstrādāja kopīgas vadlīnijas reformu atbalstam. 72. Ģenerālās asamblejas (ĢA) sesijā Latvijas pārstāve bija ievēlēta par vienu no ĢA 5. komitejas (finanšu un budžeta jautājumi) priekšsēdētāja vietniekiem, 5. komitejas lēmumiem ir būtiska nozīme reformu īstenošanas procesā.

Latvija regulāri piedalās ANO ĢA 2. komitejas darbā, tai skaitā jautājumos, kas saistīti ar IKT un informācijas sabiedrību. 2017. gadā Latvijas pārstāve kopīgi ar Lielbritānijas pārstāvi ES dalībvalstu vārdā vadīja sarunas par ikgadējo ĢA darba kārtības jautājumu – Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstību, kā rezultātā tika pieņemta ĢA rezolūcija.

2018. gada 9.-18. jūlijā ANO Ņujorkā norisinājās ikgadējais Augsta līmeņa politikas forums ilgtspējīgai attīstībai, kura laikā Latvija prezentēja paveikto IAM īstenošanā nacionālā un globālā līmenī. Latvijas ziņojumu¹⁵, tostarp attiecībā uz 17. IAM (“partnerība attīstībai”), sniedza Ministru prezidenta biedrs, Ekonomikas ministrs A. Ašeradens. Līdz ar A. Ašeradenu paneldiskusijā uzstājās arī LAPAS direktore I. Vaivare, kas prezentēja LAPAS 2018. gadā izstrādāto papildu ziņojumu par NVO lomu IAM ieviešanā Latvijā¹⁶.

Paralēli paneldiskusijai VARAM sadarbībā ar Latvijas pastāvīgo pārstāvniecību ANO rīkoja papildu pasākumu par virzību uz aprites ekonomiku “Zaļais publiskais iepirkums. Ilgtspējīgs patēriņš un ražošana”, kurā VARAM un LAPAS biedrorganizācijas, biedrības “Zaļā brīvība”, pārstāvji prezentēja Zaļā publiskā iepirkuma īstenošanu Latvijā.

LAPAS darbojas ANO Eiropas reģiona ietvaros, sekmējot nevalstisko organizāciju līdzdalības mehānisma izveidi IAM jomā. Tas tiek īstenots ar ikgadējām sanāksmēm, kurās LAPAS un tās biedri sniedz saturisku ieguldījumu, kā arī informē par situāciju Latvijā.

IAM jomā LAPAS un biedru organizācijas darbojas jau kopš 2014. gada, kopš 2016. gada LAPAS darbojas starpnozaru darba grupā. Sadarbībā ar biedru organizācijām “Zaļā brīvība” un “Izglītības iniciatīvu centrs” ir īstenota virkne diskusiju, tai skaitā reģionos, lokalizējot IAM kontekstu un sasaistot to ar globālā līmeņa procesiem¹⁷.

Sadarbībā ar “*homo ecos*” pārskata periodā LAPAS ir īstenojusi mācības jauniešiem, kā arī izstrādāja metodiku izglītotājiem par IAM¹⁸.

Tāpat LAPAS tīmekļa vietnē ir izveidota atsevišķa sadaļa ar dažādiem resursiem par IAM¹⁹ un notiek Latvijas labās prakses piemēru apkopošana IAM ieviešanā²⁰.

Pārskata periodā VARAM savas kompetences jomā nodrošinājusi Latvijas iesaisti darbā pie ANO Stokholmas, Roterdamas un Minamatas konvenciju konferenču sagatavošanas. Pārskata periodā Latvija pārstāvēta ANO Stokholmas konvencijas un Roterdamas konvenciju birojos, ANO Roterdamas konvencijas Ķīmisko vielu pārskata komitejā, palīdzot sagatavot attiecīgo konvenciju kārtējās sanāksmes. Gatavojoties ANO Minamatas konvencijas pušu pirmajai konferencēi, 2017. gadā viena no Centrālās un Austrumeiropas reģiona valstu darba sesijām tika organizēta Rīgā.

¹⁵ Informatīvais ziņojums “Latvijas Ziņojums Apvienoto Nāciju Organizācijai par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu” (MK 2018. gada 15. maija prot. Nr. 24 28. §)

¹⁶ <http://lapas.lv/en/sdgs/report/>; LAPAS publikācija: http://lapas.lv/wp-content/uploads/2019/01/Annex_10.pdf;

Ziemeļu ministru padomes atbalstīts Baltijas projekts, kura ietvaros pēc LAPAS stāstu metodikas tika apkopoti 17 stāsti katrā valstī un foto banka publiskai lietošanai: <https://lapas.lv/lv/musu-darbi/aktualie-projekti/baltijas-projekts/>

¹⁷ <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/projektu-arhivs/diskusija-par-ilgtspējīgas-attīstības-merkiem/>

¹⁸ <http://lapas.lv/lv/globalie-merki/informativs-un-metodisks-materials-par-iam/>

¹⁹ <http://lapas.lv/lv/globalie-merki/>

²⁰ <http://lapas.lv/en/sdgs/cases>

No 2018. gada VARAM valsts sekretāra vietniece vides jautājumos pilda OECD Vides politikas komitejas Vides sniegumu darba grupas līdzpriekšsēdētāja pienākumus.

2.4. Nodrošināt Latvijas līdzdalību OECD DAC darba grupu sanāksmēs un atbilstošo standartu pilnvērtīgu pārņemšanu, lai kļūtu par DAC dalībvalsti (ĀM)

Pārskata periodā Latvijas pārstāvji – gan no Latvijas Pastāvīgās pārstāvniecības OECD, gan ĀM eksperti un augsta līmeņa amatpersonas – ir regulāri piedalījušies OECD DAC darba grupu sanāksmēs (piemēram, Statistikas darba grupā), DAC regulārajās sanāksmēs, DAC Vecāko amatpersonu sanāksmēs (2016. gada 10.-11. oktobris, 2017. gada 14. jūnijs), DAC Augsta līmeņa sanāksmēs (2016. gada 18.-19. februārī un 2017. gada 30.-31. oktobrī – ĀM parlamentārā sekretāre Z.Kalniņa-Lukaševica).

Sadarbībā ar OECD DAC ir izstrādāta “Ceļa karte” 2018.-2020. gadam Latvijas virzībai uz pievienošanu DAC. “Ceļa karte” atbilst DAC pieejai visaptveroši un konkrētā laika periodā plānot noteiktus atbalsta pasākumus, piemēram, seminārus, darba vizītes u.c., balstoties uz attiecīgās valsts vajadzībām. Latvijas gadījumā nolūkā pilnveidot Latvijas divpusējās attīstības sadarbības sistēmu “Ceļa karte” paredz darbsemināru organizēšanu par 1) stratēģisko plānošanu un programmēšanu; 2) finansējuma attīstībai/ statistikas ziņošanu un 3) Latvijas sniegtās divpusējās attīstības sadarbības monitoringu un izvērtēšanu.

2.5. Īstenot vienotu un visaptverošu pieeju daudzpusējās attīstības sadarbības instrumentu izmantošanai, tostarp PBG Starptautiskajā attīstības asociācijā (IDA) atbilstoši Latvijas attīstības sadarbības prioritātēm (FM, ĀM/ nozaru ministrijas)

IDA resursu 18. papildināšana

2016. gadā Pasaules Bankas donortvalstis, tajā skaitā Latvija, apstiprināja IDA resursu 18. papildināšanu, lai veicinātu “ANO Dienaskārtība 2030” ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu,²¹ piecās prioritārās jomās:

- (1) darbavietu radīšana un ekonomikas pārveides process,
- (2) dzimumu līdztiesība un attīstība,
- (3) klimata pārmaiņas,
- (4) atbalsts nestabilās un konfliktu skartajās valstīs,
- (5) saņēmējvalstu institūciju un valsts pārvaldes stiprināšana, tai skaitā cīņa ar korupciju un nelegālām finanšu plūsmām.²²

Prioritāšu īstenošanai IDA18 resursu papildināšanas kopējais apjoms USD 75 mljrd. (Latvijas kā IDA donora daļa IDA18 resursu papildināšanā²³ sastāda 2,66 milj. *euro* un iemaksas tiek veiktas saskaņā ar deviņu gadu grafiku, sākot no 2018. gada) tiek novirzīts atbalstam nestabilās un konfliktu skartajās IDA valstīs²⁴ (USD 14,4 mljrd.) un pārējās IDA valstīs²⁵ (USD 37,9 mljrd.), kā arī lai sniegtu palīdzību bēgļus uzņemošām valstīm²⁶ (USD 2 mljrd.). IDA valstīm finansējums tiek sniegts ar grantu palīdzību²⁷ (USD 16,5 mljrd.), koncesijas aizdevumiem²⁸ (USD 46,9 mljrd.)

²¹ *The 2030 Agenda for Sustainable Development*, <http://www.un.org/en/africa/osaa/peace/sdgs.shtml>;

²² *Report from the Executive Directors of the International Development Association to the Board of Governors. Additions to IDA Resources: Eighteenth Replenishment. Towards 2030: Investing in Growth, Resilience and Opportunity*, 12.01.2017, 22.lp;

²³ Ministru kabineta 2016.gada 6.decembra protokols Nr. 45;

²⁴ <http://pubdocs.worldbank.org/en/892921532529834051/FCSList-FY19-Final.pdf>;

²⁵ <http://ida.worldbank.org/about/borrowing-countries>;

²⁶ Bangladeša, Kamerūna, Čada, Kongo Republika, Džibuti, Etiopija, Nigēra, Pakistāna, Uganda;

²⁷ <https://data.worldbank.org/indicator/DT.DIS.IDAG.CD?end=2017&start=2017&view=bar>;

²⁸ Koncesijas finansējumu IDA18 periodā saņem Gvineja, Nepāla, Nigērija un Tadžikistāna;

un nekoncesijas aizdevumiem, tai skaitā *Private Sector Window*²⁹ ietvarā (USD 11,5 mljrd.). Finansējums tiek novirzīts arī valstīm, kas IDA18 periodā anulēs IDA saņēmējvalsts statusu (graduēs) - Bolīvijai, Šrilankai un Vjetnamai.

2018. gada oktobra beigās, kas sastāda pusi no IDA18 cikla, tika nodrošināti aizdevumi USD 30 mljrd. apmērā, atspoguļojot stabilu progresu apstiprinātās politikas īstenošanai. Lielāko daļu IDA finansējuma saņem nabadzīgākās valstis: IDA valstis³⁰ 63 procentus (USD 16.8 mljrd.), IBRD/IDA *Blend* valstis³¹ 28 procentus (USD 7.5 mljrd.), savukārt *Gap* valstis³² septiņus procentus (USD 2 mljrd.). Pārējie divi procenti finansējuma tika piešķirti kā pārejas atbalsts valstīm, kas graduējušas no IDA18, kā arī reģionālo institūciju finansēšanai.

2016.-2018. gadā saskaņā ar apstiprināto grafiku Latvija veikusi šādas iemaksas:

- IDA resursu 15.papildināšanā 660 000 *euro* apmērā;
- IDA resursu 16.papildināšanā 1 229 000 *euro* apmērā;
- IDA resursu 17.papildināšanā 1 050 000 *euro* apmērā;
- IDA resursu 18.papildināšanā 150 000 *euro* apmērā;
- IDA Daudzpusējā parādu atļaišanas iniciatīvā 270 000 *euro* apmērā.

Pasaules Bankas grupas kapitāla stiprināšana

PBG 2018. gada pavasara sanāksmē pilnvarnieki atbalstīja jaunu kapitāla stiprināšanas pakotni, kas paredz IBRD un IFC vispārējo un selektīvo kapitāla palielināšanu, kā arī IFC nesadalītās peļņas konvertāciju apmaksātajā kapitālā. Kapitāla stiprināšanas pakotnes ietvaros tiks veikta institucionālā un finanšu reforma PBG izaugsmes finansēšanai, turpinot primāri izmantot iekšējās rezerves jeb aptuveni 75 procentus, savukārt aptuveni 35 procenti no nepieciešamā finansējuma tiks piesaistīti no akcionāriem kā papildu apmaksātais kapitāls USD 13 mljrd. apmērā (IBRD USD 7,5 mljrd. un IFC USD 5.5 mljrd.).³³ Īstenojot PBG kapitāla palielināšanu, laika posmā no 2019.-2030.finanšu gadam³⁴ PBG finanšu aizdošanas kapacitāte sastādīs vidēji USD 100 mljrd. gadā,³⁵ nodrošinot sadarbības turpināšanu ar visām saņēmējvalstīm. Minētajā laika posmā IBRD finanšu aizdošanas kapacitāte sastādīs vidēji USD 32 mljrd. gadā,³⁶ kas ir vēsturiski lielākais ilgtermiņa vidējais pieaugums – par 15 procentiem. Mobilizējot privātā sektora finansējumu, IBRD finansēšanas kapacitāte palielināsies par papildus USD 190 mljrd. gadā. Savukārt IFC finanšu

²⁹ *Private Sector Window* (PSW) mērķis ir mobilizēt privātā sektora finansējumu *IDA-only* valstīs ar fokusu uz nestabilām un konfliktu skartajām valstīm; PSW tika izveidots IDA18 ietvarā un ir galvenā platforma, lai īstenotu IDA18 prioritāro jomu - darbavietu radīšana un ekonomikas pārveides process; <https://ida.worldbank.org/financing/replenishments/ida18-replenishment/ida18-private-sector-window>;

³⁰ IDA valstis (*IDA-only non-gap countries*): valstis ar ienākumiem *per capita* zem operacionālā graduācijas sliekšņa (IDA17 sastādīja USD 1,195) un kurām nav piekļuve aizdevumiem uz privātajiem valsts parāda vērtspapīriem; IDA valstis iedalās trīs grupās: (i) valstis ar augstu parāda krīzi, kas 100% no finansējuma saņem grantu veidā; (ii) valstis ar mērenu parāda krīzes līmeni, kas 50% no finansējuma saņem grantu veidā; un (iii) valstis, kas saņem atbalstu aizdevumu veidā saskaņā ar IDA standarta noteikumiem;

³¹ IBRD/IDA *Blend* valstis (*IDA-only*): kredībspējīgas valstis, kuru ienākums ir zem operacionālā graduācijas sliekšņa, un tādējādi tās nav graduējušas no IDA; WB sniedz atbalstu ar IDA un IBRD aizdevumiem;

³² *Gap* valstis (*IDA-only*): valstis, kuru ienākumu līmenis ir virs operacionālā graduācijas sliekšņa, lai saņemtu aizdevumus uz stingrākiem *blend* finansēšanas noteikumiem, bet kuras netiek uzskatītas par kredībspējīgām, lai saņemtu IBRD finansējumu;

³³ Latvijas dalība kapitāla palielināšanā tika apstiprināta 2018.gada 18.septembra Ministru kabineta sēdē, protokols Nr.29;

³⁴ PBG finanšu gads sākas kalendārā gada 1.jūnijā un beidzas nākamā kalendārā gada 31.maijā;

³⁵ PBG finanšu aizdošanas kapacitāte 2016.gadā bija vidēji USD 85 miljardi gadā;

³⁶ IBRD finanšu aizdošanas kapacitāte 2016.gadā bija vidēji USD 27 miljardi gadā;

aizdošanas kapacitāte 2019.-2030. gadā sasniegs USD 33 mljrd. gadā³⁷ un USD 125 mljrd. papildu finansējumu, tai skaitā mobilizējot privātās investīcijas.

PBG darbības stratēģija apliecina PBG apņemšanos risināt globālās attīstības problēmas un sasniegt būtisku progresu tās galveno mērķu (*Twin Goals*) īstenošanā: (1) mazināt galēju nabadzību pasaulē, līdz 3 procentiem samazinot to iedzīvotāju skaitu, kuru ienākumi dienā ir zem USD 1.90, un (2) veicināt ilgtspējīgu attīstību, uzlabojot ienākumu līmeni 40 procentiem no nabadzīgākajiem iedzīvotājiem katrā valstī,³⁸ izvirzot četras galvenās prioritātes:

- (1) **iesaistīt visas saņēmējvalstis**, nodrošinot atbalsta sniegšanu dažādu ienākumu saņēmējvalstīm - valstīm, kas ir zem graduācijas sliekšņa tiks nodrošināts finansējums USD 290 mljrd. apmērā, tādējādi stiprinot saņēmējvalstu politikas un institūcijas, lai nodrošinātu to ilgtspējīgu graduāciju no IBRD, kā arī vairāk resursu tiks novirzīti zema un vidēja ienākuma valstīm, ar kopējo finansējumu USD 915 mljrd. apmērā;
- (2) **stiprināt PBG lomu globāli būtisko problēmu risināšanā**, nodrošinot PBG iesaisti krīžu vadībā un nestabilo, konflikta un vardarbības situāciju (FCV)³⁹ risināšanā,⁴⁰ klimata pārmaiņu risināšanā⁴¹ un dzimumu līdztiesības veicināšanā,⁴²
- (3) **mobilizēt kapitālu un veicināt tirgu veidošanu**,⁴³ piemērojot Kaskādes pieeju (*Cascade Approach*),⁴⁴ izmantojot reformas, konsultācijas, riska mazināšanas instrumentus un pašu līdzekļu investīcijas privātā sektora risinājumu un kapitāla mobilizēšanai;
- (4) **uzlabot PBG iekšējo pārvaldību**, stiprinot IBRD finanšu ilgtspējas ietvaru, uzlabojot PBG efektivitāti, īstenojot iekšējās reformas un administratīvā sloga mazināšanu, kā arī pārskatot PBG atalgojuma metodoloģiju un īstenojot ietaupījumus korporatīvajos iepirkumos.

Latvijas dalība PBG daudzpusējā trasta fondā dzimumu līdztiesības veicināšanai (UFGE)⁴⁵

2018. gada 15. maijā Latvija apstiprināja dalību PBG daudzpusējā trasta fondā dzimumu līdztiesības veicināšanai. Dzimumu līdztiesības trasta fonds ir multi-donoru fonds, kura mērķis ir

³⁷ IFC finanšu aizdošanas kapacitāte 2016.gadā bija vidēji USD 27 miljardi gadā;

³⁸ *The World Bank Group Twin Goals & The Millennium Development Goals*, 2.lp, pieejams:

http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/gmr/gmr2014/GMR_2014_Report_Card.pdf ;

³⁹ *Fragility, conflict, violence – FCV*, kas ietver tādas valstis kā Afganistāna, Burundi, Centrālāfrikas Republika, Čada, Komoru salas, Kongo Demokrātiskā Republika, Kotdivuāra, Džibuti, Eritreja, Gambija, Gvineja-Bisava, Haiti, Kiribati, Kosova, Libērija, Mali, Maršalu salas, Mikronēzija, Mozambika, Mjanma, Papua-Jaungvineja, Sjerraleone, Zālamānu salas, Somālija, Dienvidsudāna, Sudāna, Sīrija, Togo, Tuvalu, Jemenas Republika, Rietumkrasts un Gazas josla, Zimbabve, Irāka, Libāna, Lībija;

⁴⁰ PBG nodrošinās reaģēšanu uz nacionālām, reģionālām un globālām krīzēm, par prioritāti nosakot FCV situāciju eskalācijas un pārneses prevenciju un uzlabot to ietekmi ar privātā sektora iesaistes palielināšanu;

⁴¹ PBG būtiski stiprinās finansējumu klimata pārmaiņu risināšanā ar mērķi palielināt aizdevumus un investīcijas līdz vidēji 30 procentiem IBRD un 32 procentiem IFC 2019.-2030.gadā, tādējādi paredzot, ka IBRD un IFC klimata ieguvumi gadā būtu 1.7 reizes augstāki nekā bez kapitāla stiprināšanas pakotnes;

⁴² Lai būtiski mazinātu dzimumu līdztiesības trūkumus, PBG īsteno PBG Dzimumu līdztiesības stratēģiju *World Bank Group Gender Strategy (FY16-23): Gender Equality, Poverty Reduction and Inclusive Growth*;

⁴³ Paredzēts, ka kapitāla palielināšanas rezultātā kapitāla mobilizācija ar IBRD un IFC palīdzību līdz 2030.gadam pieaugs 1.7 reizes;

⁴⁴ PBG Kaskādes pieeja paredz PBG atbalsta sniegšanu saņēmējvalstīm, lai tās pēc iespējas vairāk piesaistītu privātā sektora finansējumu un ilgtspējīgus privātā sektora risinājumus, lai sasniegtu augstākos vides, sociālos un fiskālās atbildības standartus un izmantotu publisko finansējumu tikai tām jomām, kur privātais sektors nav optimāls vai ir nepieejams. Praksē tas nozīmē, ka PBG eksperti konsultē saņēmējvalstis, vai konkrētus projektus vislabāk būtu īstenot ar privātā sektora risinājumiem (finansējot vai sniedzot pakalpojumu) vai tomēr ir nepieciešams PBG atbalsts investīciju vides uzlabošanai (regulējuma reformai) vai risku mazināšanai (PBG risku mazināšanas instrumenti), lai palīdzētu sasniegt šādus privātā sektora risinājumus, *Maximizing Finance for Development: Leveraging the Private Sector for Growth and Sustainable Development*, 1.lp;

⁴⁵ *Umbrella Facility for Gender Equality*;

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums "Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu"

stiprināt zināšanas un kapacitāti tādas politikas veidošanai, kas balstīta uz informāciju par dzimumu līdztiesību (*gender-informed policy-making*). Tādējādi fonds ir galvenais PBG instruments Dzimumu līdztiesības stratēģijas mērķu īstenošanai. Pētījumi, ko finansē Dzimumu līdztiesības trasta fonds, ir sabiedriskais labums (*public goods*), ko izmanto valstu valdības, privātais sektors un sabiedrība gan globālā, gan valstu līmenī, un kas ietekmē efektīvāku, uz pierādījumiem balstītu politiku un programmu veidošanu. Dzimumu līdztiesības trasta fonds veicina arī privātā sektora iesaisti PBG finansētos inovatīvos projektos, novēršot šķēršļus sieviešu dalībai ekonomikas procesos. Dalība fonda finansētos projektos ir atvērta uzņēmumiem no visas pasaules, tai skaitā no Latvijas. Dzimumu līdztiesības trasta fonds atbalsta 80 aktivitātes vairāk nekā 50 valstīs, tostarp tādās ES Austrumu Partnerības un Centrālāzijas valstīs, kuras atzītas par prioritārām Latvijas attīstības sadarbības politikā, attiecīgi Gruzijā un Kirgizstānā. Aktivitātes tiek īstenotas arī citās ES Austrumu partnerības un Balkānu reģiona valstīs. Dzimumu līdztiesības trasta fonds tika dibināts 2012.gadā un pašlaik tajā ir 13 attīstības partneri – Austrālija, Kanāda, Dānija, Somija, Vācija, Islande, Nīderlande, Norvēģija, Spānija, Zviedrija, Šveice, Apvienotā Karaliste, ASV – ar kopēju ieguldījumu USD 72 milj. apmērā kopš fonda dibināšanas brīža.

2.6. Stiprināt Latvijas iesaisti humānās palīdzības procesos un aktivitātēs atbilstoši starptautiskajiem standartiem un partnervalstu vajadzībām, nodrošinot visaptverošu un koordinētu Latvijas pieeju krīžu risināšanai dažādos formātos un līmeņos (ĀM, IEM/atbilstošās PSO, AIM)

Latvija sniedz humāno palīdzību, savstarpēji koordinējoties ar iesaistītajām pusēm – atbildīgajām ministrijām vai PSO. Humānās palīdzības sniegšana notiek saskaņā ar kārtību, kas noteikta 2017. gada 12. decembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 721 “Humānās palīdzības saņemšanas un sniegšanas kārtība”. Laika posmā no 2016. gada līdz 2018. gadam Latvija humāno palīdzību galvenokārt ir sniegusi atbilstoši krīzes skartās valsts vajadzībām, veicot brīvprātīgās iemaksas starptautiskajās organizācijās vai atsevišķos gadījumos pamatojoties uz saņēmējvalsts lūgumu, sniedzot palīdzību tieši saņēmējvalstij. Atbilstoši starptautiskajai praksei iemaksas starptautiskajās organizācijās ir viens no efektīvākajiem instrumentiem humānās palīdzības sniegšanai zemo administratīvo izmaksu dēļ.

Latvijā humānās palīdzības sniegšanai joprojām nav atvēlēta atsevišķa budžeta līnija un netiek paredzēts ikgadējs pastāvīgs finansējums, tādēļ Latvijas sniegtā humānā palīdzība visbiežāk tiek nodrošināta no budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” (skat. tabulu Nr. 9). Salīdzinot ar abu pārējo Baltijas valstu humānās palīdzības apjomu (tajā neieskaitot Baltijas valstu iemaksas Bēgļu atbalsta mehānismā Turcijā), Latvijai tas ir zemākajā līmenī – Igaunijas humānās palīdzības apjoms 2017. gadā bija 3,37 milj. *euro*, bet Lietuvas – 1,57 milj. *euro*.

Tabula Nr. 9. Latvijas sniegtā humānā palīdzība 2016.-2018. gadā

Gads	Humānās palīdzības mērķa valsts/krīze	Organizācija, kurā veikta iemaksa	Sniegtās palīdzības veids	Piešķirtais palīdzības apmērs (<i>euro</i>)	Atbildīgā institūcija
2016				1 173 604,05	
	Ukraina		Piešķirts finansējums, lai nodrošinātu karadarbībā Ukrainā cietušo personu ārstniecību un rehabilitāciju Latvijā	34 000 (no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem)	Labklājības, Veselības un Ārlietu ministrija
	Ukraina		Finansējums piešķirts karadarbībā cietušo (iekšēji pārvietoto personu) bērnu un bāreņu iniciatīvu centra labiekārtošanai un sociāli	3790	Ārlietu ministrija

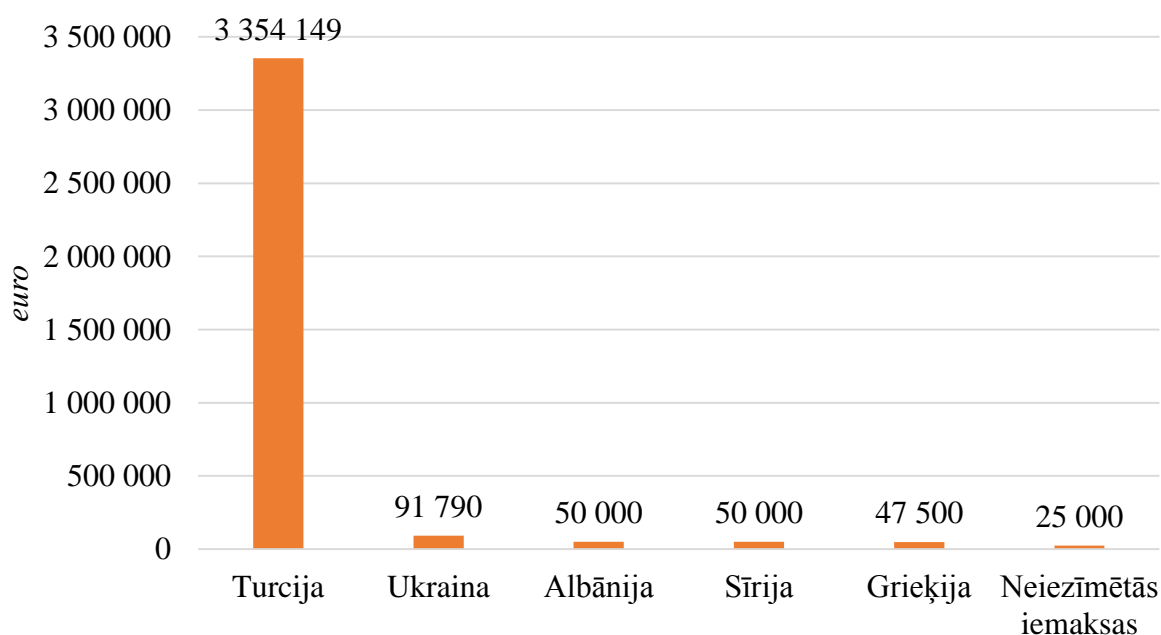
			integrējošo iniciatīvu un izglītojošo projektu īstenošanai, lai palīdzētu bērniem integrēties vietējā sabiedrībā un saņemt sociālo rehabilitācijas palīdzību		
	Sīrija	ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos (UNHCR) Reģionālā reaģēšanas plāna palīdzības fondā Sīrijas bēgļu atbalstam	Piešķirts finansējums Sīrijas bēgļu atbalstam, lai sniegtu ilgtermiņa atbalstu humānās palīdzības vajadzību Sīrijā un tās kaimiņvalstīs (Ēģiptē, Irākā, Libānā, Jordānijā un Turcijā) risināšanai	50 000 (no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem)	Ārlietu ministrija
	Grieķija		Humānā palīdzība bēgļiem Grieķijā sniegta preču veidā – elektrības ģeneratori, segas, dvieļi	47 500	Iekšlietu ministrija
	Turcija – Sīrijas bēgļu atbalstam	Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā	Veikta iemaksa Bēgļu atbalsta mehānismā Turcijā, kas fokusējas uz humānās palīdzības sniegšanu, izglītību, migrācijas vadību, veselību, pašvaldību infrastruktūru un sociāli emocionālo atbalstu	1 038 314,05	Ārlietu ministrija
2017				1 591 261,11	
	Albānija		Tika sniegta palīdzība Albānijai, lai novērstu plūdu radītās sekas	50 000 (no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem)	Ārlietu ministrija
	Turcija – Sīrijas bēgļu atbalstam	Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā	Veikta iemaksa Bēgļu atbalsta mehānismā Turcijā, kas fokusējas uz humānās palīdzības sniegšanu, izglītību, migrācijas vadību, veselību, pašvaldību infrastruktūru un sociāli emocionālo atbalstu	1 541 261,11	Ārlietu ministrija
2018				853 573,52	
	Ukraina		Finansējums piešķirts, lai nodrošinātu karadarbībā Ukrainā cietušo personu ārstniecību un rehabilitāciju Latvijā ⁴⁶	34 000 (no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem)	Veselības ministrijai, Labklājības un Ārlietu ministrija
	Ukraina	ANO Humanitāro lietu koordinācijas birojs (UN OCHA) Ukrainas atbalstam	Iezīmētā iemaksa piešķirta UN OCHA, lai nodrošinātu palīdzību konfliktā Ukrainā cietušajām personām. UN OCHA mērķis ir nodrošināt šo personu pieeju pārtikai, rūpēties par drošību, veicināt pieeju nepieciešamākajiem pakalpojumiem un palīdzībai, kā arī veicināt drošu vidi un pieeju skolām un izglītībai	20 000	Ārlietu ministrija
		ANO Palestīniešu bēgļu aģentūra (UNRWA)	UNRWA ir atbildīga par palestīniešu bēgļu ievainojamākās daļas pamata humāno vajadzību nodrošināšanu, tostarp pamata veselības un sociālos pakalpojumus, tai skaitā bruņota konflikta gadījumos, infrastruktūras un nometņu uzlabošanu, mikrofinansēšanu un ārkārtas palīdzību, kā arī sākumskolas un arodizglītības pakalpojumu sniegšanu	10 000	Ārlietu ministrija

⁴⁶<https://likumi.lv/ta/id/301612-par-finansu-lidzeklu-pieskirsanu-no-valsts-budzeta-programmas-lidzekli-neparedzetiem-gadijumiem>

		ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (UNHCR)	Finansējums piešķirts UNHCR, kas strādā, lai nodrošinātu tiesību uz drošu patvērumu īstenošanu, mēģinot rast bēgļiem, kuru skaits arvien pieaug, iespējas brīvprātīgi atgriezties savā sākotnējā mītnes valstī, integrēties lokāli vai pārcelties uz trešajām valstīm. Īstenojot savu mandātu, UNHCR uzmanību pievērš īpaši neaizsargātu personu grupu tiesību īstenošanai, tostarp bērnu tiesību aizsardzībai un vienlīdzīgu tiesību sievietēm un meitenēm sekmēšanai	15 000	Ārlietu ministrija
	Turcija – Sīrijas bēgļu atbalstam	Bēgļu atbalsta mehānisms Turcijā	Veikta iemaksa Bēgļu atbalsta mehānismā Turcijā, kas fokusējas uz humānās palīdzības sniegšanu, izglītību, migrācijas vadību, veselību, pašvaldību infrastruktūru un sociāli emocionālo atbalstu	774 573,52	Ārlietu ministrija

Laikposmā no 2016. līdz 2018. gadam Latvija sniedza humāno palīdzību dažādos veidos – kā iemaksu mehānismā, kā iemaksu starptautiskajās organizācijās, preču vai naudas humāno palīdzību krīzes skartajai valstij un cietušo medicīniskā aprūpi Latvijā. Lielāko daļu no Latvijas sniegtās humānās palīdzības veido iemaksas Bēgļu atbalsta mehānismā Turcijai, kas izriet no ES valstu un valdību vadītāju un Turcijas vienošanās, kas paredz nelikumīgo migrācijas plūsmu pārtraukšanu un labāku uzņemšanas apstākļu nodrošināšanu Turcijā uzņemtajiem bēgļiem. Iemaksu sertifikāts apstiprināts Ministru kabinetā 2016. gada 22. martā⁴⁷. Pārskata periodā humānā palīdzība tika sniegta arī Ukrainai (galvenokārt karadarbībā cietušo atbalstam), Sīrijai (bēgļu atbalstam), Grieķijai (bēgļu atbalstam preču veidā – elektrības ģeneratori, segas un dvieļi), kā arī Albānijai 2017. gada nogalē, lai nekavējoties vērstos pret spēcīgo lietusgāžu izraisīto plūdu sekām (skat. attēlu Nr. 3).

Attēls Nr. 3. Latvijas sniegtā humānā palīdzība 2016.-2018. gadā sadalījumā pa valstīm

⁴⁷ Paredz maksāšanas grafiku līdz 2019. gadam. Otrā finansēšanas kārta (līdz 2023. gadam) apstiprināta š.g. 18. septembra MK.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums "Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu"

ĀM ikgadēji apkopo informāciju par Latvijas sniegto humāno palīdzību un ziņo attiecīgajiem ANO, ES un OECD dienestiem par tās apjomu un galvenajām aktivitātēm, kā arī atskaitās par apņemšanos pildīšanu starptautisku iniciatīvu kontekstā.

2018. gada jūnijā Latvija pievienojās globālajai iniciatīvai “Aicinājums rīkoties, lai ārkārtas situācijās aizsargātu pret vardarbību, kas saistīta ar dzimumu” (“*Call to Action on Protection from Gender-Based Violence (GBV) in Emergencies*”) jeb “Aicinājums rīkoties”. “Aicinājums rīkoties” ir globāla iniciatīva (82 dalībnieki, t.sk. 18 ES dalībvalstis un ES kā organizācija⁴⁸), ko 2013.gadā uzsāka Lielbritānija un Zviedrija nolūkā fundamentāli mainīt to, kā ar dzimumu saistītai vardarbībai tiek pievērsta uzmanība humānajās krīzēs. Iniciatīvas mērķis ir veicināt, lai humānās palīdzības sniegšanā visās krīzes stadijās tiktu ņemti vērā un mazināti ar dzimumu saistītās vardarbības riski, īpaši pret sievietēm un meitenēm, un tiktu nodrošināta palīdzība tiem, kas pakļauti šādai vardarbībai. Iniciatīva ir viens no instrumentiem 3.IAM (laba veselība) un 5.IAM (dzimumu līdztiesība) sasniegšanā. Pievienojoties iniciatīvai, Latvija ir apņēmusies apmācīt un informēt ārkārtas situāciju novēršanā un humānās palīdzības sniegšanā iesaistīto personālu par vardarbības novēršanu, kas saistīta ar dzimumu, kā arī integrēt šos jautājumus apmācību materiālos.

Humānās palīdzības un attīstības sadarbības sasaistes jomā LAPAS īsteno starptautisku projektu Latvijā PSO kapacitātes stiprināšanai humānās palīdzības projektu īstenošanā, nosūtot humānās palīdzības brīvprātīgos. Projekta mērķis ir veicināt PSO izpratni par sertifikācijas procesu, nepieciešamajiem standartiem, projektu īstenošanas principiem, kā arī sekmēt iesaistīto PSO kapacitāti rast sadarbības partnerus. LAPAS īstenoja arī sabiedrības informēšanas kampaņu, sasniedzot vairāk nekā 30 000 personas, izstrādāja mediju produktus⁴⁹, video ar brīvprātīgo stāstiem⁵⁰, izstrādāja tematisko avīzi⁵¹ un mājas lapas sadaļu⁵².

3. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības ilgtspēju, politikas veidotāju un īstenotāju profesionalitāti un darbības saskaņotību

3.1. Nodrošināt Latvijas (ĀM un nozaru ministriju) divpusējās attīstības sadarbības aktivitāšu saskaņotību, atbilstoši 4.sadaļā definētajām Latvijas attīstības sadarbības politikas prioritātēm (ĀM/ nozaru ministrijas)

Līdz ar Pamatnostādņu apstiprināšanu ir mērķtiecīgi turpināts darbs pie Latvijas divpusējās attīstības sadarbības aktivitāšu saskaņotības, šim nolūkam kā instrumentu izmantojot ikgadējos Plānus. 2017. gada Plānā pirmo reizi līdz ar ĀM attīstības sadarbības budžeta programmas īstenošanu tika ietverti arī citi attīstības sadarbības pasākumi – kopskaitā 21 –, ko plānoja īstenot 12 publiskās pārvaldes iestādes. 2018.gada Plānā šī pieeja tika turpināta, iekļaujot 16 publiskās pārvaldes iestāžu 31 plānoto attīstības sadarbības pasākumu, kas saturiski atbilstīgi dažādiem Pamatnostādņēs definētajiem uzdevumiem, un tādējādi sekmējot dažādu aktivitāšu sasaisti un redzamību.

Ievērojot to, ka Latvijas attīstības sadarbības politikā kā prioritāri noteikti ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas reģioni, pārskata periodā valsts pārvaldes iestādes īpašu vērību pievērsušas sadarbībai tieši ar šo reģionu valstīm. Tā, piemēram, Pamatnostādņu īstenošanas periodā IZM aktīvi veicinājusi sadarbību ar Centrālāzijas valstīm gan ES – Centrālāzijas izglītības platformas ietvaros, gan īstenojot ĀM attīstības sadarbības projektu “Atbalsts izglītības jomas reformām un sadarbības veicināšanai ar Centrālāzijas valstīm”, kā arī, atbalstot Ukrainas publiskās pārvaldes attīstības un spēju stiprināšanas procesu, 2017. un 2018. gadā sniegusi konsultācijas un

⁴⁸ Skaitis aktuāls 2019.gada 2.janvārī.

⁴⁹ <https://naba.lsm.lv/raksts/nezale/humanitaras-palidzibas-projekti-viesos-brivpratigie-janis-kirpit.a113834/>

⁵⁰ <http://lapas.lv/lv/humana-palidziba/brivpratigo-stasti/>

⁵¹ <http://lapas.lv/lv/humana-palidziba/tematiska-avize/>

⁵² <http://lapas.lv/lv/humana-palidziba/>

veikusi pieredzes apmaiņu par izglītības reformas jautājumiem, tostarp mazākumtautību izglītības jomā.

Īstenojot Attīstības sadarbības politikas plānā 2017. [un 2018.] gadam iekļauto apakšuzdevumu “Latvijas valsts stipendijas studijām un pētniecībai”, 2016. un 2017. gadā Valsts izglītības attīstības aģentūras administrētās valdības stipendijas tika piešķirtas studentiem no Azerbaidžānas, Tadžikistānas, Gruzijas, Kirgizstānas, Moldovas, Uzbekistānas, Ķīnas Tautas Republikas, Kazahstānas, Meksikas, Turcijas un Peru vairāk kā 300 000 *euro* apmērā⁵³.

Pārskata periodā arī Labklājības ministrija savas kompetences ietvaros īstenojusi šādas sadarbības aktivitātes ar prioritārajām attīstības valstīm⁵⁴:

- Latvijas-Moldovas sociālās drošības līguma projekta izstrāde, lai attīstītu ciešāku sadarbību sociālās drošības jomā un koordinētu to personu, kuras pārvietojas starp abām valstīm, sociālās drošības tiesības uz pabalstiem un pensijām;
- 2016.gada oktobrī Azerbaidžānas sieviešu – uzņēmēju delegācijas vizīte LM un Azerbaidžānas Ģimenes, sieviešu un bērnu lietu komitejas saprašanās memoranda ietvaros;
- 2017.gada jūnijā LM ekspertu dalība Eiropas apmācību fonda (*European Training foundation*) seminārā Rīgā par darba tirgum nepieciešamo prasmju prognozēšanu. Piedalās Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Moldovas un Ukrainas pārstāvji;
- 2018.gada februārī pieredzes apmaiņas vizītes ietvaros eksperti no Kazahstānas, Azerbaidžānas un Gruzijas – pakalpojumu sniedzēji cietušajiem, policisti, parlamenta juristi apmeklēja arī LM pieredzes paplašināšanai jautājumā ar dzimumu saistītas vardarbības risināšanai Centrāleiropā un Austrumeiropā.

Pārskata periodā (2017. gada aprīlī) VARAM sadarbībā ar Eiropas Padomes pārstāvniecību Ukrainā (finansētājs) Latvijā uzņēma Ukrainas mācību reģionālās vizītes delegāciju (31 personu). Vizītes mērķis bija sniegt praktisku pieredzi Ukrainas apgabalu apvienoto teritoriālo kopienu, ministriju, asociāciju un Eiropas Padomes ekspertu pārstāvjiem par Latvijas administratīvi teritoriālās reformas norisi un pašvaldību darbības efektivitātes uzlabošanas iniciatīvām tās īstenošanā un veicināšanā. VARAM un Ādažu, Cēsu, Smiltenes un Siguldas novadu pašvaldību nozares pārstāvji dalījās pieredzē par pašvaldību apvienošanās jautājumiem, publisko pakalpojumu pieejamību un pašvaldību lomu tās teritorijas ekonomiskajā attīstībā un uzņēmējdarbības veicināšanā, kā arī apmeklēja pašvaldību infrastruktūras objektus un īstenotos uzņēmējdarbības attīstības projektus.

⁵³ 2016. gadā – 124 816 *euro* un 2017. gadā – 187 025 *euro*.

⁵⁴ Papildus Labklājības ministrija īstenojusi arī sadarbības pasākumus ar citām attīstības valstīm:

- 2016.gada 4.aprīlī noslēgts Latvijas Republikas Labklājības ministrijas un Kosovas Republikas Darba un sociālās labklājības ministrijas saprašanās memorands;
- 2017.gada martā Mongolijas darba un sociālās aizsardzības ministra ar delegāciju (9 cilvēku sastāvā) pieredzes apmaiņas vizīte par pensiju sistēmu Latvijā;
- 2017.gada martā Turcijas *Hacettepe* Universitātes pārstāvju vizīte Latvijā. Pārstāvji tika informēti par Nodarbinātības valsts aģentūras pieredzi darbā ar personām ar invaliditāti;
- 2017.gada maijā Bosnijas un Hercegovinas Darba un nodarbinātības aģentūras pārstāvju vizīte Latvijā. Pārstāvji tika iepazīstināti ar bezdarba situāciju Latvijā, Nodarbinātības valsts aģentūras piedāvātajiem pakalpojumiem, Eiropas Savienības Struktūrfondu ieviešanu un ar Siguldas filiāles ikdienas darbu;
- 2017.gada jūlijā LM un Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvji tikās ar Melnkalnes delegāciju (pārstāvjiem no Melnkalnes Darba un sociālās labklājības ministrijas, Melnkalnes Izglītības ministrijas u.c.), lai iepazīstinātu ar Latvijas pieredzi ES fondu projektu ieviešanā labklājības jomā - nodarbinātības veicināšanā, bezdarba samazināšanā un aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošanā;
- 2017.gada oktobrī Bosnijas un Hercegovinas ekspertu pieredzes apmaiņas vizītes ietvaros apmeklēta arī LM (politikas attīstības, koordinēšanas un stratēģiskas plānošanas jautājumi);
- 2018.gada augustā Mongolijas ekspertu vizīte Nodarbinātības valsts aģentūras reģionālajās filiālēs Liepājā un Kuldīgā.

VARAM īstenoto attīstības sadarbības projektu ar Moldovu reģionālās attīstības jautājumos rezultātā tika nodibināta sadarbība ar “Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit” (GIZ) GmbH, tādā veidā Ārlietu ministrijas sniegtajam grantam attīstības sadarbības finansējuma ietvaros kalpojot kā “sēklas fondam” sadarbības attīstībai. 2018. gada martā VARAM ar GIZ programmas atbalstu organizēja Bauskas un Jelgavas novadu pašvaldību iepirkuma speciālistu pieredzes apmaiņas vizīti Moldovā, kuras laikā tika sniegts praktisks atbalsts Moldovas reģionālās attīstības aģentūru iepirkuma speciālistiem. 2018. gada aprīlī GIZ aicināja Latvijas ekspertus piedalīties seminārā par energoplānošanas jautājumiem, tādā veidā palielinot Moldovas energoplānošanas speciālistu kapacitāti. 2018. gada 14.-19. oktobrī VARAM ar GIZ programmas “Vietējo publisko pakalpojumu modernizācija Moldovā”, kas tiek finansēta no Vācijas Ekonomiskās sadarbības un attīstības ministrijas, atbalstu un sadarbībā ar Jūrmalas pilsētas, Bauskas un Jelgavas novada pašvaldībām, Iepirkumu uzraudzības biroju un citām attiecīgajām institūcijām organizēja Moldovas reģionālās attīstības aģentūru ekspertu iepirkumu jomā vizīti Latvijā. 2018. gada 21.-26. oktobrī VARAM ar minētās GIZ programmas atbalstu un sadarbībā ar Liepājas un Rīgas pilsētu, Grobiņas novada pašvaldībām, Ekonomikas ministriju, Zemgales plānošanas reģionu un Rīgas Tehnisko universitāti organizēja pieredzes apmaiņu Moldovas pašvaldību pārstāvjiem par energoefektivitātes plānošanu Latvijā. Tāpat tiek turpināta sadarbība reģionu un pašvaldību līmenī, piemēram, Rīgas plānošanas reģions, Zviedrijas Lānsstyrelsen Östergötland pašvaldība un Moldovas Centra reģions īsteno Zviedrijas Institūta līdzfinansēto projektu jaunu uzņēmējdarbības iespēju radīšanai, palielinot zināšanas par videi draudzīgu uzņēmējdarbību.

2016. gada oktobrī Valsts kanceleja organizēja Latvijas valsts sekretāru tikšanos ar Moldovas valsts sekretāriem to vizītes laikā Latvijā, ko iniciēja Moldovas puse, lai Moldovas nozaru ministriju valsts sekretāri nepastarpināti gūtu zināšanas par to, kā Latvijas nozaru ministrijās praksē tiek vadīti procesi (arī rīcībpolitikas) un ikdienas darbs.

2017. gada maijā Valsts kancelejā viesojās Uzbekistānas delegācija, kura tika iepazīstināta ar Latvijas pieredzi valsts pārvaldes reformu, valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības, tajā skaitā snieguma novērtējuma, augstāko vadītāju centralizētas atlases un attīstības, kā arī atlīdzības jomās.

3.2. Stiprināt Latvijas projektu īstenotāju profesionalitāti, savstarpējo sadarbību un darbības kvalitātes uzlabošanu, jo īpaši spēju iesaistīties *EuropeAid*, *Twinning* u.c. lielapjoma daudzgadu projektos, t.sk. kā vadošajiem partneriem (ĀM, FM/ nozaru ministrijas, PSO)

Pārskatā periodā turpinājies darbs pie Latvijas īstenotāju un partnervalstīm piedāvātās ekspertīzes informācijas apkopošanas un sistematizācijas, pēc pieprasījumiem un nepieciešamības izstrādājot īstenotāju ekspertīzes un pieredzes aprakstus. Apraksti tiek izmantoti, meklējot sadarbības iespējas ar citiem donoriem, piedāvājot Latvijas ekspertīzi citu donoru vai starptautisko organizāciju projektos un popularizējot Latvijas īstenotāju ieguldījumu partnervalstīs.

Kopš 2016. gada Latvijas publiskās pārvaldes institūcijas ir iesniegušas 36 *Twinning*⁵⁵ projekta piedāvājumus partnervalstīs, no kuriem veiksmīgi ir bijuši 15 (no tiem sešos Latvija ir vadošais partneris). Pēdējos gados pieaugusi publiskās pārvaldes institūciju aktivitāte un spējas projektu piedāvājumu izstrādē un īstenošanā, ņemot vērā, ka teju puse no apstiprinātajiem projektiem iesniegti pēdējo četrus gadus laikā. Latvijas publiskās pārvaldes institūcijas īstenojušas *Twinning* projektus tādos sektoros kā tieslietas un iekšlietas, tirdzniecība (t.sk. standartizācija), lauksaimniecība, vide, izglītība, telekomunikācijas, audīts. *Twinning* nacionālais kontaktpunkts ir Finanšu ministrija. ĀM un vēstniecības iespēju robežās sniegušas atbalstu projektu īstenotājiem projektu izvērtēšanas sanāksmēs. Šobrīd tiek īstenoti:

⁵⁵ **Twinning** (Sadraudzība) ir ES instruments institucionālai sadarbībai starp ES dalībvalstu un partnervalstu valsts pārvaldes iestādēm; tiek realizēts kopīgos dalībvalstu un partnervalstu projektos.

- Moldovā 2 projekti:
 1. Pārtikas un veterinārais dienests sadarbībā ar Lietuvu un Somiju īsteno projektu pārtikas drošības standartu jomā (līdz 12.2018.; tiks pagarināts);
 2. Tieslietu ministrija sadarbībā ar Vācijas datu aizsardzības jomā (līdz 10.2019.; tiek lemts jautājums par projekta pagarināšanu).
- Ukrainā 2 projekti:
 1. Tieslietu ministrija kopā ar Vācijas īsteno projektu Augstākās tiesas institucionālās kapacitātes stiprināšanā (līdz 03.2019.; tiek lemts jautājums par projekta pagarināšanu);
 2. Latvijas Valsts augu aizsardzības dienests sadarbībā ar Vāciju un Lietuvu īsteno projektu augu aizsardzības un augu veselības jomā (līdz 12.2018., projekta ieviešana pagarināta līdz 2019.gada II pusgadam).
- Gruzijā 3 projekti:
 1. VID Muitas pārvalde sadarbībā ar Somiju un Poliju īsteno projektu muitas tranzīta spēju stiprināšanai (līdz 03.2020.);
 2. Latvijas Standarts sadarbībā ar Lielbritāniju, Dāniju īsteno projektu ES-Gruzijas DCFTA ieviešanas atbalstam (līdz 05.2019.);
 3. Tiesu administrācija sadarbībā ar Franciju un Horvātiju īsteno projektu ar mērķi atbalstīt tiesiskuma un tiesu neatkarību, stiprinot tiesnešu un tiesu darbinieku profesionālismu (līdz 02.2019., tiek lemts jautājums par projekta pagarināšanu līdz 04.2019.).
- Azerbaidžānā 3 projekti:
 1. Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs sadarbībā ar Somiju un Austriju īsteno projektu nacionālās vides monitoringa sistēmas modernizēšanas atbalstam (līdz 11.2018.);
 2. Nacionālais Akreditācijas birojs sadarbībā ar Vāciju un Itāliju īsteno projektu akreditācijas sistēmas stiprināšanai (līdz 06.2019.);
 3. Akadēmiskās informācijas centrs sadarbībā ar Franciju un Lietuvu īsteno projektu augstākās izglītības sistēmas stiprināšanai (līdz 04.2020.).
- Bosnijā un Hercegovinā 1 projekts: Akadēmiskās informācijas centrs sadarbība ar Horvātiju un Franciju īsteno projektu augstākās izglītības kvalifikāciju atzīšanas sistēmas stiprināšanai.
- Kosovā 2 projekti:
 1. Valsts augu aizsardzības dienests īsteno projektu Kosovas augkopības produkcijas ražošanas un augu aizsardzības sistēmas kapacitātes stiprināšanai (līdz 09.2019.);
 2. Pilsonības un migrācijas pārvalde īsteno ES apmācības Twinning projektu “Kosovas institūciju stiprināšana efektīvas migrācijas pārvaldē” (līdz 28.05.2019.).
- Maķedonijā 1 projekts: Valsts policija sadarbībā ar Lietuvu īsteno projektu nozieguma vietas izmeklēšanas spēju stiprināšanai (līdz 10.2019.).

Kopš 2018. gada Pārtikas un veterinārā dienesta eksperti piedalās Eiropas Komisijas iniciatīvas “Labāka apmācība nekaitīgākai pārtikai” ietvaros organizētās un īstenotās mācības par ES likumdošanas piemērošanas stiprināšanu sanitārajā un fitosanitārajā jomā. Projekta ilgtermiņa mērķis ir stiprināt saņēmējvalstu, tajā skaitā Baltkrievijas, Moldovas, Ukrainas, spējas ieviest un īstenot ES standartus pārtikas drošības un dzīvnieku barības nekaitīguma, dzīvnieku veselības, dzīvnieku labturības, augu aizsardzības un augu veselības jomās.

Kopš 2015. gada Latvija vada ES dalībvalstu Konsorciiju Robežu pārvaldības programmas Centrālāzijai 9.posma īstenošanai (BOMCA 9). BOMCA 9 galvenie mērķi ir Centrālāzijas valstu robežu pārvaldības efektivitātes uzlabošana ieviešot modernus Integrētās robežu pārvaldības elementus, atbalstot Centrālāzijas valdības migrācijas pārvaldības mehānismu reformēšanā un to attīstībā, veicinot mobilitāti un tirdzniecību, stiprinot robežu un migrācijas dienestu kapacitāti,

tādejādi nodrošinot drošību un stabilu ekonomikas attīstību nacionālajā un reģionālajā līmenī. Pēc Eiropas Komisijas uzaicinājuma BOMCA 9 projekts tika pagarināts no 2018. gada 15. jūnija līdz 2019. gada 15. decembrim, papildus piešķirot 1,6 milj. finansējumu. Projekta realizācijas laikā īpaši tika atzīmēta Latvijas vadītā konsorcijs kompetence un pieredze robežas drošības jautājumos. Pozitīvi tiek novērtēta arī ekspertu profesionalitāte un reģiona specifikas pārzināšana. Turklāt par veicinošo faktoru tiek uzskatīta ekspertu krievu valodas pārzināšana, kas ļauj sasniegt augstākus rezultātus.

2018. gada februārī – oktobrī IEM kā partneris piedalījās starptautiskā projektā “Uzlabojot Moldovas spējas cilvēku tirdzniecības apkarošanā” (vadošais partneris Lietuvas Republikas IEM). Projekts tika īstenots Starptautiskā Migrācijas politikas attīstības centra (ICMPD) īstenotā EK iniciatīvas vispārējās pieejas migrācijai un mobilitātei (VPMM) nodrošināšanai (ISF-Police) finanšu instrumenta ietvaros, pamatojoties uz deklarāciju “*Joint Declaration on a Mobility Partnerships between the European Union and the Republic of Moldova*”, kas tika parakstīta 2008.gada jūnijā un kurai Latvija pievienojās 2016. gadā. Projekta virsmērķis ir apkopot ES un starptautiskos standartus un prakses, lai atbalstītu Moldovas atbildīgo iestāžu spēju stiprināšanu cilvēku tirdzniecības apkarošanā un noziedzīgo tīklu neitralizēšanā, kā arī efektīvas tiesībsargājošo iestāžu sadarbības un upuru aizsardzības nodrošināšanā⁵⁶.

Pārskata periodā ĀM turpināja sniegt finansējumu biedrībai “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS), kas apvieno 35 nevalstiskās organizācijas ar mērķi sekmēt attīstības sadarbību un attīstības (globālo) izglītību. ĀM atbalsts tika sniegts LAPAS dalībai starptautiskās NVO platformās, t.sk. biedru nauda CONCORD, CIVICUS, IFP. LAPAS ir biedrs minētajās Eiropas un starptautiskajās platformās, kur pārstāv Latvijas un Eiropas reģiona intereses, kā arī līdzdarbojas šo platformu pozīciju izstrādē un pasākumu īstenošanā. CONCORD platformā LAPAS katru gadu nodrošina Latvijas sadaļas izstrādi *AidWatch* ziņojumam par attīstības sadarbības finansējuma kvalitāti, aizstāv Latvijas NVO intereses jautājumos par finansējuma pieejamību un darbojas tematiskajās darba grupās. 2017. gadā LAPAS piedalījās CIVICUS vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādē, kā arī uzņēma Eiropas nacionālo platformu pārstāvju kapacitātes stiprināšanas mācībās Rīgā. IFP sniedz atbalstu LAPAS attīstībai un darbībai. 2017. gadā IFP konkursa kārtībā izvēlējās LAPAS direktori globālai līderības programmai ar mērķi izstrādāt inovatīvus instrumentus citām platformām, balstoties uz pasaules labo praksi NVO platformu vadībā. 2018. gadā Eiropas reģions LAPAS direktori ievēlēja kā pārstāvi IFP globālajā padomē. Paralēli starptautiskajai pārstāvniecībai LAPAS turpina līdzdalību nacionāla līmeņa pasākumos un sanāsmēs attīstības sadarbības, IAM un globālās izglītības jomā, kā arī nodrošina kapacitātes stiprināšanas aktivitātes, piemēram, regulāru informācijas apriņķi un apmācību ciklu projektu īstenojamiem nevalstisko organizāciju sektorā, lai sekmētu to iespējas iesaistīties un izstrādāt lielapjoma starptautiskus attīstības sadarbības projektus. 2016.gadā tika apzināta pilsoniskās sabiedrības situācija un finansējuma iespējas Latvijas prioritārajās valstīs, sekmētas partnerības, bet 2017. gadā notika padziļināts mācību cikls par projektu izstrādi un NVO ekspertu saraksta izstrāde.

Tāpat pārskata periodā ĀM sniegtais finansējums Latvijas Pašvaldību savienībai (LPS) nodrošināja tās dalību Eiropas vietējo un reģionālo pašvaldību un to nacionālo asociāciju tīklā PLATFORMA, kas ir aktīva attīstības sadarbības jomā. LPS piedalās PLATFORMAS pasākumos (darba grupās, semināros, konferencēs), pārstāvot Latvijas viedokli par attīstības sadarbību; nodrošina Latvijas pašvaldību politiķu un darbinieku izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības lomu; kā arī piedalās ES institūciju konsultācijās un pasākumos par attīstības sadarbības jautājumiem. LPS veicina Latvijas pašvaldību izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības

⁵⁶<http://www.cilvektirdznieciba.lv/lv/projekts-uzlabojot-moldovas-spejas-cilveku-tirdzniecibas-apkarosana>

jautājumiem un sekmē pašvaldību un biedrības sadarbības projektu iesniegšanu attīstības sadarbības projektu konkursos.

LPS 2015.-2018. gadā īsteno projektu “Strādājot kopā iespēju sniegšanai vietējām un reģionālajām pašvaldībām attīstības veicināšanai ES partnervalstīs” ES tematiskās programmas “Pilsoniskās sabiedrības organizācijas un vietējās pašvaldības” ietvaros. Projekta vadošais partneris ir Eiropas Vietējo un reģionālo pašvaldību padome (CEMR). Līdztekus LPS projektā iesaistījušies vēl 29 partneri, pārstāvot gan pašvaldību asociācijas, gan atsevišķas vietējās un reģionālās pašvaldības.

Projektā Latvijas pašvaldību auditorijai tiek rīkotas diskusijas un semināri par attīstības sadarbības un globālās izglītības tematiku, kā arī ANO IAM. 2016. gadā Vidzemes plānošanas reģionā un 2017.gadā Jaunpils novadā norisinājās Eiropas Vietējās solidaritātes dienas (turpmāk – EVSD), lai informētu pašvaldības un iedzīvotājus par attīstības sadarbību un attīstības izglītību. 2018.gada novembrī EVSD tika organizētas Bauskas novada pašvaldībā, Līvānu novada pašvaldībā, Pārgaujas novada pašvaldībā, Skrundas novada pašvaldībā un Engures novada pašvaldībā.

EVSD pasākumi katru gadu novembrī notiek daudzviet Eiropā. PLATFORMA 2016. gadā uzsāka ikgadēju divu nedēļu kampaņu, lai veicinātu pašvaldību un iedzīvotāju iesaisti globālās solidaritātes un ilgtspējīgas attīstības veicināšanā, kā arī lai atbalstītu Eiropas demokrātiskās vērtības – dažādību un solidaritāti. Pašvaldībām visā Eiropā ir svarīga loma, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību gan vietējā, gan starptautiskā līmenī. Tālab EVSD pasākumi ir labs un atraktīvs veids, kā pašvaldības var informēt un mobilizēt iedzīvotājus, lai veicinātu aktīvāku un atbildīgāku pilsoniskumu, izpratni, ka globālās attīstības pamatā ir cilvēku ikdienas rīcība.

Viena no LPS starptautiskās sadarbības prioritātēm ir attīstības sadarbība ar ES Austrumu partnerības valstīm. LPS kopā ar Gruzijas Politikas un vadības konsultāciju centru ir partneri Gruzijas nacionālās pašvaldību asociācijas (NALAG) *Europe Aid* projektam “Tīklu veidošana efektivitātei un attīstībai (N4ED)”. Projekts oficiāli tika uzsākts 2018. gada 1. februārī un ilgs līdz 2021. gada 31. janvārim. Tā mērķis ir veicināt labu pārvaldību un ilgtspējīgu attīstību vietējā līmenī Gruzijā, kas tiks sasniegts, ceļot Gruzijas pašvaldību un NALAG kapacitāti, kā arī veicot pieredzes apmaiņu gan iekšēji starp Gruzijas pašvaldībām, gan arī gūstot pieredzi no Latvijas pašvaldībām. Projekta mērķu sasniegšanai paredzēta plaša aktivitāšu programma gan Gruzijā, gan Latvijā.

3.3. Iesaistīt privāto sektoru attīstības sadarbības mērķu sasniegšanā, tajā skaitā, veicinot uzņēmēju iesaisti starptautisko finanšu institūciju projektu konkursos attīstības valstīs un iespēju robežās attīstot jaunus nacionālos finansēšanas mehānismus (FM, ĀM, EM/ nozaru ministrijas, LDDK)

Pārskata periodā FM un ĀM organizējušas vairākus pasākumus par iespējam Latvijas īstenotājiem, īpaši privātajiem sektoram, pieteikties starptautisko finanšu institūciju iepirkumos un konkursos.

2017. gada 26. maijā FM sadarbībā ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru un Finanšu nozares asociāciju organizēja semināru par PBG jauno iepirkumu procedūru. Semināra mērķis bija sekmēt veiksmīgāku Baltijas valstu privātā un publiskā sektora pārstāvju dalību PBG īstenoto projektu iepirkumu un konsultāciju konkursos. Seminārā piedalījās 24 dažādu nozaru pārstāvji no Latvijas un Lietuvas.

2018. gada 5. martā Rīgā FM sadarbībā ar Pasaules Bankas grupu (PGB) organizēja trīs seminārus Latvijas publiskā un privātā sektora ekspertiem, kā arī akadēmiskās nozares speciālistiem par PBG talantu piesaistes programmu un PBG Cilvēkresursu departamenta ekspertīzes centru, kas strādā ar talantu piesaisti darbam PBG. Semināra mērķis bija informēt par PBG programmām, kā arī

iespējām saņemt ieteikumus, kā sagatavot un iesniegt pieteikumus PBG, sekmīgi startējot PBG izsludinātajos konkursos.

2018. gada 18. janvārī ĀM organizēja semināru “Eiropas Savienības Ārējo investīciju plāna ieviešana un privātā sektora iesaistes iespējas”, kurā Eiropas Investīciju bankas (EIB) pieci eksperti informēja valsts un privātā sektora pārstāvjus par EIB lomu ES Ārējo investīciju plāna ieviešanā un tā sniegtajām iespējām uzņēmējiem, kuri strādā ar Āfrikas valstīm un ES Kaimiņvalstīm. EIB eksperti prezentēja arī citus EIB aizdevumu instrumentus, kas pieejami uzņēmējiem, kas investē attīstības valstīs. Seminārā piedalījās vairāk nekā 30 dažādu nozaru pārstāvji.

3.4. Stiprināt Konsultatīvās padomes profesionalitāti attīstības sadarbības mērķu sasniegšanā (ĀM/ nozaru ministrijas, PSO)

Attīstības sadarbības politikas konsultatīvā padome (turpmāk – Konsultatīvā padome) ir izveidota 2003. gadā. Tā ir ĀM oficiālais kanāls saziņai ar citām valsts pārvaldes iestādēm un PSO attīstības sadarbības politikas jautājumos⁵⁷. ĀM organizē ikgadējās Konsultatīvās padomes tikšanās par aktuālajiem attīstības sadarbības politikas jautājumiem. Pēc nepieciešamības Konsultatīvās padomes locekļi tiek informēti un/ vai konsultācijas notiek arī elektroniski.

2016. gada 8.-9. novembrī Ārlietu ministrija organizēja semināru ar OECD ekspertes dalību “Latvijas divpusējā attīstības sadarbība 2016. gadā: virzoties uz efektivitāti, rezultātiem un partnerību”. Seminārā piedalījās gan Konsultatīvās padomes locekļi, gan projektu īstenotāji, nozaru ministriju un PSO pārstāvji (kopumā vairāk nekā 50 dalībnieki). Semināra darba kārtībā tika aplūkoti šādi jautājumi: Latvijas oficiālās attīstības palīdzības (OAP) nākotne; rezultātos balstītas OAP pārvaldības sistēmas; pārsektoru jautājumu iekļaušana un izvērtēšana OAP aktivitātēs – cilvēktiesības, dzimumu līdztiesība, vide, pārvaldība, tehnoloģiju pārnese; un spēju stiprināšanas projektu izvērtēšana.

3.5. Nodrošināt ĀM, tajā skaitā Latvijas diplomātisko pārstāvniecību, kapacitāti un profesionalitāti caurskatāmi, kvalitatīvi un atbildīgi nodrošināt Latvijas attīstības sadarbības politikas plānošanu, īstenošanu, koordināciju, uzraudzību un izvērtēšanu, tajā skaitā, sniedzot nepieciešamo informatīvo un politisko atbalstu Latvijas attīstības sadarbības aktivitāšu īstenošanai (ĀM)

Latvijas vēstniecības prioritārajās partnervalstīs tiek iesaistītas granta projektu konkursam iesniegto projektu iesniegumu izvērtēšanā, vērtējot iesniegtos projektu iesniegumus partnervalsts politiskās un ekonomiskās situācijas, prioritāšu, vajadzību un paredzamās projekta ilgspējas kontekstā. ĀM plāno stiprināt vēstniecību kapacitāti attīstības sadarbībā, īstenojot izglītošanu par attīstības sadarbību jaunajiem vēstniecību darbiniekiem ikgadēji pirms granta projektu konkursam iesniegto projektu iesniegumu izvērtēšanas uzsākšanas.

Tāpat Latvijas vēstniecības tiek iesaistītas attīstības projektu īstenošanā, rīkojot tikšanos ar vēstniecībām u.c. iesaistītajām pusēm vizīšu programmās, kā arī tiekas ar Latvijas projektu īstenošanai un to partneriem, nepieciešamības gadījumā sniedz rekomendācijas projekta īstenošanai, kā arī palīdz nodrošināt projektu un to īstenošanu redzamību partnervalstī.

Projektu izvērtēšanas sistēma partnervalstīs projektu īstenošanas laikā vēl nav pilnībā izstrādāta un resursu trūkuma dēļ nav notikušas plānotās izvērtēšanas vizītes partnervalstīs, vienlaikus pārskatā periodā ir uzsākts darbs pie projektu īstenošanas partnervalstī novērtēšanas kritēriju izstrādes. Pilnvērtīga izvērtēšanas mehānisma izveide ir arī viens no svarīgiem aspektiem virzībā uz pievienošanu OECD DAC, un, kā tas paredzēts 2018. gadā izstrādātajā “Ceļa kartē”,

⁵⁷ MK 2012. gada 2. maija noteikumi Nr. 302 “Attīstības sadarbības konsultatīvās padomes nolikums”, <https://likumi.lv/doc.php?id=247343>

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

plānots organizēt OECD un Latvijas ekspertu konsultācijas uzraudzības un izvērtēšanas procesa pilnveidošanai.

Papildus informācijai skat. arī sadaļu 4.4.

4. Stiprināt Latvijas attīstības sadarbības caurskatāmību un atbilstību starptautiskajiem ziņošanas standartiem

4.1. Pilnveidot partnervalstu vajadzību novērtēšanu, atbilstoši rezultātiem caurskatāmi nosakot Latvijas prioritātes un atbalsta instrumentus (ĀM/ nozaru ministrijas)

Pārskata periodā partnervalstu vajadzību novērtēšana ir bijis vitāli svarīgs faktors divpusējo attīstības sadarbības aktivitāšu plānošanā un īstenošanā, ikgadējo Plānu izstrādē un īstenošanā, kā arī granta projektu konkursā pieteikto projektu iesniegumu saturiskajā izvērtēšanā. Latvijas vēstniecības partnervalstīs tiek iesaistītas visos šī procesa posmos. Notiek regulāra informācijas apmaiņa par politiskās, ekonomiskās, drošības u.c. situācijas partnervalstī aktualitātēm, stratēģiskajām valsts interesēm un nacionālajām prioritātēm, citu donoru iesaisti un aktivitātēm, darbības jomām un rezultātiem.

Nozaru ministrijas savas kompetences ietvaros un atbilstoši Latvijas prioritātēm identificē partnervalstu kompetento institūciju intereses un vajadzības, ņemot tās vērā sadarbības tēmu un sadarbības formātu izvēlē.

Skat arī sadaļu 2.2. attiecībā uz ES Kopīgās plānošanas procesu.

4.2. Ieviest daudzgadu (vismaz 2-3 gadu) programmu pieeju attīstības sadarbības aktivitāšu īstenošanā un plānošanā, lai nodrošinātu finansējuma paredzamību un izlietojuma efektivitāti un ražīgumu ilgtermiņā, kā arī elastību finansējuma pārdalē, kad tas nepieciešams (ĀM/ nozaru ministrijas)

2017. gadā ir uzsākts darbs pie attīstības sadarbību regulējošo normatīvo aktu izvērtēšanas, pārskatīšanas un pilnveidošanas. Pārskata periodā ir apzināti priekšlikumi un sagatavoti ieteikumi normatīvo aktu uzlabošanai, tostarp lai virzītos uz daudzgadu programmu pieeju attīstības sadarbības aktivitāšu plānošanā un īstenošanā, kā arī, lai ieviestu elastību finansējuma pārdalē, kad tas nepieciešams. Ir izstrādāts projekts grozījumiem “Starptautiskās palīdzības likumā”, kā arī projekts jauniem Ministru kabineta noteikumiem, kas aizstātu 2010. gada 5. janvāra Ministru kabineta noteikumus Nr.2 “Kārtība, kādā organizē granta projektu konkursus”.

4.3. Sniegtot Latvijas atbalstu, sistemātiski izvērtēt, novērst un pārvaldīt riskus visos palīdzības sniegšanas posmos, jo īpaši korupcijas jomā (ĀM/ nozaru ministrijas)

2016.-2017. gadā, ievērojot OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 2015. gada 14. oktobrī izteikto rekomendāciju par pasākumiem ārvalstu amatpersonu kukuļošanas novēršanai, atklāšanai un ziņošanai par to, īstenojot Latvijas divpusējo attīstības palīdzību, ĀM sadarbībā ar KNAB organizēja seminārus divpusējo projektu īstenošanai par aspektiem, kas obligāti ņemami vērā, realizējot attīstības sadarbības projektus partnervalstīs: 1) kā atpazīt iespējamās koruptīvās darbības; 2) kur vērsties nepieciešamības gadījumā; 3) korupcijas riski, strādājot ar partnervalsts amatpersonām; 4) OECD pretkukuļošanas rekomendācijas.

2018. gadā ĀM organizēja informatīvo semināru granta projektu īstenošanai, informējot arī par korupcijas un kukuļošanas riskiem, strādājot attīstības valstīs.

Korupcijas novēršanas pasākumi tiek īstenoti granta un līdzfinansējuma granta konkursu izvērtēšanā (iesniedzot projekta iesniegumu, projekta iesniedzējs apliecinā, ka nav piesaistījis projektā tādas fiziskās personas, kas ir bijušas notiesātas par kukuļdošanu un kurām sodāmība nav tikusi dzēsta, vai tādas juridiskās personas, kam ir tikuši piemēroti piespiedu ietekmēšanas līdzekļi

par kukuļdošanu). Projektu atskaišu pārbaudē ĀM seko līdzī tam, lai nepastāvētu dubultās finansēšanas riski.

4.4. Nodrošināt pastāvīgu un caurspīdīgu attīstības sadarbības politikas projektu uzraudzību un rezultātu ietekmes izvērtēšanu (ĀM/ nozaru ministrijas)

ĀM veic regulāru visu no ĀM budžeta finansēto aktivitāšu uzraudzību, īstenojot informatīvos seminārus, sniedzot konsultācijas, kā arī atbilstoši normatīvo aktu un līgumu nosacījumiem izvērtējot projektu īstenošanu iesniegtās projektu starpatskaites un gala atskaites.

ĀM piedalās vai organizē tikšanās ar projektu īstenošanai un partneriem, kad tie projektu ietvaros ierodas vizītēs Latvijā. Latvijas vēstniecības partnervalstīs tiek ar projektu īstenošanai, partneriem un iesaistītajām pusēm vizīšu laikā partnervalstīs.

Plānots īstenot ikgadējas izvērtēšanas vizītes partnervalstīs (katru gadu vismaz vienam projektam), lai novērtētu projekta īstenošanu, ilgtspēju un nepieciešamību uz vietas. Pārskata periodā resursu trūkuma dēļ izvērtēšanas vizītes nav notikušas. Vienlaikus ĀM ir piedalījusies ASV veiktā izvērtējumā par *Emerging Donors Challenge Program* ietvaros atbalstīto Rīgas Juridiskās augstskolas Intensīvo programmu Eiropas tiesībās un ekonomikā, sniedzot viedokli par projektu īstenošanas procesu, rezultātu ilgtspēju un nepieciešamo pilnveidošanu.

Ierobežoto cilvēkresursu un finanšu apjoma dēļ līdz šim nav izstrādāta specifiska metodoloģija, lai izvērtētu katra projekta atbilstību starptautiskajiem palīdzības efektivitātes principiem. Vienlaikus divpusējā attīstības sadarbības finansējuma sadalījuma pamatprincipi ir maksimāla ietekme, redzamība un ilgtspēja. Atbilstoši Pamatnostādņēs noteiktajam Latvija koncentrējas uz nelielu prioritāšu skaitu, kas ir saskaņā ar starptautiskajiem principiem par palīdzības efektivitāti un nodrošina līdzekļu efektīvu pārvaldību.

Arī nevalstisko organizāciju sektorā LAPAS, sadarbībā ar CONCORD izstrādā ikgadēju ziņojumu *AidWatch* par attīstības sadarbības finansējuma izvērtējumu un rekomendācijas tā pilnveidei.

Papildus informācijai skat. arī sadaļu 3.5.

4.5. Nodrošināt pilnīgu Latvijas pāreju uz OECD CRS++ uzskaites sistēmu (ĀM/ nozaru ministrijas)

Sākot ar 2017. gadu, ĀM apkopo un iesniedz OECD DAC detalizētu ziņojumu par Latvijas OAP aktivitāšu atbilstoši OECD DAC OAP statistikas ziņošanas vadlīnijām. Ziņojuma sagatavošanā ir iesaistītas nozaru ministrijas, citas valsts pārvaldes institūcijas un Latvijas Pašvaldību savienība, kas apkopo informāciju un datus par pašvaldību sniegto palīdzību.

Nemot vērā OAP ziņošanas komplekso raksturu un nepieciešamību pilnveidot ĀM, nozaru ministriju, to padotības iestāžu u.c. organizāciju, kas sniedz datus ziņojuma sagatavošanai, spējas šajā jomā, “Ceļa kartē” virzībai uz Latvijas pievienošanu OECD DAC paredzēta OECD DAC ekspertu semināra organizēšana par detalizētu OAP ziņošanu, tostarp gan par vispārējiem OAP ziņošanas principiem un metodiku, gan par aktivitātēm un projektiem specifiskās jomās (miers un drošība, robežu pārvaldība, bēgļu uzņemšanas izmaksas uz vietas donorvalstī utt.).

Veicināt sabiedrības izpratni par attīstības sadarbības nozīmību, līdzdalību un atbalstu politikas īstenošanai

5.1. Integrēt ilgtspējīgas attīstības un globālās izglītības aspektus izglītībā visās vecuma grupās (IZM, KM/ ĀM, UNESCO LNK, PSO)

Katru gadu IZM sniedz atbalstu UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai (UNESCO LNK) aktivitāšu īstenošanai globālās kustības “Izglītība visiem” ietvaros, tostarp konsultatīvās padomes “Izglītība visiem”, jaunatnes attīstības sadarbības projekta – ANO modelēšanas spēles – organizēšanai u.c.

Kopš 2017. gada pavasara IZM pēc ĀM iniciatīvas piedalās Globālās izglītības tīkla Eiropā (GENE) apaļā galda sanāksmēs (nodrošināta dalība 36., 38. un 39. apaļā galda sanāksmēs un GENE 2018. gada konferencē) un sniedz ieguldījumu pusgada pārskata sagatavošanā par aktualitātēm globālās izglītības jomā Latvijā. 2018. gadā IZM piedalījās arī pirmajā Eiropas un Ziemeļamerikas reģionālā globālā pilsoniskuma izglītības tīkla sanāksmē, ko kopīgi organizēja UNESCO, APCEIU un GENE.

2018. gada rudenī uzsākta Globālās izglītības tīkla Eiropā – GENE Globālās izglītības palielināšanas un inovāciju programmas īstenošana Latvijā ar kopējo programmas finansējumu 137 050 *euro* apmērā, no kuriem 80 500 *euro* bija GENE līdzfinansējums. Tās ietvaros tiek īstenots gan atklāts projektu konkurss vispārējās izglītības iestādēm sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām, gan virkne papildus aktivitāšu, tostarp seminārs projektu īstenotājiem un konference plašākai sabiedrībai.

Pārskata periodā UNESCO LNK ir mērķtiecīgi līdzdarbojusies 5.1.uzdevuma izpildē:

- veicinot izpratni par globālās izglītības un ilgtspējīgas attīstības jautājumiem vispārējā izglītībā (zemāk (1));
- stiprinot ilgtspējas un inovāciju kopsakarību aktualizēšanu un sadarbību starp profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestādēm, kā arī privāto un publisko sektoru (zemāk (2));
- organizējot pasākumus jauniešiem no Latvijas, Ukrainas un Igaunijas attīstības sadarbības ietvaros (zemāk (3)).

1) 2016.–2018. gadā organizēta nacionāla kampaņa Latvijas izglītības iestādēm – **Pasaules lielākā mācību stunda**

Tās mērķis ir iepazīstināt sabiedrību un veicināt katra bērna, jaunieša, pieaugušā izpratni par 17 Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, ko ANO valstis ir apņēmušas sasniegt līdz 2030. gadam, un iesaistīt ikvienu šo mērķu sasniegšanā. Akcijas ideja ir veicināt izpratni par vietējo un globālo izaicinājumu kopsakarībām un katra cilvēka ietekmi un atbildību par dabas un kultūras resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību.

Akcija Latvijā ir norisinājusies jau trīs reizes, katru gadu iesaistot apmēram 50 izglītības iestāžu, vairākus simtus skolotāju un aptuveni 3000 bērnu un jauniešu no visas Latvijas.

Kopumā akcijas laikā izstrādāti 343 mācību stundu un nodarbību plāni par dabas aizsardzības, nabadzības mazināšanas, taisnīgas sabiedrības, kultūras mantojuma saglabāšanas, bioloģiskās daudzveidības, kvalitatīvas izglītības u.c. tēmām, kas apkopoti trīs elektroniskās publikācijās⁵⁸. Akciju Latvijā organizē UNESCO LNK, to atbalsta Izglītības un zinātnes ministrija, kā arī nevalstiskās organizācijas – LAPAS, biedrība “Latvijas Augstskolu pedagogu sadarbības asociācija” (LAPSA) u.c.

2) Sadarbībā ar IZM veiksmīgi uzsākts **pasākumu cikls** globālās rīcības programmas “Izglītība ilgtspējīgai attīstībai” īstenošanai Latvijā **“Inovācijas profesionālajā izglītībā – uzņēmējspēju stiprināšanai un ilgtspējīgai attīstībai”**

Tas uzsākts ar ekspertu diskusiju 2018. gada 15. maijā Valmieras biznesa inkubatorā, apkopojot augstskolu un skolu pārstāvju, uzņēmēju, pašvaldību un valsts institūciju darbinieku u.c. iesaistīto pušu atziņas ilgtspējīgas attīstības, pārmaiņu vadības, starpinstitucionālās sadarbības, inovāciju un tām nepieciešamo prasmju jautājumiem, kā arī daloties ar labās prakses piemēriem⁵⁹.

Cikla ietvaros pasākumi norisinās arī 2018. gada oktobrī (seminārs profesionālo izglītības iestāžu direktoriem par ilgtspējīgas attīstības un inovāciju tēmām) un novembrī (jauniešu forums).

⁵⁸ www.skolas.unesco.lv

⁵⁹ <http://www.unesco.lv/lv/izglitiba/inovacijam-profesionalaja-izglitiba-butiska-ir-sadarbiba-un-dazadiba/>

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

3) Latvijas – Ukrainas – Igaunijas jaunatnes attīstības sadarbības projekts – ANO modelēšanas spēle

ANO modelēšanas spēle ir starptautisks attīstības sadarbības projekts, kura mērķis ir ieinteresēt un iesaistīt jauniešus debatēs un diskusijās par cilvēces attīstībai nozīmīgiem jautājumiem, tādējādi veicinot līderības, sadarbības un problēmu risināšanas prasmes, kā arī prasmi panākt vienošanos, kas nākotnē palīdzēs darboties komandā. Šis projekts jau vairākus gadus veiksmīgi norisinās Latvijā, Igaunijā un Ukrainā, veicinot pieredzes apmaiņu un sadarbību.

2016. gadā ANO modelēšanas spēle tika rīkota Valmierā, Latvijā, 2017. gadā tā notika Ļvivā, Ukrainā, 2018. gadā - Jūri, Igaunijā.

Izvirzītās tēmas cieši saistītas ar ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un iepriekš ietvērušas kibernetikas, mediju un vārda brīvības, sieviešu tiesību, cilvēktiesību, vides ilgtspējīgas attīstības, klimata pārmaiņu, aktuālo militāro konfliktu u.c. tēmas. Katru gadu spēlē iesaistās vairāk nekā 100 jauniešu.

LAPAS un tās biedru organizācijas jau 15 gadus īsteno dažādus globālās izglītības projektus, izstrādā metodikas un pētījumus, kas tiek izplatīti un ir atzīti starptautiskā mērogā. Globālās izglītības projekti ir balstīti globalizācijas metodikā. Globālās izglītības jomā notiek sadarbība arī ar citiem partneriem – privāto sektoru, UNESCO LNK, Zviedrijas vēstniecību u.c., piemēram:

- Izglītības iniciatīvu centrs īsteno starptautisku projektu “Globālā pilsoniskā izglītība - tilts uz ilgtspējīgu attīstību”, kura ietvaros tiek īstenotas gan nacionāla, gan Eiropas līmeņa aktivitātes⁶⁰.
- Zaļā Brīvība (papildu informācijai skat. pielikumu Nr. 4, pielikumu Nr. 5 un pielikumu Nr. 6):
 - projekts pārtikas atkritumu samazināšanai “Ar cieņu pret pārtiku”. Projekta mērķis ir pilnveidot sabiedrības izpratni par to, kā pārtikas izmešana atkritumos ir saistīta ar ilgtspējīgas attīstības ekoloģiskajiem un sociālajiem jautājumiem, un pilnveidot sabiedrības prasmes samazināt pārtikas atkritumus savā ikdienas patēriņā⁶¹;
 - projekts “Lielveikalu zīmolu produktu ilgtspējas celšana kā svarīga komponente 2015. Eiropas gadā attīstībai un turpmāk”. Projekta mērķis ir uzlabot lielveikalu zīmolu produktu ražošanu un patēriņu, celt to ilgtspēju⁶²;
 - projekts “Sociālā un solidaritātes ekonomika kā attīstības pieeja ilgtspējai 2015. Eiropas gadā attīstībai un turpmāk” (*SEEDAS: Social & Solidarity Economy as Development Approach for Sustainability in EYD 2015 and beyond*)⁶³;
 - projekts “Par godīgu augļu tirdzniecību! Atbalsts godīgai tropisko augļu tirdzniecībai 2015. Eiropas gadā attīstībai un turpmāk” (*Make Fruit Fair! A Boost for Fair Tropical Fruits in the 2015 European Year for Development and beyond: Mobilizing European citizen to take action for fair tropical fruit supply chains (MFF)*)⁶⁴.
 - projekts “Mediji attīstībai” (*EYD2015: Media for Development*). Projekts saturiski ir saistīts ar plašu jautājumu loku: par ES ārējo darbību un Eiropas lomu pasaulē, uz ko balstās Eiropas gads attīstībai (EYD2015), par Eiropas aptaujā atspoguļoto ES dalībvalstu attieksmi pret attīstības sadarbību, par globālās attīstības jauno prioritāti – IAM konceptu u.c.⁶⁵.
- Homo ecos:

⁶⁰ <http://iic.lv/projekti/globalas-pilsoniskas-izglitibas-stimulesana-tilts-uz-ilgtspējigu-attistibu/>

⁶¹ <http://www.zalabriviba.lv/par-zalo-brivibu/zb-projekti/ar-cienu-par-partiku/>

⁶² <http://www.zalabriviba.lv/par-zalo-brivibu/zb-projekti/lielveikalu-zimolu-produktu-ilgtspēja/>

⁶³ <http://www.zalabriviba.lv/par-zalo-brivibu/zb-projekti/sociala-un-solidaritates-ekonomika/>

⁶⁴ <http://www.zalabriviba.lv/par-zalo-brivibu/zb-projekti/par-godigu-auglu-tirdzniecibu/>

⁶⁵ <http://www.zalabriviba.lv/par-zalo-brivibu/zb-projekti/mediji-attistibai/>

- projekts “Esi pirmais tur, kur citi būs rīt”⁶⁶, kura ietvaros jauniešu līderi tika apmācīti par ilgtspējīgu globālo attīstību, kā arī tika tulkota un subtitrēta tematiskā filma un izstrādāts materiāls pedagogiem⁶⁷.
- **LAPAS:**
 - projekts “Godīgi nodokļi visiem” par starptautisko nodokļu politiku un tās ietekmi uz attīstības valstīm. Projekta ietvaros izstrādāts pētījums, vairāki tematiski video, kā arī notikušas starptautiskas diskusijas, mācības un informatīvi pasākumi; projekts sasniedza vairāk nekā 200 000 personu, īpaši jauniešus⁶⁸;
 - 2016. gadā LAPAS turpināja īstenot Latvijas prezidentūras ES Padomē laikā sākto projektu, kurā tika izstrādāts pētījums par nefinanšu līdzekļiem attīstības sadarbībā, notika mācību vizīte Ukrainā, noritēja sabiedrības informēšanas kampaņa par pārtikas drošību, kā arī tika sagatavoti citi materiāli⁶⁹;
 - 2016. gadā LAPAS turpināja īstenot Eiropas gada attīstībai (EYD2015) nacionālo programmu, ko LAPAS deleģēja Ministru kabinets. Programmas ietvaros tika organizēta jauno žurnālistu vizīte Moldovā, tika izsniegti apakšgranti biedru organizācijām, tika organizēts filmu mēnesis, sadarbībā ar Latvijas Universitāti tika izstrādāts tiešsaistes kurss par attīstības sadarbību, notika privātajam sektoram paredzēts pasākums, norisinājās aktīvs attīstības sadarbības vēstnieku un jauniešu vēstnieku darbs, kā arī tika īstenots noslēguma pasākums, kuru apmeklēja aptuveni 100 cilvēki⁷⁰;
 - LAPAS aktīvi darbojas arī Baltijas līmenī un 2018.gadā Rīgā notika Baltijas seminārs par globālo izglītību, ko līdzfinansēja Ziemeļu-Dienvidu centrs;
 - LAPAS kā vadošais partneris īstenoja Baltijas Jūras valstu padomes finansētu projektu izglītības ilgtspējīgai attīstībai atbalstam Baltijas jūras reģionā.

5.2. Nodrošināt publisku aktuālāko datu un informācijas pieejamību par Latvijas attīstības sadarbības (divpusējās un daudzpusējās) politiku, tās rezultātiem, īstenotajiem un viņu pieredzi, sadarbojoties ar citiem donoriem, PSO un akadēmisko sektoru (ĀM/ nozaru ministrijas, PSO)

Aktuālie dati un informācija par attīstības sadarbības politiku, projektiem un aktivitātēm regulāri tiek publicēta ĀM tīmekļa vietnē, kā arī informācija ir pieejama ĀM sociālajos tīklos (*Twitter*, *Facebook*) un specializētajā *Twitter* kontā Attīstības sadarbība (@Attist_sadarb). Informāciju par aktualitātēm attīstības sadarbības jomā un īstenotajiem projektiem atbilstoši to iesaistei attīstības sadarbības aktivitātēs publicē arī nozaru ministrijas, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un privātā sektora pārstāvji savās tīmekļa vietnēs un sociālajos tīklos.

Publicēšanai ĀM tīmekļa vietnē tiek izstrādāta interaktīvā karte par attīstības sadarbības projektiem, kas ir finansēti vai līdzfinansēti no ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības budžeta. Interaktīvo karti, kurā tiks iekļauta informācija par katru īstenoto projektu, norādot valsti, kurā projekts ir īstenots, finansējuma apjomu, projekta īstenotāju, galvenās aktivitātes un sasniegtos rezultātus, plānots publicēt 2019. gada pirmajā pusē.

Pārskata periodā ĀM arī sniegusi atbalstu PSO, piemēram, LAPAS, lai īstenotu tādas sabiedrības informēšanas pasākumus kā, piemēram, Globālās izglītības nedēļa (ikgadēji pārskata periodā), Pasaules labāko ziņu diena (ikgadēji pārskata periodā; informatīvs izdevums par attīstības sadarbības jautājumiem, kas tiek izdots vairākos tūkstošos eksemplāru un katru gadu sadarbībā ar

⁶⁶ <http://www.homoecos.lv/aktualie-projekti/esi-pirmais-tur-kur-citi-bus-rit/>

⁶⁷ <http://lapas.lv/lv/globalie-merki/informativs-un-metodisks-materials-par-iam/>

⁶⁸ <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/projektu-arhivs/godigi-nodokli-visiem/>

⁶⁹ <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/aktualie-projekti/baltijas-projekts/>

⁷⁰ <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/projektu-arhivs/eiropas-gads=attistibai-2015/>

Nacionālo bibliotēku un reģionālajiem partneriem tiek izplatīts vairāk nekā 20 vietās Latvijā, tai skaitā, Saeimā un bibliotēkās⁷¹), dalība sarunu festivālā LAMPA (īkgadēji pārskata periodā; LAPAS nodrošināja telti, kurā norisinājās dažādas diskusijas par attīstības sadarbību un globālo attīstību⁷²), kā arī tematiskās mācības un diskusijas. Aktivitātes vērstas uz informēšanu par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu un Latvijas attīstības sadarbības rezultātiem. Īstenošanā LAPAS sadarbojas ar biedriem un partneriem vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī ar LAPAS draugiem – izglītības iestādēm, kultūras namiem, bibliotēkām, jaunatnes centriem, kopienu aktīvistiem u.c. Pasākumu īstenošanai LAPAS piesaista papildu finansējumu no dažādiem citiem finanšu avotiem. 2016. gadā Eiropas gada attīstībai (EYD2015) projekta ietvaros LAPAS organizēja vizīti Moldovā jauniem žurnālistiem, iepazīstinot ar Latvijas sniegtās attīstības sadarbības rezultātiem. Papildus tam LAPAS uztur sociālos tīklus *Twitter*, *Facebook*, *Youtube*, kur pastāvīgi informē par dažādiem attīstības sadarbības jaunumiem, globālās ilgtspējas, attīstības un globālās izglītības jautājumiem. LAPAS darbojas arī globālās izglītības darba grupā, kas apvieno ieinteresētās organizācijas.

IZM tīmekļa vietnē tiek publicēta informācija par Globālās izglītības tīkla Eiropā – GENE Globālās izglītības palielināšanas un inovāciju programmas īstenošanu Latvijā⁷³.

6. Īstenot visaptverošu un saskaņotu Latvijas pieeju ilgtspējīgas attīstības veicināšanai pasaulē

6.1. NAP vidējā termiņa izvērtējuma procesā izskatīt ar attīstības sadarbību saistītos Dienaskārtības 2030 rezultātos rādītājus un sniegt rekomendācijas par to iekļaušanu NAP2020 un nākamajā plānošanas periodā (ĀM/ nozaru ministrijas, PKC)

NAP vidējā termiņa izvērtējuma process notika atbilstoši PKC apstiprinātajai NAP starpposma izvērtēšanas metodikai, kurā netika paredzēta rekomendāciju sniegšana par jaunu rezultātu rādītāju iekļaušanu NAP2020.

Savukārt, *Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam un Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam īstenošanas uzraudzības ziņojuma sadaļā Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanas progresā novērtējums analizēts progress “Latvija 2030” ieviešanā, kā arī iekļauti secinājumi no 2017.gada ANO IAM kartēšanas procesa. Uzraudzības ziņojumā attiecībā uz attīstības sadarbības jomu minēts:*

“17. mērķis (starptautiskās saistības un prakse) nosaka pienākumu valstīm ar augstiem attīstības rādītājiem palīdzēt citām valstīm nodrošināt savu attīstību. ES no dalībvalstīm dots mandāts uzlabot pasaules tirdzniecības sistēmu, nodrošināt vismazāk attīstītajām valstīm piekļuvi tirgum (17.12.apakšmērķis), veicināt globālo makroekonomikas stabilitāti (17.13.apakšmērķis), ar daudzpusējo attīstības sadarbību un citādi veidot partnerību ar valstīm citos reģionos, lai veicinātu to ilgtspējīgu attīstību. Latvija esošā plānošanas periodā ar divpusējo attīstības sadarbību atbalsta citas valstis 24 Ilgtspējīgu attīstības apakšmērķu īstenošanai. Arī Latvija ir to valstu saimē, kura apņemas zināmu īpatsvaru no IKP veltīt oficiālajai attīstības palīdzībai.”

Savukārt, Informatīvajā ziņojumā “Latvijas Ziņojums Apvienoto Nāciju Organizācijai par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu” (MK 2018. gada 15. maija prot. Nr.24 28.§) iekļauta izvērsta informācija par Latvijas attīstības sadarbības politiku 2016.-2020.gadam. Ziņojuma pielikumā noteikti šādi indikatori ar mērķu vērtībām un tendenču novērtējumu:

Tabula Nr. 10. Mērķis Nr.17. Sadarbība mērķu īstenošanai (Tendences novērtējums: “0”- nelielas pozitīvas vai negatīvas izmaiņas, izmaiņu tendence nenodrošina Ilgtspējīgas attīstības mērķa īstenošanu; “1”- būtisks progress, izmaiņu tendence pilnībā atbilst Ilgtspējīgas attīstības mērķim; “-1”- būtiskas negatīvas izmaiņas, izmaiņu tendence pretēja Ilgtspējīgas attīstības mērķa īstenošanai)

⁷¹ <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/projektu-arhivs/25-septembris-pasaules-labako-zinu-diena/>

⁷² <http://lapas.lv/lv/musu-darbi/projektu-arhivs/lapas-lampa/>

⁷³ <http://www.izm.gov.lv/lv/starptautiska-sadarbiba/globalas-izglitiba-palielinasanas-un-inovaciju-programma>

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

Nr.	Indikators	Saikne ar citiem IAM	Bāzes vērtības gads/ aktuālās vērtības gads	Mērvienība	Bāzes vērtība	Aktuālā vērtība	Mērķa vērtība 2020	Mērķa vērtība 2030	Tendences novērtējums
1.	Vispārējās valdības ieņēmumi procentos no IKP	8	2010/2016	%	36,8	37,2			0
2.	Vispārējās valdības parāds procentos no IKP	8	2010/2016	%	46,8	40,5			1
3.	OAP apjoms no NKI	1, 10	2010/2016	%	0,06	0,11	0,17	0,33	1
4.	Imports no attīstības valstīm no visa Latvijas importa (%)	1, 10	2010/2016	%	9,9	8,5			0
5.	Imports no attīstības valstīm (miljoni EUR)	1, 10	2010/2016	EUR	830	1047			0
6.	ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kas izlietots publiskās pārvaldes attīstībai un spēju stiprināšanai, t.sk. pret korupciju	10, 16	2015/2016	%	62	67	65		1
7.	ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura galvenais mērķis ir atbalsts tieslietu un iekšlietu sistēmas, t.sk. muitas un robežu struktūru stiprināšanai	10, 16	2015/2016	%	6	22	10		1
8.	ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kurā iesaistīta partnervalsts pilsoniskā sabiedrība, īpatsvars	10, 16	2015/2016	%	76	75	80		0
9.	ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura atbalsta uzņēmējdarbības attīstību un eksportspēju	8, 10, 12	2015/2016	%	14	10	18		0
10.	ĀM pārvaldītās divpusējās OAP, kura galvenais mērķis ir dzimumu līdztiesība	5, 10	2015/2016	%	0	6	8		1

Arī biedrība “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) ir sniegusi NVO redzējumu NAP vidustermiņa izvērtējumam IAM integrācijas un attīstības sadarbības jomā. 2018. gadā LAPAS organizēja starpnozaru diskusiju par IAM iekļaušanu nākamā perioda Nacionālās attīstības plānā.

6.2. Stiprināt sasaisti starp Latvijas attīstības sadarbības un ekonomisko politiku un to īstenošanas instrumentiem, jo īpaši veicinot korporatīvās sociālās atbildības principu īstenošanu partnervalstīs (ĀM/ EM, PSO)

Nacionālais kontaktpunkts (NKP)⁷⁴ – 2018. gada aprīlī ar ārlietu ministra rīkojumu tika izveidots jauns Latvijas Nacionālais kontaktpunkts⁷⁵ atbildīgai uzņēmējdarbības praksei. NKP locekļi apstiprināja iesniegumu par pārkāpumu izskatīšanas procedūru, kas ir veidota, balstoties uz OECD Vadlīnijās multinacionālajiem uzņēmumiem ietvertajiem uzstādījumiem, kā arī citu valstu pieredzi. Procedūras apraksts kopā ar citu skaidrojošo informāciju par OECD vadlīniju ieviešanu ir atrodamas Ārlietu ministrijas uzturētajā NKP mājas lapā.

Izpratnes veicināšana un kapacitātes stiprināšana – pārskata periodā Ārlietu ministrija Latvijas NKP sekretariāta kapacitātē ir iesaistījusies dažādās informēšanas aktivitātēs, skaidrojot par

⁷⁴ Pirms iestāšanās OECD NKP funkcijas veica OECD Konsultatīvā padome, kas savu pastāvēšanu beidza līdz ar iestāšanos OECD.

⁷⁵ Sastāvs: Ārlietu ministrija, Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Valsts izglītības satura centrs, Pārresoru koordinācijas centrs, Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts, Latvijas tirdzniecības un rūpniecības kamera, Tieslietu ministrija, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība, Finanšu ministrija, Tieslietu ministrija, Latvijas Darba devēju konfederācija.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

atbildīgas uzņēmējdarbības un ilgtspējas jautājumiem. Tāpat notiek aktīva pieredzes apmaiņa un kapacitātes stiprināšana, sadarbojoties ar citu valstu NKP, lai sekmētu OECD vadlīniju ieviešanu.

Godīgas tirdzniecības balva – kopš 2015. gada Ārlietu ministrija pasniedz Ilgtspējas indeksa Godīgas tirdzniecības balvu. Iniciatīvas mērķis ir novērtēt uzņēmumus, kas ārējā tirdzniecībā vai ražošanā ievēro Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) izstrādātos korporatīvās sociālās atbildības principus. 2015. gadā Godīgas tirdzniecības balvu saņēma SIA CEMEX, 2016. gadā – VAS “Latvenergo”, 2017. gadā – SIA “RIMI Latvia” un 2018. gadā – akciju sabiedrība “SEB banka”.

6.3. Stiprināt attīstības sadarbības un drošības politiku un to īstenošanas instrumentu saskaņotību, jo īpaši Austrumu partnerības un Centrālāzijas reģionā (ĀM, AIM, IEM)

ES kontekstā ES Globālās ārpolitikas un drošības stratēģijā ir iekļauts izturētspējas (*resilience*) koncepts, kura viens no aspektiem ir humānās palīdzības un attīstības sadarbības sasaiste (*humanitarian-development nexus*, turpmāk – *nexus*). Diskusijas par izturētspēju un *nexus* ieviešanu praksē kopš 2017. gada vairākkārt ir notikušas ES attīstības sadarbības ministru sanāksmēs (gan neformālajās, gan formālajās).

Nexus pieeja nosaka nepieciešamību uzlabot sadarbību starp ES institūcijām un dalībvalstīm humānās palīdzības un attīstības sadarbības jomā, vienlaikus to papildinot ar kopēju politisko dialogu un diplomātiskajiem centieniem. Tas ir īpaši aktuāli nestabilās un konfliktu situācijās, kā arī ieilgušās krīzēs. Būtiski veidot jaunu pieeju, lai pārietu no reaģēšanas uz krīzēm uz ilgtermiņa un strukturētu pieeju ar uzsvāri uz krīžu novēršanu, vienlaikus ievērojot visus humānās palīdzības neitralitātes principus. Šajā pieejā svarīga ir kopēja analīze un monitorings (spiediena, risku, ievainojamību, cēloņu dinamikas, kā arī vietējo izturētspējas avotu novērtējums u.c.), kopēja plānošana un rīcība; šādā pieejā ir ļoti svarīga cieša koordinācija ar ES dalībvalstīm, ieskaitot politiskā dialoga mobilizāciju, ES un dalībvalstu diplomātisko, juridisko un finanšu resursu izmantošanu, pārsektoru sadarbību utt.

Latvija diskusijās ir uzsvērusi, ka stiprinot izturētspēju, ES ir jānodrošina klātbūtne un iesaiste gan Dienvidos, gan Austrumos, sniedzot nepieciešamo atbalstu Austrumu partneriem izturētspējas stiprināšanai un novirzot līdzvērtīgus resursus. Tāpat Latvija ir aizstāvējusi viedokli, ka ir svarīgi turpināt ES darbu pie *nexus* sasaistes stiprināšanas ar drošības dimensiju (hibrīddraudu jomā, kibernetiskajā, stratēģiskajā komunikācijā, cīņā pret terorismu) sadarbībā ar NATO un citām starptautiskajām institūcijām.

2017. gada 19. jūnijā ES Ārlietu padome pieņēma secinājumus par ES un Centrālāzijas sadarbību, cita starpā aicinot Augsto pārstāvi un Eiropas Komisiju izstrādāt jaunu ES stratēģiju Centrālāzijai līdz 2019. gada beigām. Šis lēmums saistīts ar nepieciešamību aktualizēt ES politiku atbilstoši Centrālāzijas politiskajai un drošības videi, kas kopš 2007. gada, kad pieņemta pašreizējā stratēģija, ir ievērojami mainījusies. Uzsākot darbu pie jaunās ES stratēģijas Centrālāzijai, 2018. gada laikā ir notikušas diskusijas par ES – Centrālāzijas sadarbības nākotni gan ar Centrālāzijas valstīm, gan ES ietvaros. Pēc 2017. gadā pieņemtā Ārlietu padomes lēmuma sākt darbu pie jaunas ES stratēģijas Centrālāzijai izstrādes Latvija ir aktīvi iesaistījusies diskusijās par ES un Centrālāzijas valstu sadarbības nākotni. Latvijas viedoklis par būtiskākajiem elementiem jaunajā ES stratēģijā ietverts dokumentā (*non-paper*), kas 2018. gada 7. jūnijā tika izplatīts ES dalībvalstīm un kuram pievienojās arī Igaunija, Somija un Zviedrija. Reģiona, iesk. Afganistānu, drošība un stabilitāte ir viens no būtiskiem ES programmu un projektu elementiem.

Divpusējās sadarbības ietvaros AIM katru gadu ar Ukrainu, Moldovu, Baltkrieviju, Gruziju un Azerbaidžānu slēdz divpusējās sadarbības plānus nākamajam kalendāra gadam. Divpusējā sadarbība paredz pasākumus, par kuriem abas valstis vienojas, uzskatot par nepieciešamiem savai

valstij. Plāni ietver dažāda līmeņa divpusējās un daudzpusējās aktivitātes, piemēram, dažāda līmeņa vizītes, dalību militārās mācībās, pieredzes apmaiņas semināri, individuālo apmācību u.c. aktivitātes. AIM budžetā nav atsevišķa programma finanšu izlietojumam sadarbības politikas veikšanai, bet netieši tie ir komandējumu izdevumi, apmācības speciālistu iesaiste, humānās palīdzības koordinācija (Ukrainai) sadarbībā ar Latvijas un starptautiskiem partneriem.

Šajā gadījumā jāatzīmē, ka sadarbība notiek, balstoties uz abpusēju izdevīgumu. Piemēram, Gruzijas bruņoto spēku pārstāvji Latvijā piedalās angļu valodas un kuģu ūdenslīdzēju apmācībās, tajā pat laikā Latvijas karavīri Gruzijā katru gadu tiek apmācīti kalnu treniņu mācību centrā dažāda līmeņa programmās. Ņemot vērā, ka AIM tieši no valsts budžeta nesniedz finansiālu atbalstu caur kādu no apakšprogrammām, tad AIM divpusēji realizētā divpusējā sadarbība, kas bieži ir specifiska militārā sadarbība, nav uzskatāma par vienpusēju atbalstu kādai valstij.

Papildus, pārskata periodā ĀM granta projektu konkursā ar ĀM divpusējā attīstības sadarbības budžeta finansējumu atbalstīti Valsts robežsardzes koledžas projekti: 2016. gadā “Moldovas Republikas Robežpolicijas kapacitātes stiprināšana kinoloģijas jomā” un 2018. gadā “Atbalsts Gruzijas Robežpolicijas kinoloģijas dienesta attīstībai” (vairāk skatīt pielikumā Nr.4 un pielikumā Nr. 6).

6.4. Nodrošināt nacionālo koordinācijas mehānismu konsolidāciju starp nozaru ministrijām un visām iesaistītajām pusēm politikas saskaņotības ilgtspējīgai attīstībai (PSIA) īstenošanai Latvijā (PKC, ĀM/ nozaru ministrijas)

Politikas saskaņotības ilgtspējīgai attīstībai (PSIA) mērķis attiecas gan uz Latvijas *iekšpolitiku*, lai valdība nodrošinātu saskaņotu ekonomikas, vides un sociālo politiku, gan arī uz *politiku, kas ietekmē ārējo vidi*, lai Latvijas iekšpolitikas mērķi nemazina izredzes valstīm ar zemiem attīstības rādītājiem attīstīties.

Latvijas nacionālās koordinācijas mehānisms sastāv no saskaņošanas procesiem un politikas dokumentos sasniedzamajiem rezultātiem, tostarp:

- 1) Saskaņošanas procesi pirms tiesību aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu projektu iesniegšanas Ministru kabinetā, kad dokumenti tiek izsludināti Valsts sekretāru sanāksmēs;
- 2) Sabiedrības līdzdalības mehānismi, kas noteikti MK noteikumos Nr. 970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” (MK 2009. gada 25. maija prot. Nr.54; 22. §);
- 3) Attīstības sadarbības pamatnostādņēs 2016.-2020. gadam noteiktie mērķi, uzdevumi un politikas rezultātu rādītāji;
- 4) ES dokumentu saskaņošanas kārtība nacionālajā līmenī.

Lai radītu iespēju saskaņot politikas saskaņotības ilgtspējīgai attīstībai griezumā:

1) 2017. gadā PKC sadarbībā ar ministriju politikas plānotājiem un Centrālo statistikas pārvaldi veica Latvijas politiku “kartēšanu” pret 17 ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem. Kartēšanas dokumentā skaidri nodalītas tās politikas, ko Latvija veic patstāvīgi, no tām politikām, ko īsteno visas ES dalībvalstis.

2) 2018. gadā PKC sadarbībā ar citām valsts pārvaldes institūcijām un citām iesaistītajām pusēm sagatavoja informatīvo ziņojumu “Latvijas Ziņojums Apvienoto Nāciju Organizācijai par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu”, kas tika prezentēts ANO Augsta līmeņa politikas forumā 2018. gada 16. jūlijā.

Koordinācijas mehānisms ar politiku, kas ietekmē ārējo vidi ir nodrošināts, jo Ziņojuma 17.mērķa “Stiprināt globālās partnerība īstenošanas līdzekļus un atjaunot globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai” apraksts iekļauj arī informāciju par Attīstības sadarbības pamatnostādņēm 2016.-2020. gadam, t.sk. to politikas rezultātu rādītājiem. Savukārt, “kartējums” norāda, ka papildus

PKC un ĀM aktivitātēm ES līmenī 17.13.apakšmērķi – uzlabot makroekonomikas stabilitāti visā pasaulē, cita starpā īstenojot politikas koordinācijas un politikas saskaņotības pasākumus – īsteno FM un EM, līdzdarbojoties ES Padomes Ekonomiskās politikas komitejā.

Sasniegtie politikas rezultāti

- Latvijas attīstības sadarbība ir svarīgs un praktisks ārpolitikas instruments, kas kļuvis par neatņemamu Latvijas ārpolitikas sastāvdaļu. Ar šo instrumentu Latvija atbalsta pozitīvas pārmaiņas un attīstību partnervalstīs, iestājoties par demokrātijas, cilvēktiesību, labas pārvaldības, dzimumu līdztiesības un vides ilgtspējas principiem. Latvijas attīstības palīdzība ir vērsta uz atbalsta sniegšanu gan partnervalstu publiskās pārvaldes stiprināšanai atbilstoši labas pārvaldības principiem, gan privātā sektora un pilsoniskās sabiedrības attīstībai. Latvijas drošībai un labklājībai ir svarīga stabilitāte, drošība un paredzamība citviet pasaulē, jo īpaši Eiropai tuvajos reģionos. Attīstības sadarbība kā praktisks ieguldījums attīstības valstu drošības, labas pārvaldības un labklājības veicināšanā risina arī neregulārās migrācijas cēloņus kā arī ieguldījums uzņēmējdarbības vides uzlabošanā sekmē ekonomiskās attiecības un tirdzniecību. **Attīstības sadarbība rada pozitīvu dienaskārtību divpusējās un daudzpusējās attiecībās, palīdz tās stiprināt un sniedz iespēju pielietot pārejas un reformu periodos gūto pieredzi un zināšanas, tādējādi pilnvērtīgi izmantojot Latvijā uzkrātās zināšanas un ekspertīzi.**
- Atbilstoši Pamatnostādņēs noteiktajam pārskata periodā attīstības sadarbības politikas plānošana ir balstījusi uz Latvijas ārpolitikas prioritātēm, rezultātu ilgtspēju Latvijas ekspertīzes jomās, atbilstību partnervalstu vajadzībām un Latvijas sniegtā atbalsta redzamību. **Latvija ir turpinājusi attīstīt savu ekspertīzi Pamatnostādņēs noteiktajās prioritārajās jomās, kurās pēc Latvijas sniegtās attīstības sadarbības ir skaidrs pieprasījums no prioritāro partnervalstu puses.**
- **Latvijas reformu pieredzes nodošana ir saņēmusi pozitīvu novērtējumu no Pamatnostādņēs noteikto prioritāro ES Austrumu partnerības un Centrālāzijas partnervalstu puses.** Gan projektu īstenošanu projektu atskaitēs ietvertā informācija, gan partnervalstu atsauksmes ļauj secināt, ka **Latvijas nodrošinātajai attīstības sadarbībai ir pieprasījums partnervalstīs un pozitīva ilgtermiņa ietekme uz partnervalsts ilgtspējīgu attīstību, līdz ar to sniedzot ieguldījumu arī Dienaskārtības 2030 mērķu sasniegšanā partnervalstīs.**
- Pārskata periodā turpina pieaugt Latvijas redzamība divpusējos attīstības sadarbības formātos, kā arī **Latvija arvien vairāk iesaistās kopīgos projektos ar citiem donoriem, līdz ar to stiprinot Latvijas sniegtās attīstības sadarbības efektivitāti un redzamību.** Tādējādi vairojas Latvijas attīstības sadarbības **projektu īstenošanu ekspertīze, ļaujot tiem piedalīties konkursos par dalību lielāka mēroga starptautisko donoru finansētos projektos, tostarp *Twining*.** Pozitīvi vērtējams tas, ka jau šobrīd ar attīstības sadarbības finansējuma atbalstu īstenojami projekti piesaista Eiropas Savienības un ārvalstu finanšu instrumentu finansējumu sadarbības aktivitātēm nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī, piemēram, *Twining* un *EuropeAid* projektu īstenošanai. VARAM sadarbības ar Moldovu reģionālās attīstības jomā rezultātā tika izstrādāti un tiek īstenoti projekti ar LEADER programmas, Zviedrijas Institūta, GIZ, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras un citu finanšu instrumentu atbalstu.
- Pamatnostādņu darbības laikā gan ĀM, gan attīstības sadarbībā iesaistītās nozaru ministrijas turpinājušas stiprināt publiskās pārvaldes darbinieku zināšanas un profesionalitāti projektu īstenošanas jautājumos, nodrošinot apmācību kursus, piedaloties semināros u.c. Tāpat stiprināta Latvijas publiskās pārvaldes savstarpējā sadarbība projektu īstenošanā, atbilstoši kompetences jomām un konkrētajām aktivitātēm piesaistot dažādu iestāžu darbiniekus kopīgu projektu īstenošanā (piemēram, BOMCA9).
- Pamatnostādņu darbības laikā veicināta arī starpsektoru sadarbība – valsts pārvaldes arvien ciešākas sadarbības stiprināšana ar PSO, uzsverot PSO svarīgo lomu attīstības

sadarbības projektu īstenošanā, līdzdalībā politikas plānošanas dokumentu un nozares tiesību aktu izstrādē; konsultēšanā attiecībā uz labās prakses principiem, raugoties no PSO kā nozīmīga attīstības sadarbības partnera skatu punkta.

- **Kopš 2017. gada Attīstības sadarbības politikas plānā tiek iekļauti arī citu nozaru ministriju attīstības sadarbības aktivitātes, līdz ar to sniedzot plašāku un vispusīgu redzējumu par Latvijas kopējo attīstības sadarbību, nesašaurinot attīstības sadarbību tikai uz tām aktivitātēm, kas tiek īstenotas par ĀM divpusējā attīstības sadarbības budžeta līdzekļiem.** Šāda pieeja ir jāturpina, pēc iespējas apzinot arī citu, piemēram, pilsoniskās sabiedrības spēlētāju, attīstības sadarbības jomā īstenotās aktivitātes. Nozaru ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu īstenotās aktivitātes attīstības sadarbības prioritārajās valstīs sniedz nozīmīgu ieguldījumu Latvijas atpazīstamības veicināšanā un sadarbības stiprināšanā (piemēram, VARAM sadarbība ar CEE valstīm starptautiskajos Vides forumos, IZM dalība Centrālāzijas Izglītības platformā). Tāpat jāatzīmē pilsoniskās sabiedrības un privātā sektora organizāciju projekti ārpus divpusējās attīstības sadarbības, piemēram, Latvijas Tirdzniecības asociācija ir izstrādājusi standartu rokasgrāmatu Ukrainas ražotājiem.
- **ĀM regulāri apkopo un sniedz informāciju par sasniegtajiem attīstības sadarbības rezultātiem un finansējuma izlietojumu,** to savas kompetences ietvaros un par savu finansējumu īstenoto aktivitāšu kontekstā aktīvi ir darījušas arī citas publiskās pārvaldes iestādes un PSO. Pārskata periodā novērojama arī **pozitīva PSO aktivitātes dinamika sabiedrības informēšanas jomā un globālās izglītības jautājumos.** Īpaša uzmanība pievērsta tam, lai projektu īstenošanai veltītu lielāku vērību informācijas sniegšanai un komunikācijai gan projektu īstenošanas gaitā, gan pēc to noslēgšanas, informējot par panāktajiem rezultātiem un nodrošinot atgriezenisko saiti. **Vienlaikus komunikācijai ar sabiedrību, informēšanas pasākumiem, izglītošanas jautājumiem, tostarp plašākā mērogā par Dienaskārtību 2030, arī turpmāk jāpievērš liela uzmanība, lai sekmētu Latvijas iedzīvotāju informētību, izpratni un atbalstu kā globālajiem attīstības sadarbības mērķiem, tā Latvijas īstenojamajām attīstības sadarbības aktivitātēm.**
- Latvijas pārstāvji **aktīvi piedalās ES attīstības sadarbības politikas veidošanā, paužot Latvijas viedokli,** kas nacionālā līmenī tiek izstrādāts sadarbībā ar un saskaņots gan ar visām nozaru ministrijām un Saeimu, gan plašu PSO loku. Šobrīd norisinās aktīvs darbs pie jaunās ES Daudzgaļu finanšu shēmas 2021.-2027. gadam, kuras ietvaros viens no priekšlikumiem ir priekšlikums Regulai, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības intereses. **Latvija aktīvi iestājas par visu īstenošanu, tostarp mazo valstu, pašvaldību, PSO, kā arī privātā sektora iespējām iesaistīties ES programmu īstenošanā.**
- Kopš 2017.gada pavasara **IZM aktīvi piedalās Globālās izglītības aktivitātēs Latvijā,** tostarp Globālās izglītības tīkla Eiropā – GENE apaļā galda sanāsmēs, un sniedz ieguldījumu pusgada pārskata sagatavošanā par aktualitātēm globālās izglītības jomā Latvijā, lielā mērā pārņemot šo aktivitāti no ĀM. 2018. gada rudenī IZM uzsāka Globālās izglītības tīkla Eiropā – GENE Globālās izglītības palielināšanas un inovāciju programmas īstenošana Latvijā ar kopējo programmas finansējumu 137 050 *euro* apmērā, no kuriem 80 500 *euro* bija GENE līdzfinansējums. Tās ietvaros īstenots gan atklāts projektu konkurss vispārējās izglītības iestādēm sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām, gan papildu aktivitātes, piemēram, seminārs projektu īstenošanai un konference plašākai sabiedrībai, lai sekmētu izpratni par globālo izglītību Latvijā.
- Līdz ar iestāšanos OECD **Latvija iesaistās OECD Attīstības palīdzības komitejas struktūrās (OECD DAC) kā novērotājvalsts,** pakāpeniski pārņemot starptautiskos

attīstības sadarbības sniegšanas standartus ar mērķi integrēties OECD attīstības sadarbības sniedzēju kopienā un pilnveidot sniegtā atbalsta partnervalstīm ilgspēju un efektivitāti, kā arī īstenojot labās prakses principus sniegtās attīstības palīdzības novērtēšanā. Pārskata periodā ir panākta vienošanās ar OECD DAC par “Ceļa karti” turpmākajam divu gadu periodam Latvijas virzībai uz pievienošanos OECD DAC biedra statusā.

- **Laika posmā no 2016. gada ar ĀM divpusējā attīstības sadarbības budžeta atbalstu ir īstenoti 63 projekti** (ieskaitot atbalstu LAPAS un LPS dalībai starptautiskās PSO platformās un sabiedrības informēšanas aktivitātēm). Šajā periodā no ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības budžeta **57% novirzīti prioritāro ES Austrumu partnerības valstu atbalstam, 19% – prioritārajām Centrālāzijas valstīm, 15% – citām valstīm un teritorijām, 9% – PSO atbalstam, sabiedrības informēšanas aktivitātēm un attīstības (globālās) izglītības projektiem**⁷⁶. Pārskata periodā galvenais instruments attīstības sadarbības projektu īstenošanai no ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības budžeta ir granta projektu konkurss, ar kura palīdzību finansējumu projektu īstenošanai Latvijai prioritārajās partnervalstīs un prioritārajās jomās saņem gan publiskā, gan privātā, gan pilsoniskās sabiedrības sektora organizācijas. Vienlaikus vismaz 50% no konkursā paredzētā finansējuma tiek novirzīti PSO attīstības sadarbības projektiem.
- Pārskata periodā ir **īstenoti arī vairāki ilgtermiņa (vairākgadu) attīstības sadarbības projekti, lielākā daļa no tiem ar piesaistītu citu donoru finansējumu līdzvērtīgā apmērā**. Tādējādi lielākā mērā tiek plānota un sekmēta konkrēto projektu rezultātu sasaiste ar partnervalsts ilgtermiņa mērķiem, vajadzībām un citām aktivitātēm (arī citu donoru aktivitātēm) attiecīgajā jomā.
- Pamatnostādņu darbības laikā ir **uzsākts darba pie attīstības sadarbības jomu regulējošo normatīvo aktu pārskatīšanas un pilnveidošanas, ar mērķi uzlabot attīstības sadarbības aktivitāšu plānošanas procesu un nodrošināt to efektīvāku ieviešanu**. Šajā procesā ir iesaistītas publiskās pārvaldes iestādes un PSO, kā arī Attīstības sadarbības politikas konsultatīvā padome.
- Pārskata periodā **humānā palīdzība sniegta atbilstoši krīžu skarto valstu vajadzībām (ad hoc)**. Latvija sniedza humāno palīdzību dažādos veidos: kā 1) iemaksu mehānismā, 2) iemaksas starptautiskajās organizācijās, 3) preču vai naudas humāno palīdzību krīzes skartajai valstij, 4) cietušo medicīniskā aprūpi Latvijā. ĀM regulāri apkopo un sniedz informāciju par Latvijas sniegto starptautisko humāno palīdzību, piemēram, Eiropas Komisijai vai par starptautisko iniciatīvu ietvaros uzņemto apņemšanos pildīšanu (piemēram, Pasaules Humānās palīdzības samita (WHS) apņemšanos).

⁷⁶ Skaitļi ir aptuveni; precīzi skaitļi būs zināmi 2019. gada sākumā, kad būs apkopotas 2018. gadā īstenoto projektu gala atskaites.

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

Rekomendācijas Pamatnostādņu īstenošanas tālākajam periodam

- **Starptautiski attīstības sadarbības arhitektūra piedzīvo pārmaiņas**, kas jāņem vērā arī Latvijai, lai arī turpmāk varētu sniegt lietderīgu ieguldījumu prioritāro reģionu un/ vai valstu attīstībā, īpaši ņemot vērā Latvijas saistības attiecībā uz OAP mērķiem:
 - Pārmaiņas saistībā ar ANO Dienaskārtības ilgspējīgai attīstībai 2030 integrēšanu esošajos un nākamo periodu attīstības sadarbības plānošanas dokumentos, ilgspējīgas attīstības mērķus padarot par kopīgu atskaites punktu kā palīdzības sniedzējiem, tā saņēmējiem;
 - Nepieciešamība mobilizēt ievērojumus publiskos un privātos finanšu resursus Dienaskārtības 2030 realizācijai, t.sk. Latvijas gadījumā sasniegt noteiktos oficiālās attīstības palīdzības mērķus – 0.17% no NKI 2020.gadā un 0.33% no NKI 2030.gadā. Būtiska loma šo mērķu sasniegšanā būs sabiedrības atbalstam attīstības sadarbībai, kas vairojams, veicinot izpratni par sakarībām starp Latvijas drošību un labklājību, un globālo attīstību, un veidojot diskusiju ar attīstības sadarbībā iesaistītajām pusēm par Latvijas attīstības sadarbību ES un globālajā ietvarā, *nexus* pieejas īstenošanu, un citām tēmām, kas kļuvušas aktuālas kopš Pamatnostādņu pieņemšanas 2016. gadā;
 - ES attīstības sadarbības kontekstā ir jāstiprina Latvijas spējas iesaistīties kopējās plānošanas un īstenošanas procesos nākamajā ES Daudzgaļu budžeta periodā laika posmā no 2021.-2027. gadam.
- Aktualitāti saglabā **jautājums par nepieciešamību ievērojami palielināt ĀM pārvaldītā divpusējā attīstības sadarbības finansējuma daļu, kas 2017. gadā veido vidēji 2% no kopējā Latvijas OAP apjoma**. Pārskata periodā pieejamais ierobežotais finansējums būtiski kavē pēctecības nodrošināšanu iepriekšējos gados īstenotajiem attīstības sadarbības projektiem, kā arī neveicina ilgspējīgu rezultātu sasniegšanu un ierobežo iespēju plānot Pamatnostādņēs iekļauto rādītāju izpildi. Papildus tas atstāj ietekmi arī uz Latvijas kā ilgtermiņā paredzama partnera atpazīstamību un ietekmi Latvijas attīstības sadarbības projektu īstenošanu potenciālu īstenot ilgtermiņa aktivitātes. Uz ierobežota budžeta rezultātā neapgūtu Latvijas īstenošanu potenciālu attīstības palīdzības sniegšanā galvenokārt norāda granta projektu konkursos iesniegto projektu iesniegumu kopējais pieprasītā finansējuma apjoms un projektu iesniegumu skaits. Kā jau izvērtējumā norādīts, divpusējais attīstības sadarbības budžets vairākkārt ticis *ad hoc* palielināts, piešķirot finansējumu no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem vai pārdalot finansējumu no citām budžeta kategorijām, kas nav ilgspējīgs risinājums.
- *Eurobarometer* sabiedriskās domas aptaujas norāda uz nelielu sabiedrības atbalsta kritumu Latvijas attīstības sadarbības īstenošanai. Ņemot vērā attīstības sadarbības ilgtermiņa ieguldījumu gan globālajā, gan vietējā (Latvijas) attīstībā, **nepieciešams palielināt atbalstu sabiedrības informēšanai par attīstības sadarbības lomu globālajā dienaskārtībā, tai skaitā globālajai izglītībai**.
- Laika posmā līdz 2020. gadam turpināsies darbs pie Pamatnostādņu ieviešanas pilnveidošanas, tostarp **tiesību aktu pārskatīšanas nolūkā uzlabot attīstības sadarbības aktivitāšu plānošanas procesu un nodrošināt tā efektīvāku ieviešanu**, tai skaitā, atvieglot neizmantojot divpusējā attīstības sadarbības finansējuma vai tā atlikuma novirzīšanu jaunām attīstības sadarbības aktivitātēm, uzlabot divpusējā attīstības sadarbības finansējuma piešķiršanas mehānismu, ieviest vairākgadu plānošanu, kā arī atvieglot administratīvo slogu attīstības sadarbības aktivitāšu pārraudzīšanā. Tāpat **turpināsies darbs pie granta projektu konkursa un līdzfinansējuma granta projektu konkursa īstenošanas uzlabošanas, meklējot risinājumus konkursa prasību, projektu iesniegumu sagatavošanas un izvērtēšanas procesa pilnveidei**. Turpināsies dialogs ar PSO par to iesaistes divpusējo attīstības sadarbības instrumentu izmantošanā pilnveidošanu.

- Ņemot vērā Dienaskārtības 2030 un IAM ieviešanas globālo raksturu un nozīmību, kritiski **svarīga ir politiku saskaņotība attīstībai**. IAM kontekstā Latvijas globālā atbildība nav sašaurināma tikai attīstības sadarbības kontekstā. Vienlaikus **tiks turpināts darbs, lai pilnveidotu divpusējās attīstības sadarbības plānošanu un projektu īstenošanas izvērtēšanas sistēmu, tostarp saskaņotību ar IAM**. Arī diskusijās par jauno NAP jāņem vērā Latvijas globālās saistības, tostarp attīstības sadarbības politikas kontekstā.
- Ņemot vērā apņemšanās, ko valstis uzņēmušās Dienaskārtības 2030 un IAM īstenošanas kontekstā, arī turpmāk ļoti svarīga ir sinerģiju veidošana starp pārsektoru jautājumiem arī starptautiskajā arēnā sadarbībā ar partnervalstīm, piemēram, attīstības sadarbības un klimata pārmaiņu jautājumu risināšanā, attīstības sadarbības un dzimumu līdztiesības jautājumos utt., kā arī politikas mērķu un aktivitāšu saskaņotībā.
- Ņemot vērā pasaulē pieaugošo, ieilgušo krīžu un konfliktu skaitu, **svarīgi ir stiprināt sasaisti starp humāno palīdzību un attīstības sadarbību**. Šobrīd šim jautājumam ir piešķirta svarīga loma ES dienaskārtībā un būtu jāpievērš lielāka loma arī Latvijas īstenojamajās aktivitātēs. Palielinot attīstības sadarbības budžetu, būtu iespēja izskatīt iespēju daļu no budžeta atbilstoši Pamatnostādnes noteiktajam novirzīt iemaksām starptautiskajās organizācijās humānās palīdzības sniegšanai, kā arī meklēt nacionālos risinājumus attīstības sadarbības un humānās palīdzības sasaistes īstenošanā. **Gatavojot Pamatnostādnes nākamajam periodam – 2021.-2025. gadam –, būtu jāapsver iespēja iekļaut atsevišķu sadaļu par humānās palīdzības sniegšanu**, nosakot konkrētas apņemšanās un atbilstoši tām arī noteiktu finansējumu novirzīt humānās palīdzības sniegšanai un attīstības sadarbības un humānās palīdzības sasaistes īstenošanai, līdz ar to nodrošinot humānās palīdzības plānotu sniegšanu ikgadēji.
- Lai veicinātu PSO un pašvaldību iesaisti attīstības sadarbības projektu īstenošanā **globāli, pakāpeniski būtu jāpalielina līdzfinansējuma apjoms EuropeAid un citu lielo donoru finansētajiem projektiem**, kā arī pēc iespējas jālūko, lai ĀM līdzfinansējuma grantu konkursā pieejamais finansējums būtu pieejams ātrāk par gada otro pusi. Tāpat jādomā par stimuliem PSO savstarpējai sadarbībai un apvienošanās veicināšanai projektu īstenošanai, lai palielinātu PSO iesaisti starptautiskās palīdzības finansētāju īstenojamajos attīstības sadarbības projektu konkursos.
- **Arī turpmāk jāstrādā pie dažādu Latvijas īstenojamu starpsektoru sadarbības veicināšanas, īpaši – pie privātā sektora iesaistīšanas attīstības sadarbības aktivitāšu īstenošanā**. Privātā sektora iesaistīšana attīstības sadarbības projektos ir ļoti būtisks aspekts, līdz šim nepietiekami izmantots, kas jāveicina, turpinot jau uzsāktās iniciatīvas un meklējot jaunus risinājumus un iespējas, tai skaitā domājot par Latvijas iespējām pilnvērtīgi iesaistīties ES instrumentu ārējās darbības nodrošināšanai īstenošanā pēc 2020.gada. Nepieciešams veicināt informācijas apmaiņu starp privāto, publisko un pilsoniskās sabiedrības sektoru, kas ļautu pilnveidot visaptverošu Latvijas ekspertīzi attīstības sadarbībā.
- Tāpat **pilnvērtīgāk jāizmanto ES Kopīgās plānošanas process un Latvijas vēstniecību iesaistes veicināšana tajā**, lai šajā ietvarā vēl aktīvāk varētu izvērtēt turpmākās sadarbības jautājumus un iespējamo kopīgo iniciatīvu īstenošanu, kā arī sekmēt informācijas apmaiņu par iespējām iesaistīties daudzpusējās palīdzības projektos.

Pielikums Nr. 1. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2016. gadā

2016. gadā ĀM divpusējais attīstības sadarbības budžets bija 592 400 *euro*. Ar šo finansējumu ĀM atbalstīja kopā 24 dažādus projektus. Tas ir līdz šim lielākais ĀM pārvaldītais divpusējo līdzekļu apjoms, bet joprojām zemākais starp Baltijas valstīm un viens no zemākajiem ES. 2016. gadā piesaistītais ārvalstu finansējums sasniedza 730 053,40 *euro*. Galvenās darbības jomas bija partnervalstu pārvaldes attīstība un spēju stiprināšana, t.sk. demokrātiskās līdzdalības veicināšana, tieslietu un iekšlietu sistēmas stiprināšana un cīņa pret korupciju, kā arī decentralizācija un uzņēmējdarbības attīstība. Tostarp tika līdzfinansēti pieci PSO īstenoti attīstības (globālās) izglītības projekti sabiedrības izpratnes veicināšanai, kuriem EK finansējums bija 207 722 *euro* apmērā, bet ĀM līdzfinansējums bija 25 800 *euro*.

Tabulā atspoguļoti dati par faktiski izlietoto divpusējās attīstības sadarbības finansējumu atbilstoši projektu gala atskaitēm, kas 2016. gadā kopā veidoja 575 820,84 *euro*.

Globālā izglītība un PSO Latvijā 5 globālās izglītības projekti + atbalsts 2 PSO 48 800 EUR	Prioritārās ES Austrumu partnerības valstīs 11 divpusēji + 2 reģionāli projekti 359 312,96 EUR			Prioritārās Centrālās valstīs 2 divpusēji + 2 reģionāli projekti 90 707,88 EUR			Citas valstīs 1 reģionāls projekts 77 000 EUR
Latvija 48 800 EUR	Ukraina 242 778,42 EUR	Gruzija 43 009,35 EUR	Moldova 73 525,19 EUR	Tadžikistāna 18 125,72 EUR	Kirgizstāna 46 324,72 EUR	Uzbekistāna 26 257,45 EUR	Albānija, Armēnija, Azerbaidžāna, Baltkrievija, Kazahstāna, Serbija 77 000 EUR
LAPAS globālās izglītības projekts 6480,61 EUR	Valsts kontrole 31 694,47 EUR			Biedrība "Resursu centrs sievietēm MARTA"⁷⁷ 36 251,43 EUR		Ārlietu ministrijas un ANO Attīstības programma 4257,45 EUR	
LPS globālās izglītības projekts 4000 EUR	Nodibinājums "Sabiedrības līdzdalības fonds" 39 935 EUR	Tiesu administrācija 24 700,50 EUR	Biedrība "Latvijas Lauku forums" 22 484 EUR		Biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība" 17 199 EUR		

⁷⁷ Biedrība 2017. gadā mainīja nosaukumu uz "Centrs MARTA".

Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts godīgas tirdzniecības veicināšanai <i>4101,11 EUR</i>	Valsts kanceleja <i>15 488,05 EUR</i>		Valsts Robežsardzes koledža <i>20 477,05 EUR</i>	Rīgas Juridiskās augstskolas Padziļinātā programma <i>110 000 EUR</i>
Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts preču zīmju ilgtspējas veicināšanai <i>7251,54 EUR</i>	Biedrība “ Sabiedrība par atklātību – Delna ” <i>25 025 EUR</i>		VARAM atbalsts reģionālās attīstības veicināšanā <i>19 999,32 EUR</i>	
Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts sociālās un solidaritātes ekonomikas attīstībai <i>3966,74 EUR</i>	Biedrība “ Latvijas Zaļā kustība ” <i>38 404 EUR</i>			
Atbalsts LAPAS interešu pārstāvniecībai starptautiskajās organizācijās <i>19 000 EUR</i>	VARAM atbalsts teritoriālās reformas īstenošanā <i>39 943,07 EUR</i>			
Atbalsts LPS dalībai ES pašvaldību platformā <i>4000 EUR</i>	Latvijas Universitāte <i>40 000 EUR</i>			
	Atbalsts Ukrainas PSO <i>3790 EUR</i>			
	SIA “ Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ” <i>37 372,50 EUR</i>			

Pielikums Nr. 2. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2017. gadā

2017. gadā ĀM divpusējais attīstības sadarbības budžets bija 463 813 *euro*. Ar šo finansējumu ĀM atbalstīja kopā 18 dažādus projektus. No tiem 6 bija stratēģiskie ilgtermiņa projekti ar ĀM finansējumu 245 153,03 *euro* un ar piesaistīto citu donoru finansējumu līdzvērtīgā apjomā – 249 021 *euro*. Granta projektu konkursā atbalstīti 5 projekti ar finansējumu 154 537,42 *euro*, projektos piesaistītais līdzfinansējums – 19 027,30 *euro*. Līdzfinansējuma granta projektu konkursā atbalstīti 5 projekti ar kopējo ĀM finansējumu 18 559,78 *euro* un piesaistīto citu donoru finansējums šajā konkursā 2017. gadā – 133 796,98 *euro*. Līdz ar to kopējais citu donoru līdzfinansējums no attīstības sadarbības budžeta atbalstītajiem projektiem 2017. gadā bija 401 845,28 *euro*. Tāpat tika sniegts atbalsts LAPAS un LPS pārstāvniecībai starptautiskajās organizācijās un sabiedrības informēšanas pasākumiem.

Tabulā atspoguļoti dati par faktiski izlietoto divpusējās attīstības sadarbības finansējumu atbilstoši projektu gala atskaitēm, kas 2017. gadā bija 441 250,23 *euro*.

Globālā izglītība un PSO Latvijā 37 844,78 EUR	Prioritārās ES Austrumu partnerības valstis 6 divpusēji + 3 reģionāli projekti 222 961,45 EUR			Citas valstis 1 reģionāls projekts 65 729,87 EUR	Prioritārās Centrālāzijas valstis 2 divpusēji + 3 reģionāli projekti 114 714,13 EUR		
Latvija 37 844,78 EUR	Ukraina 124 169,09 EUR	Moldova 80 825,61 EUR	Gruzija 17 966,76 EUR	Albānija Armēnija Azerbaidžāna Baltkrievija Kazahstāna Palestīna Serbija 65 729,87 EUR	Uzbekistāna 38 210,24 EUR	Tadžikistāna 41 903,60 EUR	Kirgizstāna 34 600,29 EUR
Atbalsts LAPAS interešu pārstāvniecībai starptautiskajās organizācijās 19 000 EUR	Latvijas Universitāte 40 000 EUR	VSIA “Latvijas standarts” 21 681,98 EUR			Biedrība “Cleantech Latvia” 24 993 EUR	Latvijas Lauksaimniecības universitāte 31 638,60 EUR	
Atbalsts LPS dalībai ES pašvaldību platformā 4000 EUR	SIA “Rīgas Juridiskā augstskola” un biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” 33 864,77 EUR	Biedrība “Latvijas Lauku forums” 38 661,87 EUR			Ārlietu ministrija un ANO Attīstības programma 5913,92 EUR	Biedrība “Centrs MARTA” 37 561,97 EUR	
Biedrības “Zaļā brīvība” globālās izglītības projekts godīgas tirdzniecības veicināšanai 8183,29 EUR	Valsts kontrole 31 990,32 EUR						

Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts nabadzības izskaušanai <i>3991,45 EUR</i>	SIA “ Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs ” <i>23 834,24 EUR</i>	Biedrība “ Risinājumu darbnīca ” <i>2515 EUR</i>
LPS globālās izglītības projekts <i>2670,04 EUR</i>	Biedrība “ New Door ” (reģionālais projekts Latvijā, Ukrainā un Zviedrijā, bet ĀM finansējums Ukrainai) <i>1200 EUR</i>	
	SIA “ Rīgas Juridiskā augstskola ” <i>109 549,78 EUR</i>	

Pielikums Nr. 3. Projektu ģeogrāfiskais sadalījums un attīstības sadarbības budžeta sadalījums 2018. gadā

2018. gadā ĀM divpusējais attīstības sadarbības budžets bija 463 813 *euro*. Tā atbalstu saņēmis 21 projekts, tostarp sniegts atbalsts PSO 12 000 *euro* apmērā un sabiedrības informēšanas aktivitātēm novirzīti 14 000 *euro*. 2018. gada granta projektu konkursā pieejamais finansējums bija 213 013 *euro* un konkursā tika atbalstīti 7 projekti. Līdzfinansējuma grantu konkursā sabiedrības informēšanas un attīstības (globālās) izglītības projektiem ĀM līdzfinansējums piešķirts 5 projektiem.

Tabulā iekļauta informācija par piešķirto finansējumu; faktiskais izlietotais finansējums tiks aprēķināts 2019. gada sākumā atbilstoši projektu gala atskaitēm.

Globālā izglītība un PSO Latvijā 42 864,80 EUR	Prioritārās ES Austrumu partnerības valstīs 8 divpusēji + 1 reģionāls projekts 251 374,65 EUR			Prioritārās Centrālāzijas valstīs 2 divpusēji +2 reģionāli projekti 86 676,43 EUR			Citas Centrālāzijas valstīs 4000 EUR	Citas pasaules valstīs un teritorijas 1 reģionāls projekts 70 000 EUR
Latvija 42 864,80 EUR	Ukraina 114 641,70 EUR	Gruzija 109 993,60 EUR	Moldova 26 739,35 EUR	Uzbekistāna 46 418,96 EUR	Kirgizstāna 38 257,47 EUR	Tadžikistāna 2000 EUR	Kazahstāna, Turkmenistāna 4000 EUR	Albānija, Bosnija un Hercegovina, Ēģipte, Kosova, Melnkalne, bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija, Palestīna, Serbija 70 000 EUR
Atbalsts LAPAS interešu pārstāvniecībai starptautiskajās organizācijās 7000 EUR	SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" 33 910,12 EUR	Biedrība "Latvijas Lauku forums" 30 812,03 EUR		Izglītības un zinātnes ministrija 10 000 EUR				SIA "Rīgas Juridiskā augstskola" Intensīvā programma 70 000 EUR
LAPAS sabiedrības informēšanas pasākumi 14 000 EUR	Latvijas Universitāte 40 000 EUR	VSIA "Latvijas standarts" 36 393,37 EUR		Biedrība "Cleantech Latvia" 39 437 EUR	LPS 36 257,47 EUR			
Atbalsts LPS interešu pārstāvniecībai ES platformā 5000 EUR	Biedrība "New Door" 6146 EUR	Pārtikas un veterinārais dienests 22 359,57 EUR		SIA "Rīgas Juridiskā augstskola" Pretkorupcijas programma Centrālāzijas valstīm Atbalsts natūrā				

Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts par atkritumu mazināšanu <i>5140,80 EUR</i>	Tiesu administrācija <i>23 252,25 EUR</i>	Valsts robežsardzes koledža <i>24 501,31 EUR</i>	Ārlietu ministrija un ANO Attīstības programma <i>4981,96 EUR</i>
Biedrības “ Zaļā brīvība ” globālās izglītības projekts godīgas tirdzniecības veicināšanai <i>1868 EUR</i>	Valsts kontrole <i>34 000 EUR</i>		
Biedrības “ Izglītības iniciatīvu centrs ” globālās izglītības projekts <i>2400 EUR</i>			
LAPAS globālās izglītības projekts <i>7456 EUR</i>			

Pielikums Nr. 4. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2016. gadā atbalstītie projekti

Granta projekti

2016. gadā tika rīkoti divi granta projektu konkursi: ES Austrumu partnerības valstu (prioritāri Gruzijas, Moldovas un Ukrainas) un Centrālāzijas valstu (prioritāri Kirgizstānas, Tadžikistānas, Uzbekistānas) atbalstam, kurā pieejamais finansējums bija 331 000 *euro*⁷⁸, (tai skaitā 141 000 *euro* no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem projektiem Ukrainā).

Konkursa ietvaros tika saņemti 30 pieteikumi par kopējo pieprasīto summu 968 021,21 *euro*. Finansējumu bija iespējams piešķirt 11 projektu īstenošanai, no kuriem pieci bija projekti Ukrainas atbalstam. Atbilstoši 2016. gada plānā noteiktajam 50% no atbalstīto granta projektu īstenošanai bija PSO.

Atbalstītie projekti Ukrainā

1. Nodibinājums "Sabiedrības līdzdalības fonds" īstenoja projektu "Pieredzes pārņemšana elektroniskā demokrātijas rīka izveidē Ukrainā" ar finansējumu 39 935 *euro* apmērā, balstoties uz Latvijas pieredzi elektroniskās iniciatīvu jeb sabiedrības līdzdalības platformas izveidē. Projekta ietvaros tika radīta neatkarīga platforma, ar kuras palīdzību iespējams izveidot un publicēt aktivitātes pilsoniskas sabiedrības līdzdalībai. Projekta ietvaros tika izstrādāta arī mārketinga stratēģija PSO un valsts sektora pārstāvju iesaistei. Tāpat tika izveidots nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls, kas ļāvis daudz efektīvāk mobilizēt domubiedrus, kā arī apmainīties ar pieredzi, idejām un zināšanām, tai skaitā par elektroniskās platformas izmantošanu pēc projekta noslēgšanās.
2. SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" īstenoja projektu "Mazo un vidējo piena lopkopības saimniecību kapacitātes celšana ES kvalitātes standartu sasniegšanai Čerņigovas reģionā, Ukrainā" ar finansējumu 37 372,50 *euro* apmērā. Projekta ietvaros 15 Čerņigovas reģiona lauksaimniecības konsultanti un zemnieki piedalījās apmācības Latvijā par piena kvalitātes nodrošināšanu un nozares pārstāvju sadarbības veicināšanu. Reģionā tika izveidotas vairākas paraugsaimniecības, kurās tika veikta piena kvalitātes faktoru izpēte un sniegtas ekspertu rekomendācijas turpmākai rīcībai. Tāpat projekta laikā tika izstrādāta apjomīga praktiskā rokasgrāmata par ES piena kvalitātes standartu sasniegšanu.
3. Biedrība "Sabiedrība par atklātību Delna" īstenoja projektu "Pretkorupcijas politikas ieviešanas mehānismu stiprināšana Ukrainā – Latvijas pieredze Ukrainai politisko partiju finanšu kontroles uzraudzībā" ar finansējumu 25 025 *euro* apmērā. Projekta ietvaros tika sniegts atbalsts pretkorupcijas politikas attīstībai Ukrainā, kas ir viena no Latvijas valdības prioritātēm, kopā ar ES atbalstot reformu virzību. Projekta mērķis bija dalīties zināšanās un praktiskā pieredzē par korupcijas mazināšanu politisko partiju finanšu kontroles jomā valsts un nevalstiskajā sektorā, atbalstot Ukrainas aktuālo valsts pārvaldes reformu īstenošanu. Tā sasniegšanai tika organizētas Ukrainas ekspertu vizītes Latvijā, Latvijas ekspertu vizītes Ukrainā, kuru rezultātā tika izveidota rokasgrāmata angļu un ukraiņu valodās.
4. Biedrība "Latvijas Zaļā kustība" īstenoja projektu "Jaunas perspektīvas ilgtspējīgas lauku ekonomikas plānošanā Ukrainas reģionos" ar finansējumu 38 404 *euro* apmērā. Projekta īstenošanai veica apmācības un pieredzes apmaiņu ar Latvijas lauksaimniekiem un izstrādāja metodiskos materiālus ar mērķi veicināt Ukrainas Vienotās un visaptverošās

⁷⁸ Pie projektu aprakstiem norādītās finanšu summas ir precizētās atbilstoši projektu gala atskaitēm.

lauksaimniecības un lauku attīstības stratēģijas 2015. – 2020. gadam veiksmīgu ieviešanu. Apmācību galvenie saturiskie aspekti – dzīves kvalitātes un ekonomisko aktivitāšu diversifikācija reģionos un kopienu virzīta lauku attīstība Čerņigovas, Čerkasi, Ļvovas, Viņņas, Ivano Frankovskas reģionos.

5. VARAM īstenoja projektu “Atbalsts Ukrainas apgabaliem administratīvi teritoriālās reformas īstenošanā un veicināšanā” ar finansējumu 39 943,07 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija veicināt decentralizācijas procesus Ukrainā, veidojot konstruktīvu dialogu ar likumdevēja institūcijām, kā arī sekmēt pārvaldes reformu īstenošanu valstī, labu pārvaldību un ilgtspējīgu attīstību. Projekta ietvaros tika atbalstīta Ukrainas vietējo pašvaldību pārvaldes reformas norise, sniedzot Latvijas ekspertu konsultācijas un izstrādājot rekomendācijas par pašvaldības pārvaldes un organizatoriskās struktūras veidošanas principiem. Kopējais iesaistīto ekspertu skaits – 17.

Atbalstītie projekti Moldovā

6. Biedrība “Latvijas Lauku forums” īstenoja projektu Moldovā “Atbalsts Moldovas Ziemeļu reģionam reģionālās attīstības veicināšanā, sekmējot vietējo partnerību un lauku tīkla izveidi strukturētai un efektīvai līdzdalībai un starpnozaru ekonomiskās un sociālās attīstības risinājumiem” ar finansējumu 22 484 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija sniegt atbalstu Moldovas Ziemeļu reģiona uzņēmējdarbības infrastruktūras un tūrisma attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, kā arī sniegt atbalstu projektu konceptu sagatavošanai un projektu pieteikumu izstrādei, balstoties uz Latvijas pašvaldību pieredzi un Moldovas specifisko sociāli ekonomisko situāciju. Projekts notika saskaņā ar Moldovas Reģionālās attīstības stratēģiju 2012.-2020.gadam. Projekta saturiskie elementi: vietējā līmeņa publisko privāto partnerību izveide; metodisks atbalsts partnerību izveidē; vajadzībās balstītu vietējās attīstības rīcības plānu izstrāde un lauku tīkla izveide. Tāpat tika turpināta nevalstiskā sektora aktivizēšana teritoriju attīstības plānošanā un īstenošanā, veicināta iepriekš noslēgto sadarbības līgumu starp pašvaldībām īstenošana, meklējot jaunas sadarbības iespējas. Vienlaikus īpaša uzmanība tika pievērsta uzņēmējdarbības veicināšanai Moldovas reģionos, organizētās vizītes Moldovā ietvaros uzņēmējiem apmainoties pieredzē, informējot par biznesa attīstības iespējām, organizējot tirdzniecības misijas un attīstot sadarbību uzņēmēju vidū. Projekta ietvaros tika nodrošināta sasaiste ar VARAM īstenoto projektu Moldovas atbalstam.
7. Valsts robežsardzes koledžas projekts “Moldovas Republikas Robežpolicijas kapacitātes stiprināšana kinoloģijas jomā” ar finansējumu 20 477,05 *euro*. Projekta mērķis bija celt Moldovas robežpolicijas amatpersonu profesionalitāti un efektivitāti. Robežapsardzībā un robežkontrolē izmantoto metodes un līdzekļi tika tuvināti ES dalībvalstu standartiem. Projekta ietvaros notika trīs Moldovas Robežpolicijas kinologu (instruktoru) kvalifikācijas paaugstināšana Valsts robežsardzes koledžas Kinoloģijas centrā, suņu apmācības un uzturēšanas inventāra iegāde un nodošana Moldovas Robežpolicijai.

Atbalstītais projekts Gruzijā

8. Tiesu administrācija sadarbībā ar Valsts probācijas dienestu 2016. gadā īstenoja projektu “Sadarbības attīstība starp Gruzijas un Latvijas institūcijām ar mērķi paaugstināt tiesu pieejamību, veicināt uzticēšanos tiesām un tiesībaizsardzības iestādēm un stiprināt tiesiskumu” ar ĀM attīstības sadarbības finansējumu 24 700,50 *euro* apmērā (kopējais projekta budžets bija 27 834,75 *euro*: Tiesu administrācijas līdzfinansējums 3134,25 *euro*, tostarp, Valsts probācijas kā sadarbības partnera Latvijā līdzfinansējums 1527,60 *euro*).

Projekta mērķi: 1. veicināt procesa efektivitāti un kvalitāti tiesu un tiesībsardzības iestādēs, sniedzot ieguldījumu labas pārvaldības attīstībā, tiesiskuma vērtību un likuma varas stiprināšanā; 2. nodrošināt sadarbības un kontaktu attīstību tieslietu jomā Gruzijas un Latvijas iestāžu starpā, veidojot pamatu Latvijas iesaistei citos plašākā rakstura projektos tieslietu jomā ar Gruziju, atbalstot ES – Gruzijas Asociācijas līguma nosacījumu ieviešanu praksē. Sadarbības partneri saņēmējvalstī bija Gruzijas Nacionālā probācijas aģentūra (vadošā iestāde Gruzijas pusē), Gruzijas Augstākā tiesa, Gruzijas Tieslietu ministrija. Šis projekts deva svarīgu pienesumu, lai 2017.gadā veiksmīgi uzsāktu ES Twinning projekta īstenošanu tieslietu jomā.

Atbalstītais projekts Kirgizstānā

9. LPS īstenots projekts “Lietpratīgas pārvaldības stiprināšana Kirgizstānā” ar finansējumu 17 199 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija veicināt pārvaldības reformu procesa attīstību Kirgizstānā, izmantojot Latvijas pieredzi decentralizācijas procesos un funkciju deleģēšanā pašvaldībām. Projekta prioritārās tematiskās jomās: publiskās pārvaldes reformas, valsts funkciju deleģēšana pašvaldībām, fiskālā decentralizācija un administratīvi teritoriālā reforma.

Atbalstītie reģionālie projekti

10. Valsts kancelejas īstenots projekts “Valsts pārvaldes un labas pārvaldības reformu īstenošanas kapacitātes stiprināšana Gruzijā un Ukrainā” ar finansējumu 15 488,05 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija veicināt Gruzijas un Ukrainas valsts pārvaldes reformas, civildienesta attīstību un stiprināt amatpersonu profesionālās spējas. Lai veicinātu labu pārvaldību un izveidotu profesionālu civildienestu, tika organizētas apmācības un amatpersonu mācību vizītes. Valsts kancelejai šis projekts ir viens no posmiem ilgtermiņa ieceres īstenošanā - veidot pastāvīgu ES Austrumu partnerības valstu sadarbības platformu valdības centriem un ar valsts pārvaldes reformām saistītām institūcijām. Latvijai tas sniedz iespēju nodot savu valsts pārvaldes reformu pieredzi. Kā viens no nozīmīgākajiem projekta sasniegumiem 2016. gadā bija atbalsts Ukrainai valdībai valsts sekretāra institūta izveides procesā. Šīs aktivitātes ir ļāvušas Latvijai uzņemties vadību starp citiem donoriem minētajos jautājumos Austrumu partnerības valstīs.
11. Biedrība “Resursu centrs sievietēm MARTA” īstenoja projektu “Lai meitenes nepamet skolu” ar finansējumu 36 251,43 *euro*. Projekta mērķis bija paplašināt ekonomiskās iespējas sievietēm un meitenēm, nodrošinot piekļuvi izglītībai un izglītojot par agrīnu laulību negatīvo ietekmi uz meiteņu potenciāla realizēšanu un agrīno laulību praksi kā meiteņu tiesību pārkāpšanu. Lai sasniegtu mērķi, tika organizēti semināri Kirgizstānā un Tadžikistānā, veidotas koalīcijas, attīstības idejas kampaņām un izstrādāta atbilstoša programma turpmākiem semināriem Kirgizstānā un Tadžikistānā. Kopumā tika izglītoti 40 izglītības darbinieki, vecāki un PSO pārstāvji, kā arī izstrādāts metodiskais materiāls vietējām kopienām, izglītības pārvaldēm un skolām un vecākiem kirgīzu un tadžiku valodās.

Līdzfinansējuma granta projekti

Lai veicinātu Latvijas sabiedrības izpratni un atbalstu attīstības sadarbības mērķiem un politikai, 2016. gadā ĀM piešķīra līdzfinansējumu pieciem attīstības izglītības projektiem sabiedrības izpratnes veicināšanai, kurus īstenoja nevalstiskās organizācijas un sociālie partneri. ĀM līdzfinansējums bija 25 800 *euro*; Eiropas Komisijas līdzfinansējums bija 207 722 *euro* apmērā.

Globalās izglītības projekti

1. LAPAS īstenoja Eiropas Komisijas finansētu projektu “Eiropas pilsoņu mobilizēšana nevienlīdzības mazināšanai un godīgas nodokļu politikas izvirzīšanai Eiropas attīstības politikas centrā Eiropas gada attīstībai 2015 ietvaros un pēc tā” ar ĀM līdzfinansējumu 6 480,61 *euro* apmērā. Projekta vispārējais mērķis bija turpināt veicināt godīgu un taisnīgu nodokļu ar attīstības valstīm reformu ES un tās dalībvalstīs. Godīgs nodokļu režīms ir iekļaujošas un ilgtspējīgas izaugsmes virzītājspēks ar spēcīgu ietekmi uz nabadzības un nevienlīdzības mazināšanu attīstības valstīs. No piešķirtā līdzfinansējuma atbalstītās aktivitātes bija daļa no 2016. gada rudenī LAPAS īstenotās informatīvas kampaņas, lai paaugstinātu dažādu mērķa grupu informētību un izpratni par ES un tās dalībvalstu nodokļu politikas ietekmi attīstības valstīs.
2. LPS īstenoja Eiropas Komisijas atbalstītu projektu “Vietējās pašvaldības – attīstības izglītības un sabiedrības izpratnes veicinātājas” ar ĀM līdzfinansējumu 4 000 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija stiprināt vietējo pašvaldību kapacitāti un lomu attīstības izglītības un sabiedrības izpratnes veicināšanā. Projekta ietvaros biedrība organizēja apmācību seminārus, veicinot pašvaldību izpratni par attīstības izglītību, ilgtspējīgas attīstības prioritātēm, kā arī iesaisti pasākumos.
3. Biedrība “Zaļā brīvība” īstenoja Eiropas Komisijas finansētu projektu “Par godīgu augļu tirdzniecību! Godīgu tropisko augļu tirdzniecības veicināšana 2015. Eiropas gadā attīstībai un tālāk: Eiropas pilsoņu mobilizēšana, lai padarītu tropisko augļu piegādes ķēdes godīgas” ar ĀM līdzfinansējumu 2016.gadā 4 101,11 *euro* apmērā. Projekta pamatmērķis bija veicināt cieņpilnu darba apstākļu radīšanu tropisko augļu ražošanā iesaistītajiem, godīgākas tirdzniecības attiecības un ilgtspējīgāku patēriņu Eiropā. Līdzfinansējamo projekta aktivitāšu mērķis Latvijā bija stiprināt un celt Latvijas iedzīvotāju informētības līmeni, šajā projekta posmā jo īpaši uzrunājot skolēnus. Skolēni tika informēti par tropisko augļu ražošanas un pārdošanas ķēdēm, par godīgās tirdzniecības elementiem un to pienesumu, kā arī par globālo ražošanas un patēriņa ietekmi uz vidi un iedzīvotājiem. Visas projekta aktivitātes bija vērstas uz ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu.
4. Biedrība “Zaļā brīvība” īstenoja Eiropas Komisijas finansētu projektu “Lielveikalu zīmolu produktu ilgtspējas celšana kā svarīga komponente 2015. Eiropas gadā attīstībai un tālāk” ar ĀM līdzfinansējumu 7 251,54 *euro* apmērā. Līdzfinansējamo projekta aktivitāšu mērķis bija uzlabot Latvijas lielveikalu privāto preču zīmju produktu ražošanas un patēriņa ilgtspēju un veicināt izpratni par ietekmi uz vidi un sociālajiem aspektiem, tādējādi veicinot ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu.
5. Biedrība “Zaļā brīvība” īstenoja Eiropas Komisijas finansētu projektu “Sociālā un solidaritātes ekonomika kā attīstības pieeja ilgtspējai Eiropas gadā attīstībai un turpmāk” ar ĀM līdzfinansējumu 3 966,74 *euro* apmērā. Projekta vispārīgais mērķis bija sniegt vispusīgu un saskaņotu atbildes reakciju globāliem izaicinājumiem – galējās nabadzības izskaušanu un ilgtspējīgas attīstības veicināšanu. Līdzfinansēto aktivitāšu mērķis bija veicināt Latvijas sociālās un solidaritātes ekonomikas un attīstības tīklojumu pārstāvju kompetenču pilnveidi par sociālās un solidaritātes ekonomikas lomu globālajā cīņā par nabadzības samazināšanu un ilgtspējīga dzīvesveida nodrošināšanu.

Attīstības sadarbības politikas plānā iekļautie stratēģiskie un ilgtermiņa projekti

2016. gadā ĀM finansiāli atbalstīja 5 projektus, ar kuriem tika turpināta ilgtermiņa sadarbība atbilstoši partnervalstu izteiktajām vajadzībām un Latvijas ekspertīzei un/vai kas īstenoti, sadarbojoties ar citiem starptautiskajiem donoriem, piesaistot to līdzfinansējumu vismaz 50% apmērā. Šiem projektiem sniegts atbalsts 205 951,24 *euro* apmērā un piesaistīts līdzfinansējums no īstenotājiem un citiem donoriem - 507 105 *euro* apmērā.

1. Rīgas Juridiskā augstskola ar sadarbības partneriem Latvijas Universitāti, Latvijas Ārpolitikas institūtu, Rīgas Ekonomikas augstskolu un Eiropas Publiskās administrācijas institūtu īstenoja apmācību programmu partnervalstu valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora pārstāvjiem – “Padziļinātā programma tiesībās un ekonomikā Eiropas kaimiņpolitikas valstīm, Centrālāzijas un Rietumbalkānu valstīm” ar ĀM līdzfinansējumu 110 000 *euro* apmērā. Apmācības vērstas uz starptautiskās politikas, ekonomikas un juridiskajiem jautājumiem, iekļaujot gan teorētiskos, gan praktiskos aspektus un pieredzes apmaiņu Latvijas un ES institūcijās. 2016. gadā tika īstenoti divi 12 nedēļu kursi, kurus absolvēja 40 pārstāvji no 12 valstīm (Albānijas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Kazahstānas, Kirgizstānas, Kosovas, Moldovas, Serbijas, Ukrainas, Uzbekistānas). Padziļinātajai programmu līdzfinansējumu 330 000 *euro* apmērā nodrošināja Luksemburga, Norvēģija un Zviedrija, savukārt Nīderlande sniedza atbalstu, nodrošinot mācībspēkus no Klingendāles institūta.

2016.gadā piesaistīts ASV finansējums 135 645 *euro* apmērā saīsinātās 6 nedēļu Intensīvās programmas tiesībās un ekonomikā īstenošanai. Intensīvo programmu 2016.g. rudens semestrī absolvēja 18 Centrālāzijas valstu pārstāvji.

2. Latvijas Universitāte turpināja īstenot 2014. gadā aizsāktu projektu “Jauno profesionāļu apmācību programma Ukrainas studentiem Latvijas Universitātē – “Pavasara skola Eiropas Savienības studijas – iekšpolitika un ārpolitika”” ar ĀM finansējumu 40 000 *euro* apmērā. Projekts deva iespēju 15 Ukrainas augstskolu pēdējo kursu studentiem – topošajiem jauniešiem profesionāļiem iegūt zināšanas par ES ārpolitikas un iekšpolitikas nozīmīgākajiem jautājumiem, tādējādi sniedzot atbalstu Ukrainai tās eiointegrācijas centienos un demokratizācijas procesā. Pavasara skola ietver lekcijas, seminārus, mācību ekskursijas, vizītes institūcijās, dalību diskusijās, kā arī plašu tīklošanas un kultūras programmu. Projekta ietvaros veicināta arī sadarbība starp augstākās izglītības iestādēm - noslēgti jauni sadarbības līgumi starp Ukrainas augstskolām un Latvijas Universitāti par sadarbību reģionālās attīstības problēmu risināšanas un Eiropas integrācijas veicināšanas pētniecībā un studiju attīstībā.
3. Valsts kontrole īstenoja projektu “Ukrainas, Moldovas un Gruzijas Augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (ISSAI) integrācijas procesā” ar ĀM finansējumu 31 694,47 *euro* apmērā. Projekts vērstas uz partnervalstu augstākās revīzijas iestāžu spēju stiprināšanu caurskatāmas un efektīvas valsts līdzekļu kontroles sistēmas izveidē, tādējādi sniedzot tām atbalstu Asociācijas līgumu ar Eiropas Savienību saistību izpildē. Projekta ietvaros notika apmācības, darba semināri un ES Austrumu partnerības reģiona augstāko revīzijas iestāžu forums Rīgā. Projekts tika īstenots sadarbībā ar Zviedrijas augstākās revīzijas iestādi un Valsts kontrole nodrošināja līdzfinansējumu 4078,47 *euro* apmērā.

4. Ārlietu ministrija turpināja 2015. gadā aizsāktā sadarbība ar Apvienoto Nāciju Attīstības programmas (turpmāk - UNDP) pārstāvniecību Uzbekistānā, īstenojot divas pieredzes apmaiņas vizītes Latvijā Uzbekistānas valsts pārvaldes, vietējo pārvalžu un tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvjiem e-pārvaldes un vietējās pārvaldes un reģionālās attīstības jomās. Pieredzes un informācijas apmaiņas vizīti Latvijā par e-pārvaldības un e-vides attīstības jautājumiem, jo īpaši publisko e-pakalpojumu nodrošināšanas jomā, sniedza Uzbekistānas pārstāvjiem ieskatu dažādos Latvijas e-pakalpojumu sistēmas piegādes modeļos. Projekta īstenošanā tika iesaistītas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Tieslietu ministrija, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra, Izglītības un zinātnes ministrija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ieņēmumu dienesta, Ceļu satiksmes drošības direkcija, Uzņēmumu reģistrs, Ventspils pilsētas un Rīgas domes, kā arī Rīgas IT Demo centrs un IKT nozares uzņēmumi. Savukārt, pieredzes apmaiņas vizīte vietējās pārvaldes un reģionālās attīstības jomā sniedza Uzbekistānas pārstāvjiem iespēju apmeklēt svarīgākās Latvijas publiskās pārvaldes institūcijas, lai apgūtu pieredzi tādos jautājumos kā reģionālās un vietējās attīstības plānošana, sadarbība starp vietējām pašvaldībām un iestādēm, publisko-privāto partnerību veidošana, publisko pakalpojumu sniegšana. Īstenošanā tika iesaistītas VARAM, Finanšu ministrija, Latvijas Pašvaldību savienība, Latgales plānošanas reģiona administrācija, Rīgas domē un Valsts administrācijas skola. Aktivitāšu īstenošanai nodrošināts ĀM finansējums 4257,45 *euro* apmērā un UNDP līdzfinansējums 17487,35 *euro* apmērā.
5. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija īstenoja projektu “Atbalsts Moldovas Ziemeļu reģionālās attīstības aģentūrai teritoriju attīstības plānošanas, īstenošanas un uzņēmējdarbības veicināšanas jautājumos” ar ĀM finansējumu 19 999,32 *euro* apmērā. VARAM sniedz atbalstu Moldovai kopš 2012. gada. Projekta ietvaros izveidota mentoringa programma, lai sniegtu atbalstu Moldovas pusei projektu plānošanā un īstenošanā. Programma tika veidota ciešā sadarbībā ar Moldovas Ziemeļu reģiona aģentūras pārstāvjiem, lai nodrošinātu kvalitatīvus un individuāli pielāgotus pakalpojumus Moldovas Ziemeļu reģiona un tā pašvaldību speciālistiem aktuālajos jautājumos, piemēram, ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana, uzņēmējdarbības veicināšana, tūrisma attīstība. Projekta īstenošanā iesaistītas Latvijas pašvaldībām, kurām ir noslēgti līgumi ar Moldovas pašvaldībām.

Balstoties uz Ukrainas NVO “New Donbass” lūgumu, 2016. gadā no neapgūtajiem līdzekļiem 4 342,22 *euro* apmērā, tika atbalstīts viens pilsoniskās sabiedrības projekts - karadarbībā cietušo bērnu iniciatīvu centra labiekārtošana un sociāli integrējošo iniciatīvu un izglītojošo projektu īstenošana Ukrainas pilsētā Korosteņā. Projekts īstenots, balstoties uz tieši izteiktām partnervalsts vajadzībām, lai palīdzētu risināt Ukrainas konflikta radīto sekas risināšana un atbalstītu Ukrainas sabiedrības integrāciju.

Tiešfinansējums pilsoniskās sabiedrības organizācijām

1. Atbalsts biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) dalībai starptautiskās NVO platformās, t.sk. biedru nauda CONCORD, CIVICUS, IFP, un sabiedrības informēšanas pasākumiem. LAPAS ir biedrs minētajās Eiropas un starptautiskās platformās, pārstāvot Latvijas un Eiropas reģiona intereses, kā arī līdzdarbojoties šo platformu pozīciju izstrādē, pasākumu īstenošanā. Sabiedrības informēšanu par ilgtspējīgu attīstību un Latvijas attīstības rezultātiem LAPAS nodrošināja, turpinot Eiropas gadā attīstībai uzsāktos pasākumus (piemēram,

informatīvā telts, filmu mēnesis), īstenojot Pasaules labāko ziņu dienu, piedaloties sarunu festivālā LAMPA, kā arī organizējot tematiskās mācības un diskusijas. Finansējums – 19 000 *euro*.

2. Atbalsts Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) dalībai ES pašvaldību platformā, t.sk., sabiedrības informēšanas pasākumu īstenošanai. Biedrība piedalās platformas pasākumos (darba grupās, semināros, konferencēs), pārstāvot Latvijas valsts viedokli par attīstības sadarbību; nodrošina Latvijas pašvaldību politiku un darbinieku izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības lomu; piedalās ES institūciju konsultācijās un pasākumos par attīstības sadarbības jautājumiem. Biedrība veicina Latvijas pašvaldību izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības jautājumiem un sekmē pašvaldību un biedrības sadarbības projektu iesniegšanu attīstības sadarbības projektu konkursos. Finansējums – 4 000 *euro*.

Pielikums Nr. 5. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2017. gadā atbalstītie projekti

Granta projekti

2017. gadā tika rīkots granta projektu konkurss ES Austrumu partnerības valstu (prioritāri Gruzijas, Moldovas un Ukrainas) un Centrālāzijas valstu (prioritāri Kirgizstānas, Tadžikistānas, Uzbekistānas) atbalstam ar pieejamo finansējumu 157 000 *euro*.

Konkursā tika saņemts 21 iesniegums par kopējo pieprasīto summu 662 646,37*euro*. Finansējumu bija iespējams piešķirt 5 projektu īstenošanai Atbilstoši 2017. gada plānā noteiktajam 50% no atbalstīto granta projektu īstenošanai bija PSO.

Atbalstītais projekts Uzbekistānā

1. Biedrība "Cleantech Latvia" īstenoja projektu "Latvijas tīro tehnoloģiju klastera Cleantech Latvia atbalsts reģionālo pašvaldību (hakimat) pārvaldes kapacitātes celšanai Uzbekistānas lauku reģionos" ar ĀM finansējumu 24 993 *euro* apmērā. Projekta laikā tika īstenotas apmācības 3 Uzbekistānas reģionālo pašvaldību (hakimat) – Buhāras, Navoži un Karši – komunālās saimniecības ekspertiem, lai veicinātu ilgtspējīgu reģionu izaugsmi. Apmācību kursi tika balstīti uz katra konkrētā reģiona attīstību veicinošajām vajadzībām, bet galvenokārt tika apskatītas 5 pamattēmas – ilgtspējīgas apkārtējās vides plānošana, ūdens resursu apsaimniekošana, sadzīves atkritumu apsaimniekošana un pārstrāde, ekoloģiska un iedzīvotājiem draudzīga pilsētu un reģionu vides plānošana, industriālo bioloģisko atkritumu pārstrāde tālākai izmantošanai.

Atbalstītie projekti Moldovā

2. Biedrība "Latvijas Lauku forums" (LLF) īstenoja projektu "Atbalsts nacionāla līmeņa sadarbības platformas izveidei un pasākumu īstenošanai Moldovas lauku un reģionu izaugsmei" ar ĀM finansējumu 38 661,87 *euro* apmērā. LLF īstenotais projekts Moldovā nodrošināja VARAM iepriekš īstenoto projektu pēctecību, turpinot veicināt Moldovas reģionu līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību. Projekts sekmēja Moldovas nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu, pārņemot ES valstu reģionālās politikas labo pieredzi Moldovas eiointegrācijas procesā. Latvijas Lauku forums sniedza atbalstu Moldovas NVO, pašvaldību un uzņēmēju sadarbības nacionālās platformas izveidē, kas turpina Latvijas un Moldovas līdzšinējās sadarbības labo praksi lauku un reģionālajā attīstībā. Tāpat tika sniegts atbalsts kapacitātes stiprināšanai dažāda veida finansējuma piesaistē.
3. SIA "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" (vēlāk pārsaukta par SIA "Latvijas standarts") īstenoja projektu "Kvalitātes infrastruktūra Moldovā: Eiropas standarti kā instruments zināšanu un tehnoloģiju pārnesei un MVU konkurētspējas atbalstam ES tirgū" ar finansējumu 21 681,87 *euro* apmērā. Projektā tika nodota Latvijas pieredze mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) standartizācijas jomā Moldovā, stiprinot Moldovas standartizācijas, kvalifikācijas un atbalsta aģentūras. Kopā ar Moldovas partneriem tika izstrādāts Komunikācijas plānošanas dokuments. Projektā tika radīta platforma apmācībām virtuālajā vidē par standartizāciju, kā arī tirgū aktuāliem un nozīmīgiem standartiem. Platformas mērķauditorija – uzņēmēji un plašāka sabiedrība gan galvaspilsētā, gan reģionos. Projekta noslēgumā Latvijas standarts un Moldovas standartizācijas institūts parakstīja

sadarbības memorandu turpmākai informācijas apmaiņai un sadarbībai specifisku standartu apmācības projektos.

Īstenotie reģionālie projekti

4. Biedrība “Centrs Marta” īstenoja projektu Kirgizstānā un Tadžikistānā dzimumu līdztiesības veicināšanas jomā “Kvalitatīva izglītība un droša vide Centrālāzijas meitenēm” ar finansējumu 37 561,97 *euro* apjomā. Projekta laikā apmācīti 24 pašvaldību pārstāvji, skolu direktori un NVO pārstāvji, lai nodrošinātu meitenēm piekļuvi izglītībai un novērstu agrīnās laulības, kā arī samazinātu sociālās izstumšanas un radikālisma riskus skolās. Tāpat, lai novērstu vardarbību un vairotu savstarpējo izpratni, tika izglītoti 40 jauniešu līderi Karasu rajonā Kirgizstānā un Aštas rajonā Tadžikistānā. Mācību materiāli tika iztulkoti kirgīzu un tadžiku valodā.
5. Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU) īstenoja projektu “Latvijas un Vidusāzijas valstu sadarbības attīstība lauksaimniecības izaugsmei Tadžikistānā un Kirgizstānā” ar finansējumu 31 638,60 *euro* apjomā. Projekts tika īstenots mazo un vidējo uzņēmumu attīstības un lauksaimniecības eksportspējas stiprināšanas jomā, lai sasniegtu Eiropas Savienības kvalitātes standartus lauksaimnieciskajā ražošanā. Projekta mērķis bija veicināt Tadžikistānas un Kirgizstānas pārtikas ražošanas un pārstrādes uzņēmumu spēju piedalīties un ietekmēt profesionālās un augstākās izglītības piedāvājuma saturu un kvalitāti, tādējādi radot priekšnoteikumus produkcijas kvalitātes un drošības paaugstināšanai un konkurētspējas pieaugumam. Viena no projekta aktivitātēm bija projekta dalībnieku uzņēmumu apmeklējums Latvijā, lai klātienē iepazītos, kā uzņēmumi strādā ar standartu principiem pārtikas ražošanā un pārstrādē, kā arī ar tematiski saistītajās institūcijās – Zemkopības ministrijā, Pārtikas un veterinārajā dienestā un Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskajā institūtā “BIOR”. Projekts papildina LLU īstenoto ERASMUS+ projektu.

Līdzfinansējuma granta projekti

Lai veicinātu Latvijas sabiedrības izpratni un atbalstu attīstības sadarbības mērķiem un politikai, 2017. gadā ĀM piešķīra līdzfinansējumu diviem attīstības sadarbības projektiem un trīs attīstības (globālās) izglītības projektiem sabiedrības izpratnes veicināšanai, kurus īstenoja nevalstiskās organizācijas un sociālie partneri, un kuriem bija piesaistīts citu donoru līdzfinansējums. Konkursā pieejamais ĀM līdzfinansējums bija 25 800 *euro*; citu donoru, tostarp Eiropas Komisijas, līdzfinansējums šiem projektiem sastādīja 165 605 *euro*.

Attīstības sadarbības projekti

1. Biedrība “New Door” īstenoja Zviedrijas Institūta atbalstīto projektu “Sociālās uzņēmējdarbības ekosistēmas starpreģionālā attīstība”, kuram piešķirts ĀM līdzfinansējums 1200 *euro* apmērā. Projektā tika īstenotas sociālās uzņēmējdarbības, izglītības un attīstības mācības Latvijā un Ukrainā. Projektā izstrādāta efektīga un ilgtspējīga izglītības programma sociāliem uzņēmējiem, veidojot akcelerācijas programmas partnervalstīs. Tika izveidota platforma triju valstu – Latvijas, Zviedrijas un Ukrainas – sociālo uzņēmēju pieredzes apmaiņai, mudinot sociālos uzņēmumus uz ilgtermiņa perspektīvu.
2. Biedrība “Risinājumu darbnīca” sadarbībā ar partneriem Rumānijā veicināja pilsoniskās sabiedrības dalībnieku iesaisti agrārā un lauku politikā Moldovā, īstenojot Eiropas Komisijas atbalstītu projektu “Aktīvas pilsoniskās sabiedrības dalībnieku iesaistes veicināšana agrārās un lauku politikas dialogā”, kuram piešķirts ĀM līdzfinansējums 2515 *euro* apmērā. Īpaša

uzmanība projektā tika veltīta sieviešu iesaistei. Viena no aktivitātēm projektā, kurai tika piešķirts līdzfinansējums no Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības budžeta līdzekļiem, bija pētījums situācijas novērtējumam un salīdzinošā analīze, lai raksturotu nevalstisko organizāciju līdzdalību agrārās un lauku politikas veidošanā un uzraudzībā Moldovā un Eiropas Savienības valstīs.

Attīstības (globālās) izglītības projekti Latvijā

3. LPS turpināja īstenot Eiropas Komisijas finansētu projektu “Vietējās pašvaldības – attīstības izglītības un sabiedrības izpratnes veicinātājas”, kuram piešķirts ĀM līdzfinansējums 2670,04 *euro* apmērā. LPS organizēja apmācību seminārus un fokusgrupas diskusijas Latvijas pašvaldībām visos Latvijas reģionos, kas pēc mācībām iegūtās zināšanas nodod tālāk savām pašvaldībām un to iedzīvotājiem, veicinot ikviena pašvaldības iedzīvotāja izpratni par attīstības izglītību, starptautisko attīstības prioritāšu un ilgtspējīgas attīstības principu apzināšanos, kā arī personisko iesaisti pasākumos ar mērķi mazināt šķēršļus ilgtspējīgai attīstībai.
4. Biedrība “Zaļā brīvība” turpināja īstenot Eiropas Komisijas finansētu projektu “Sociālā un solidaritātes ekonomika kā attīstības pieeja ilgtspējai Eiropas gadā attīstībai un tālāk” ar ĀM līdzfinansējumu 3991,45 *euro* apmērā. Projektā tika realizētas nabadzības izskaušanas un ilgtspējīgas attīstības veicināšanas aktivitātes, pilnveidojot sociālās un solidaritātes ekonomikas un attīstības kompetences. Tika veicināta sabiedrības izpratne par dažādiem sociālās un solidaritātes ekonomikas principiem, izpausmēm un saiknēm ar globālo attīstību, cīņu par nabadzības izskaušanu un centieniem nodrošināt ilgtspējīgu dzīvesveidu visā pasaulē.
5. Biedrība “Zaļā brīvība” turpināja īstenot Eiropas Komisijas finansētu projektu “Lielveikalu zīmolu produktu ilgtspējas celšana kā svarīga komponente 2015. Eiropas gadā attīstībai un tālāk” ar ĀM līdzfinansējumu 8183,29 *euro* apmērā. Veicinot ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanu, Zaļā brīvība īstenoja patērētāju informēšanas aktivitātes Latvijā par privāto preču zīmju produktu dzīves cikla ietekmi uz vidi un sabiedrību jaunattīstības valstīs. No Ārlietu ministrijas attīstības sadarbības budžeta līdzekļiem tika līdzfinansēta jaunas, papildinātas rokasgrāmatas “Zaļais ceļvedis”⁷⁹ izdošana, kas sekmē zaļo dzīvesveidu un pārklāj plašu tēmu loku.

Attīstības sadarbības politikas plānā iekļautie stratēģiskie un ilgtermiņa projekti

2017. gadā ĀM finansiāli atbalstīja 6 projektus, ar kuriem tika turpināta ilgtermiņa sadarbība atbilstoši partnervalstu izteiktajām vajadzībām un Latvijas ekspertīzei un/vai kas īstenoti, sadarbojoties ar citiem starptautiskajiem donoriem, piesaistot to līdzfinansējumu vismaz 50% apmērā. Šiem projektiem sniegts atbalsts 245 153,03 *euro* apmērā un no citiem donoriem piesaistīts līdzfinansējums līdzīgā apmērā – 247 000 *euro*.

1. Rīgas Juridiskā augstskola ar sadarbības partneriem Latvijas Universitāti, Latvijas Ārpolitikas institūtu, Rīgas Ekonomikas augstskolu un Eiropas Publiskās administrācijas institūtu īstenoja apmācību programmu partnervalstu valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora

⁷⁹ Pieejams Zaļās brīvības mājaslapā – <http://www.zalabriviba.lv/dzivesveids/zala-briviba-izdod-atjaunotu-un-papildinatu-zalo-celvedi/>

AMZin_110219_ASPP_novert; Informatīvais ziņojums “Par Attīstības sadarbības politikas pamatnostādņu 2016.-2020. gadam īstenošanas starpposma novērtējumu”

pārstāvjiem – “Intensīvā programma tiesībās un ekonomikā Eiropas Savienības Kaimiņpolitikas, Centrālāzijas un Rietumbalkānu valstu pārstāvjiem” ar ĀM līdzfinansējumu 109 549,78 *euro* apmērā. 2017. gadā tika īstenotas divas 6 nedēļu programmas, kuras absolvēja 35 pārstāvji no 15 zemēm (Albānijas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Gruzijas, Kazahstānas, Kirgizstānas, Kosovas, bijušās Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas, Melnkalnes, Moldovas, Serbijas, Tadžikistānas, Ukrainas, Uzbekistānas). Intensīvo programmu īstenošanai 2017.gadā piesaistīts ASV, Šveices un Zviedrijas līdzfinansējumus 145 000 *euro* apmērā.

2. Latvijas Universitāte turpināja īstenot projektu “Jauno profesionāļu apmācību programma Ukrainas studentiem Latvijas Universitātē – “Pavasara skola Eiropas Savienības studijas – iekšpolitika un ārpolitika”” ar ĀM finansējumu 40 000 *euro* apmērā. Projekta ietvaros 15 Ukrainas studenti apguva 2014. gadā izveidoto apmācību programmu. Projekta ietvaros veicināta arī sadarbība starp augstākās izglītības iestādēm reģionālās attīstības un Eiropas integrācijas pētniecībā, t.sk. kopīgas publikāciju izstrādē, mācībspēku pieredzes apmaiņā.
3. Valsts kontrole turpināja īstenot projektu “Ukrainas, Moldovas un Gruzijas Augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (ISSAI) integrācijas procesā” ar ĀM finansējumu 31 990,32 *euro* apmērā. Projekts vērsts uz partnervalstu augstākās revīzijas iestāžu spēju stiprināšanu caurskatāmas un efektīvas valsts līdzekļu kontroles sistēmas izveidē, tādējādi sniedzot tām atbalstu Asociācijas līgumu ar Eiropas Savienību saistību izpildē. Projekta ietvaros notika darba semināri Gruzijas un Moldovas augstākās revīzijas iestādēm, kā arī īstenots apmācību cikls uz vietas visās trīs partnervalstīs. Projekta noslēgumā Rīgā notika stratēģiskās darbības un īstenoto pasākumu izvērtēšanas darba grupa, kurā uzsvars likts uz komunikācijas jautājumiem, kā arī revīzijas iestādes sadarbību ar parlamentu. Darba grupas ietvaros notika tikšanās ar Valsts prezidentu R.Vējoni un tikšanās Saeimā. Projekts tika īstenots sadarbībā ar Zviedrijas augstākās revīzijas iestādi, tai nodrošinot līdzvērtīgu ieguldījumu.
4. Ārlietu ministrija sadarbībā ar Apvienoto Nāciju Attīstības programmas (turpmāk - UNDP) pārstāvniecību Uzbekistānā īstenoja divas aktivitātes.

Nemot vērā, ka Uzbekistānā īstenojamo reformu ietvaros tika izstrādāts Valsts dienesta likums, 2017. gada pavasarī tika organizēta pieredzes apmaiņas vizīte Latvijā par civildienesta un publiskās administrācijas reformu jautājumiem. Vizītē piedalījās 8 pārstāvji no Uzbekistānas premjerministra biroja, Ekonomikas, Tieslietu, Ārlietu, Nodarbinātības ministrijām, Uzbekistānas Arodbiedrību federācijas un UNDP pārstāvniecības Uzbekistānā. Lai apgūtu Latvijas reformu pieredzi, nedēļu ilgās mācību vizītes laikā delegācija tikās ar Valsts kancelejas, Finanšu ministrijas, Tieslietu ministrija, Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Rīgas domes un Valsts administrācijas skolas pārstāvjiem, kā arī ĀM ar speciālo uzdevumu vēstnieku I.Apokinu.

Savukārt, 2017. gada novembrī, atsaucoties uz Uzbekistānas un UNDP pārstāvniecības Uzbekistānā aicinājumu, tika nodrošināta divu Latvijas vietējās pārvaldības ekspertu – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvju -dalība seminārā par jaunu likumprojektu par vietējo pārvaldību. Seminārā Latvijas eksperti sniedza vērtējumu un

rekomendācijas jaunizstrādātajam Uzbekistānas likumprojektam un dalījās ar Latvijas un Eiropas labo praksi vietējās pārvaldības jomā.

Aktivitāšu īstenošanai nodrošināts ĀM finansējums 5913,92 *euro* apmērā un UNDP līdzfinansējums 8828 *euro* apmērā.

5. SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoja projektu “Ukrainas lauksaimniecības konsultatīvās sistēmas stiprināšana: ceļā uz pilnīgāku lauksaimniecības un lauku attīstības nozaru integrāciju kopējā ES tirgū” ar ĀM finansējumu 23 834,24 *euro* apmērā. Projekta mērķis bija stiprināt Ukrainas kapacitāti lauksaimniecības un lauku attīstības konsultāciju sistēmas izveidē un veicināt Ukrainas integrāciju ES kopējā tirgū, izpildot pārtikas ražošanas kvalitātes normas. Projekta ietvaros organizēta mācības un pieredzes apmaiņas Ukrainas lauksaimniecības politikas veidotājiem, ekspertiem un lauksaimniekiem par likumdošanas harmonizāciju, pārtikas drošumu un kontroli (fitosanitārā joma), lauksaimniecības datu bāzes darbības principiem, lauksaimniecības kooperācijas jautājumiem un lauksaimniecības konsultāciju sistēmām. Projekta noslēgumā sadarbībā ar Ukrainas Nacionālo lauksaimniecības dienestu apvienību organizēta konference Kijevā. Projektam piesaistīts ASV līdzfinansējums (*Emerging Donor Challenge Program*) 23 834 *euro* apmērā.
6. Rīgas Juridiskā augstskola sadarbībā ar biedrību “Sabiedrība par atklātību – Delna” īstenoja projektu “Pretkorupcijas reformu iedrošināšana Ukrainā: politisko partiju finansējumu kontrole, caur iestāžu stiprināšanu un pilsoniskās sabiedrības kontroli” ar ĀM finansējumu 33 864,77 *euro* apmērā. Projekta ietvaros īstenoja 3 nedēļu apmācību programma pretkorupcijas un partiju finansēšanas uzraudzības jautājumos, tostarp pievēršot uzmanību naudas atmazgāšanai un trauksmes cēlāju aizsardzībai. Projekta ietvaros apmācīti 20 Ukrainas pārstāvji no valsts pārvaldes iestādēm, NVO un medijiem. Mācības norisinājās Latvijā un Ukrainā. Mācību laikā Latvija organizēta mācību vizītes uz Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju, Saeimu. Projektam piesaistīts ASV līdzfinansējums (*Emerging Donor Challenge Program*) 35 338 *euro* apmērā.

Tiešfinansējums pilsoniskās sabiedrības organizācijām

3. Atbalsts biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) dalībai starptautiskās NVO platformās, t.sk. biedru nauda CONCORD, CIVICUS, IFP, sabiedrības informēšanas pasākumiem un īstenojamu kapacitātes stiprināšanai lielapjoma projektos. LAPAS ir biedrs minētajās Eiropas un starptautiskās platformās, pārstāvot Latvijas un Eiropas reģiona intereses, kā arī līdzdarbojoties šo platformu pozīciju izstrādē, pasākumu īstenošanā. Sabiedrības informēšanu par ilgtspējīgu attīstību un Latvijas attīstības rezultātiem LAPAS nodrošināja, piemēram, Globālās izglītības nedēļā, īstenojot Pasaules labāko ziņu dienu, piedaloties sarunu festivālā LAMPA, kā arī organizējot tematiskās mācības un diskusijas. Finansējums – 19 000 *euro*.
4. Atbalsts Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) dalībai ES pašvaldību platformā, t.sk., sabiedrības informēšanas pasākumu īstenošanai. Biedrība piedalās platformas pasākumos (darba grupās, semināros, konferencēs), pārstāvot Latvijas valsts viedokli par attīstības sadarbību; nodrošina Latvijas pašvaldību politiķu un darbinieku izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības lomu;

piedalās ES institūciju konsultācijās un pasākumos par attīstības sadarbības jautājumiem. Biedrība veicina Latvijas pašvaldību izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības jautājumiem un sekmē pašvaldību un biedrības sadarbības projektu iesniegšanu attīstības sadarbības projektu konkursos. Finansējums – 4 000 *euro*.

Pielikums Nr. 6. No ĀM divpusējās attīstības sadarbības budžeta 2018. gadā atbalstītie projekti

Granta projekti

2018. gadā tika rīkots granta projektu konkurss ES Austrumu partnerības valstu (prioritāri Gruzijas, Moldovas un Ukrainas) un Centrālāzijas valstu (prioritāri Kirgizstānas, Tadžikistānas, Uzbekistānas) atbalstam ar pieejamo finansējumu 213 013 *euro*.

Konkursa ietvaros tika saņemti 27 projektu iesniegumi par kopējo pieprasīto summu 896 768,67 *euro*. Finansējumu bija iespējams piešķirt septiņu projektu īstenošanai. Atbilstoši 2018. gada plānā noteiktajam 50% no atbalstīto granta projektu īstenošanai bija PSO.

Atbalstītais projekts Ukrainā

1. Tiesu administrācija īsteno projektu “Atbalsts tiesu sistēmas pieejamības un efektivitātes veicināšanai” ar finansējumu 23 252,25 *euro* apmērā, sniedzot atbalstu tiesu administrēšanas sistēmu tehnoloģiju modernizācijā un attīstībā, tādējādi veicinot tiesu sistēmas pieejamību sabiedrībai un efektīvizāciju. Projekts tādējādi sekmē labas pārvaldības attīstību Ukrainā, modernizējot un attīstot atbilstošākās jaunākās tehnoloģiskās iespējas.

Atbalstītie projekti Gruzijā

2. Pārtikas un veterinārais dienests īsteno projektu “Atbalsts veterināro zāļu uzraudzības stiprināšanā, lai sekmētu dzīvnieku izcelsmes produktu eksportspēju uz ES” ar finansējumu 22 359,57 *euro* apmērā. Projektā tiek sniegts atbalsts Gruzijas Nacionālās Pārtikas aģentūrai veterināro zāļu reģistrācijas un veterināro zāļu uzraudzības sistēmas stiprināšanā, tādējādi veicinot dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu eksporta iespējas uz Eiropas Savienību. Projektā paredzēts sniegt rekomendācijas par nepieciešamajām izmaiņām Gruzijas nacionālajos normatīvajos aktos, lai veicinātu produktīvu sadarbību starp Gruzijas valsts pārvaldes institūciju un privāto sektoru.
3. SIA “Latvijas standarts” īsteno projektu “Atbalsts Gruzijas standartizācijas pilnveidei būvniecības sektorā” ar finansējumu 36 393,37 *euro* apmērā. Projektā paredzēts sniegt atbalstu Gruzijas standartizācijas sistēmas pilnveidei būvniecības sektorā, stiprinot kopējo standartizācijas procesu koordināciju, nodrošinot pieredzes un prasmju apmaiņu par Eirokodeksu standartu pārņemšanu, pieejamības nodrošināšanu un attīstības perspektīvām, kā arī veicinot ieinteresēto pušu līdzdalību standartizācijā.
4. Turpinot ilggadēju sadarbību, Valsts robežsardzes koledža īsteno projektu “Atbalsts Gruzijas Robežpolicijas kinoloģijas dienesta attīstībai” ar finansējumu 24 501,31 *euro* apmērā. Projektā paredzēta Gruzijas Robežpolicijas stiprināšana un attīstīšana atbilstoši Eiropas Savienības dalībvalstu līmenim, apmācot kinologus un instruktorus, izstrādājot normatīvo bāzi un papildinot dienesta suņu genofondu turpmākās dienesta suņu selekcijas veiksmīgai realizācijai.

Atbalstītais projekts Uzbekistānā

5. Biedrība “Cleantech Latvia” īsteno projektu “Kapacitātes celšana Uzbekistānas valsts pārvaldē par ilgtspējīgu attīstību” ar finansējumu 39 437 *euro* apmērā. Cleantech Latvia sadarbībā ar saviem partneriem – komersantiem, izglītības un zinātniskajām institūcijām –

īsteno apmācību kursu valsts un pašvaldību pārvaldē iesaistītajām atbildīgajām amatpersonām un speciālistiem, lai paaugstinātu viņu kapacitāti un veicinātu izpratni par ilgtspējīgas attīstības nozīmi valsts ekonomikas uzlabošanā. Apmācību ietvaros apskatītas tēmas, kurām ir augsta nozīme mūsdienu sabiedrības labklājībā un valsts konkurētspējas celšanā: energoefektivitāte un alternatīvā enerģija, ilgtspējīga un droša lauksaimniecība.

Atbalstītais projekts Kirgizstānā

6. LPS īsteno projektu “Pašvaldību attīstība un labas pārvaldības veicināšana Kirgizstānā” ar finansējumu 36 257,47 *euro* apmērā, lai stiprinātu vietējās pārvaldes – Kirgizstānas pašvaldību – un Kirgizstānas Pašvaldību savienības kapacitāti. Projekta ietvaros LPS nodod pieredzi pašvaldību interešu aizstāvībā, kopēja viedokļa formulēšanā un sadarbības dialogu veidošanā. Projektā tiks formulēti konkrēti ieteikumi valsts funkciju deleģēšanas pašvaldībām mehānisma uzlabošanai Kirgizstānā. Kopīgi ar partneriem projekta laikā tiks izstrādāts Kirgizstānas Pašvaldību savienības administratīvās un finansiālās ilgtspējas plāns, veidojot to par platformu nacionālajam dialogam ar ieinteresētajām pusēm jautājumos, kas skar Kirgizstānas pašvaldību intereses. Projekta īstenošanā iesaistītas arī vairākas Latvijas pašvaldības – Amatas un Pārgaujas novadu pašvaldības un Raunas novada dome.

Atbalstītie reģionālie projekti

7. Biedrība “Latvijas Lauku forums” īsteno projektu “Atbalsts Moldovas un Gruzijas reģionu līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai” ar finansējumu 30 812,03 *euro* apmērā. Projekta īstenošanā iesaistīti arī VARAM eksperti. Projekta aktivitātes sekmē kvalitatīvu nacionālā līmeņa attīstības plānošanas dokumentu īstenošanu reģionālās un lauku attīstības jomā. Projektā tiek sniegts metodisks un praktisks atbalsts iesaistītajām pusēm, lai veicinātu sabiedrības līdzdalību, pušu koordināciju un finansējuma piesaisti. Galvenās mērķa grupas projektā ir nacionālā un vietējā līmeņa valsts un nevalstiskā sektora organizācijas, kas iesaistītas lauku un reģionālās attīstības veicināšanā Moldovā un Gruzijā. Latvijas Lauku forumam un VARAM jau ir ilggadēja sadarbība ar Moldovu. Pārņemot Latvijas pieredzi, Moldovas puses galvenie izvirzītie jautājumi, pie kuriem būtu turpmāk jāstrādā, ir atkritumu apsaimniekošana, reģiona loma uzņēmējdarbības veicināšanā, policentriskā attīstība, reģionālā un vietējā līmeņa attīstības plānošana un īstenošana, teritoriālās sadarbības projektu izstrāde un ieviešana, kā arī tematisko ciemu attīstība un lauku tūrisma veicināšana. Gruzijai projekta ietvaros sniegts metodisks atbalsts, lai sekmētu vietējo ekonomiku attīstību, ilgtspējīgu rīcību un esošo resursu izmantošanu, ieviešot zilās ekonomikas koncepta elementus.

Līdzfinansējuma granta projekti

Lai veicinātu Latvijas sabiedrības izpratni un atbalstu attīstības sadarbības mērķiem un politikai, 2018. gadā ĀM ir piešķīrusi līdzfinansējumu vienam attīstības sadarbības projektam un četriem attīstības (globālās) izglītības projektiem sabiedrības izpratnes veicināšanai, kurus īsteno nevalstiskās organizācijas un sociālie partneri, un kuriem ir piesaistīts citu donoru līdzfinansējums.

Kopējais pieejamais ĀM līdzfinansējums arī 2018. gadā ir 25 800 *euro*; citu donoru, tostarp Eiropas Komisijas, līdzfinansējums šiem projektiem ir 148 638 *euro* apmērā.

Attīstības sadarbības projekts Ukrainā

1. Biedrība “New Door” Ukrainā īsteno Eiropas Komisijas finansētu projektu “Sociālā uzņēmējdarbība: sasniegt sociālās izmaiņas no apakšas uz augšu” ar ĀM līdzfinansējumu 6146 *euro* apmērā. Projekta mērķis ir informēt par sociālās uzņēmējdarbības koncepciju kā

ilgtspējīgu attīstības instrumentu un sekmēt izpratni par to. Projekta ietvaros, balstoties uz Latvijas labās prakses piemēriem, paredzēts veicināt sociālo uzņēmēju spēju vadīt savus uzņēmumus, pilnveidojot sociālās uzņēmējdarbības akcelerācijas programmu Ukrainā un izstrādājot sociālās uzņēmējdarbības apmācību programmu augstskolām, kā arī informēt sabiedrību par sociālās uzņēmējdarbības koncepciju un tās nozīmi ilgtspējīgā attīstībā.

Attīstības (globālās) izglītības projekti Latvijā

2. Biedrība “Izglītības iniciatīvu centrs” īsteno Eiropas Komisijas finansētu projektu “Globālās pilsoniskās izglītības stimulēšana – tilts uz ilgtspējīgu attīstību” ar ĀM līdzfinansējumu 2400 *euro* apmērā. Projektā īstenojamo aktivitāšu mērķis ir veicināt dziļas un visaptverošas izpratnes veidošanos par pasaules un tās pilsoņu savstarpējo atkarību, uz kā pamata var radīt saskaņotu darbību un politiku, kā arī ilgtspējīgu patēriņu vienlīdzīgākas pasaules veidošanai, stiprinot globālo izglītību kā būtisku instrumentu sabiedrības un politikas veidotāju (ierēdņu, politiķu, valsts un pašvaldību amatpersonu) vidū ilgtspējīgas attīstības kontekstā. Ar ĀM piešķirtais līdzfinansējums paredzēts informatīvo materiālu izstrādei un izplatīšanai, inovatīvu informācijas izplatīšanas kanālu veidošanai un izmantošanai u.c. aktivitātēm.
3. LAPAS īsteno Eiropas Komisijas finansētu projektu “Vairāk un labāki ES palīdzības brīvprātīgie: Eiropas organizāciju kapacitātes stiprināšana un ES pilsoņu līdzdalības iespēju paaugstināšana humānās palīdzības darbībās” ar ĀM līdzfinansējumu 7456 *euro* apmērā. Projekta mērķis ir stiprināt organizāciju, kas gatavojas nosūtīt palīdzības brīvprātīgos, kapacitāti humānās palīdzības darbībās, kā arī atbalstīt organizācijas ceļā uz atbilstību standartiem un procedūrām palīdzības brīvprātīgo nosūtīšanā. Projekta ietvaros Latvijā notiek Latvijas organizāciju kapacitātes stiprināšanas mācības, sadarbības pasākumi, kā arī informatīvās aktivitātes, lai stiprinātu Latvijas NVO spēju līdzdarboties ES humānās palīdzības sistēmas projektos.
4. Biedrība “Zaļā brīvība” turpina Eiropas Komisijas finansētu projektu “Ar cieņu par pārtiku: Globālā pieeja pārtikas atkritumu mazināšanai neformālā izglītībā” ar ĀM līdzfinansējumu 2018. gadā 5140,80 *euro* apmērā. Projekta mērķis ir veicināt sabiedrības izpratni par likumsakarībām starp pārtikas izmešanu atkritumos un ilgtspējīgas attīstības ekoloģisko un sociālo jomu, kā arī pilnveidot sabiedrības prasmes pārtikas atkritumu samazināšanai privātā patēriņā un mājāsaimniecībās. Ar ĀM piešķirtais līdzfinansējums paredzēts Latvijas iedzīvotāju izglītošanai – mācību videomateriālu izveidei ar padomiem pārtikas atkritumu mazināšanu ikdienā.
5. Biedrība “Zaļā brīvība” turpina īstenot Eiropas Komisijas finansētu projektu “Par godīgu augļu tirdzniecību! Godīgu tropisko augļu tirdzniecības veicināšana 2015. Eiropas gadā attīstībā un tālāk: Eiropas pilsoņu mobilizēšana, lai padarītu tropisko augļu piegādes ķēdes godīgas” ar ĀM līdzfinansējumu 2018. gadā 1868 *euro* apmērā. Milzīgs pieprasījums pēc tropiskajiem augļiem Eiropā ir nedalāmi saistīts ar problēmām augļu ražotājvalstīs, kur regulāri tiek fiksēti darba un vides tiesību pārkāpumi. Turklāt konkurences dēļ tropisko augļu cenas Eiropā šobrīd ir neilgtspējīgi zemas. Lai to mainītu, projektā paredzēts informēt Eiropas patērētājus par to, kā izdarīt ilgtspējīgākas patēriņa izvēles, kā arī mudināt politisko un korporatīvo lēmumu pieņēmējus padarīt globālās piegādes ķēdes pārskatāmākas, novēršot sociālās un vides problēmas, tādējādi panākot uzlabojumus cieņpilnu darba apstākļu radīšanā tropisko augļu ražošanā iesaistītajiem un godīgākas tirdzniecības attiecības

Attīstības sadarbības politikas plānā iekļautie stratēģiskie un ilgtermiņa projekti

2018. gadā ĀM atbalstīja 7 projektus (no kuriem vienam projektam atbalsts sniegts natūrā), ar kuriem tika turpināta ilgtermiņa sadarbība atbilstoši partnervalstu izteiktajām vajadzībām un Latvijas ekspertīzei un/vai kas īstenoti, sadarbojoties ar citiem starptautiskajiem donoriem, piesaistot to līdzfinansējumu vismaz 50% apmērā. Šiem projektiem sniegts atbalsts 192 878,32 *euro* apmērā un piesaistīts līdzfinansējums no īstenotajiem un citiem donoriem aptuveni 1 106 921 *euro* apmērā.

1. Rīgas Juridiskā augstskola ar sadarbības partneriem Latvijas Universitāti, Latvijas Ārpolitikas institūtu, Rīgas Ekonomikas augstskolu un Eiropas Publiskās administrācijas institūtu īstenoja apmācību programmu partnervalstu valsts pārvaldes un nevalstiskā sektora pārstāvjiem – “Intensīvā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā Eiropas Kaimiņpolitikas, Centrālāzijas un Rietumbalkānu valstīm” ar ĀM līdzfinansējumu 70 000 *euro* apmērā. Apmācības vērsta uz starptautiskās politikas, ekonomikas un juridiskajiem jautājumiem, iekļaujot gan teorētiskos, gan praktiskos aspektus un pieredzes apmaiņu Latvijas un ES institūcijās. 2018. gadā tika īstenoti divas programmas, kuras absolvēja 46 pārstāvji no 19 zemēm (Albānijas, Bosnijas un Hercegovinas, Armēnijas, Azerbaidžānas, Baltkrievijas, Ēģiptes, Gruzijas, Kazahstānas, Kirgizstānas, Kosovas, bijušās Dienvidslāvijas Republikas Maķedonijas, Melnkalnes, Moldovas, Palestīnas, Serbijas, Tadžikistānas, Turkmenistānas, Ukrainas, Uzbekistānas). Programmu īstenošanai piesaistīts līdzfinansējums no ASV (*Emerging Donors Challenge Program*) un Zviedrijas 247 936 *euro* apmērā.

2018. gadā paralēli Intensīvajai programmai īstenota arī 12 nedēļu Padziļinātā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā, kas tiek pilnībā finansēta no Norvēģijas valdības piešķirta granta programmas īstenošanai periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam. 2018. gadam attiecināmais finansējums - 623 466 *euro*. Padziļināto programmu 2018.gadā absolvēja 58 cilvēki no 11 Austrumu partnerības un Centrālāzijas valstīm.

2. Latvijas Universitāte turpināja īstenot projektu “Jauno profesionāļu apmācību programma Ukrainas studentiem Latvijas Universitātē – “Pavasara skola Eiropas Savienības studijas – iekšpolitika un ārpolitika”” ar ĀM finansējumu 40 000 *euro* apmērā. Projekts deva iespēju 15 Ukrainas augstskolu pēdējo kursu studentiem – topošajiem jaunajiem profesionāļiem iegūt zināšanas par ES ārpolitikas un iekšpolitikas nozīmīgākajiem jautājumiem. Projekta ietvaros veicināta sadarbība starp augstākās izglītības iestādēm – norisinājās darbs pie kopīgas zinātniskās publikācijas izstrādes, mācībspēku apmaiņa.
3. Valsts kontrole īstenoja projektu “Ukrainas, Moldovas un Gruzijas Augstāko revīzijas iestāžu kapacitātes celšana starptautisko augstāko revīzijas iestāžu standartu (ISSAI) integrācijas procesā” ar ĀM finansējumu 33 986,24 *euro* apmērā. Projekts vērsts uz partnervalstu augstākās revīzijas iestāžu spēju stiprināšanu caurskatāmas un efektīvas valsts līdzekļu kontroles sistēmas izveidē, tādējādi sniedzot tām atbalstu Asociācijas līgumu ar Eiropas Savienību saistību izpildē. Projekta ietvaros organizētas apmācības, darba semināri partnervalstīs un stratēģiskās darbības un īstenoto pasākumu izvērtēšanas darba grupa Latvijā. Projekts tika īstenots sadarbībā ar Zviedrijas augstākās revīzijas iestādi, kas nodrošina līdzvērtīgu ieguldījumu.

4. Ārlietu ministrija sadarbība ar Apvienoto Nāciju Attīstības programmas (turpmāk - UNDP) pārstāvniecību Uzbekistānā, īstenoja apmācību projektu Uzbekistānas vietējo pārvalžu vadītājiem un darbiniekiem par investīciju piesaisti un uzņēmējdarbības vides veicināšanu reģionos ar Latvijas ekspertu dalību. 2018. gada novembrī divu nedēļu laikā četri Latvijas vietējās pārvaldības eksperti no Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Rēzeknes pilsētas domes un Ventpils novada domes divos tandēmos nodrošināja apmācības 13 Uzbekistānas reģionos un Taškentā. Projekta īstenošanai nodrošināts ĀM finansējums 4981,96 *euro* apmērā un UNDP līdzfinansējums aptuveni 20 712 *euro* apmērā.
5. SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” īstenoja projektu “Mazo un vidējo uzņēmumu lauku teritorijās Ukrainā konkurētspējas palielināšana un to pieejas ES tirgum veicināšana, stiprinot lauku konsultantu kapacitāti un kvalifikāciju” ar ĀM finansējumu 33 910,12 *euro* apmērā. Projekta mērķis ir stiprināt mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspēju un eksportspēju, izstrādājot kvalifikācijas celšanas un sertifikācijas shēmu lauksaimniecības konsultantiem Ukrainā. Projekta ietvaros Ukrainas konsultāciju dienestu vadītājiem un konsultantiem, kā arī augkopības nozares mazo un vidējo uzņēmumu pārstāvjiem nodrošināti pieredzes apmaiņas semināri Latvijā par Latvijas lauku konsultācijas sistēmu un konsultantu darbu ar mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, produktu kvalitāti un eksportēšanu uz ES tirgu. Projekts ir turpinājums 2017. gadā īstenotam sadarbības projektam un tam ir piesaistīts līdzfinansējumu no ASV (*Emerging Donors Challenge Program*) 33 910 *euro* apmērā.
6. Izglītības un zinātnes ministrija (turpmāk – IZM) nodrošināja Latvijas līdzdalību ES – Centrālāzijas izglītības platformas (CAEP) īstenošanā, īstenojot projektu “Atbalsts izglītības jomas reformām un sadarbības veicināšanai ar Centrālāzijas valstīm” ar ĀM līdzfinansējumu 10 000 *euro* apmērā. IZM kopš 2015. gada CAEP ieņem vadošo lomu profesionālās izglītības jautājumos. Projekta ietvaros sniegts atbalsts izglītības reformu veikšanai Centrālāzijas valstīs CAEP ietvaros, kā arī veicināta divpusējā sadarbība starp Latviju un Centrālāzijas valstīm un sniegts atbalsts reģionālai kontaktu veidošanai un viedokļu apmaiņai izglītības jomā. Projekta ietvaros noturētas konsultācijas ar Uzbekistānu, Kirgizstānas profesionālās izglītības ekspertu pieredzes apmaiņas vizīte Latvijā, organizēts Baltijas un Centrālāzijas valstu augstākās izglītības forums Rīgā. Projektam piesaistīts īstenoāja un citu avotu līdzfinansējums 11 378 *euro* apmērā.
7. Rīgas Juridiskā augstskola īstenoja projektu “Apmācību programma: Latvijas pieredze Centrālāzijai caurskatāmības un pretkorupcijas jomā”. Projekta ietvaros Uzbekistānai, Tadžikistānai, Kirgizstānai un Kazahstānai tika organizētas īpaši pielāgotas mācības Rīgā par pretkorupcijas, civildienesta un tiesību sistēmas reformu jautājumiem. Projekta noslēgumā tika organizēts reģionāls noslēguma seminārs ar visu Centrālāzijas valstu dalību par Latvijas pieredzi tiesu sistēmas modernizācijā. Projektam finansējumu 143 718 *euro* apmērā nodrošināja ASV (*Emerging Donors Challenge Program*), ĀM sniedza atbalstu natūrā, nodrošinot atbalstu projekta koordinācijā partnervalstīs un vīzu izsniegšanu programmas dalībniekiem.

Tiešfinansējums pilsoniskās sabiedrības organizācijām

5. Atbalsts biedrības “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) dalībai starptautiskās NVO platformās, t.sk. biedru nauda CONCORD, CIVICUS, IFP. LAPAS ir biedrs minētajās Eiropas un starptautiskās platformās, pārstāvot Latvijas un Eiropas reģiona intereses, kā arī līdzdarbojoties šo platformu pozīciju izstrādē, pasākumu īstenošanā. Finansējums – 7 000 *euro*.
6. Atbalsts Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) dalībai ES pašvaldību platformā, t.sk., sabiedrības informēšanas pasākumu īstenošanai. Biedrība piedalās platformas pasākumos (darba grupās, semināros, konferencēs), pārstāvot Latvijas valsts viedokli par attīstības sadarbību; nodrošina Latvijas pašvaldību politiku un darbinieku izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības lomu; piedalās ES institūciju konsultācijās un pasākumos par attīstības sadarbības jautājumiem. Biedrība veicina Latvijas pašvaldību izpratnes veicināšanu par attīstības sadarbības jautājumiem un sekmē pašvaldību un biedrības sadarbības projektu iesniegšanu attīstības sadarbības projektu konkursos. Finansējums – 5 000 *euro*.

Atbalsts sabiedrības informēšanas pasākumiem

1. Atbalsts biedrībai “Latvijas Platforma attīstības sadarbībai” (LAPAS) sabiedrības informēšanas pasākumiem, tostarp Globālās izglītības nedēļa, Pasaules labāko ziņu diena, dalība sarunu festivālā LAMPA, kā arī tematiskajām mācībām un diskusijām. Aktivitātes vērstas uz informēšanu par ilgtspējīgas attīstības mērķu ieviešanu un Latvijas attīstības sadarbības rezultātiem. Īstenošanā LAPAS sadarbojas ar biedriem un partneriem vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī LAPAS draugiem - izglītības iestādēm, kultūras namiem, bibliotēkām, jaunatnes centriem, kopienu aktīvistiem. Pasākumu īstenošanai LAPAS piesaista papildus finansējumu no dažādiem citiem finanšu avotiem. Finansējums – 14 000 *euro*.